

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2997

SLOVENE

Civilni zakon?

Zo štirinajsto leto se dela v naši državi na novem enotnem državljanem zakoniku. Med najkočljivejše njegove dele spada nedvomno ureditev zakonskega prava in to iz treh razlogov: zakon je prvič zavezujoč, kjer se morata srečati država in religija, zlasti velja to o katoliški veri; zgodovina pa ve povedati, da postane razmerje obeh družb, svetne in verske, ob takem konkretnem vprašanju zelo pereče; drugi je naša država versko zelo mešana s to posebnostjo, da nima nobena veroizpoved toliko prevladajoče večine, da bi se mogla radi nje sklicevati na kakšno prvenstveno stališče. Veroizpovedi v naši državi pa se pri vprašanju o zakonu v bistvenih rečeh razhajajo. Tretji vir težko je pri nas odločiti, ker je naše zakonsko pravo pokrajinsko diferencirano, kar je pač posledica tega, ker sestavljajo državo pokrajine, ki so pripadale različnim zakonodajnim območjem. Tako velja v Sloveniji, Dalmaciji in Prekmurju zakonsko pravo iz drugega poglavja obnega državljankega zakonika iz leta 1811, ki je v formalnem oziru državno, v vsebinskem pa po verah diferencirano in se za katoličane krije v glavnem z nekoliko zabrisanimi tridentskim zakonskim pravom; v Vojvodini in Medijmurju imajo od leta 1805 obvezen civilni zakon z določbo, da se mora civilna poroka vršiti pred eventualno cerkvono. V Črni gori, Bosni in Hercegovini ter Srbiji velja versko zakonsko pravo; na Hrvaškem in v Slavoniji je v veljavi na podlagi člena 10 avstrijskega konkordata iz leta 1855 za katoličane cerkveno zakonsko pravo.

O ureditvi zakonskega prava v naši državi se je že veliko pisalo, čeprav se široke plasti ljudstva še vse premalo interesirajo za to vprašanje, ki po sebi v najvažnejšo ustanovo ljudstva in države. Verska anketa v Belgradu iz leta 1921, osnutki medverskega zakona, drugi kongres pravnikov v Ljubljani leta 1926, različni verski predstavniki, ministri in juristi so podali že različne predloge in nakazali osnutke, kako naj bi se kolizije v našem medpokrajinskem zakonskem pravu odpravile ali bi se celo to pravo izenčili. Lansko poletje je srbska pravoslavna cerkev izdelala svoja nova brana prava. O veljavi te kodifikacije za državno področje se je vnela znana kontroverza. Po § 128 branih pravil bi morala dobiti nova kodifikacija obvezno moč s 1. januarjem 1934 in bi s tem dnem prenehali vsi dosedanja predpisi. Sveti arhierejski sinod pa je z odlokom Sin. Br. 13.798—Zap. 8162 iz 1933 do preklica podaljšal obveznost dosedanjih predpisov. Omenjena kontroverza je zanimanje za državno kodifikacijo zakonskega prava znova poživila. V Ljubljani namerava prirediti na pr. Zveza akademsko izobraženih žena javno zborovanje, na katerem se bo zahteval obvezni civilni zakon za vse državo, kot pravi vabilo.

Vsi predlogi in načrti se začenjajo z bridko pritožbo, da je sedanje pravno stanje glede zakonskih zadev pri nas nevedrno; stvar sama pa silno pereča in nekaj energičnih ukrepov že petnajsto leto nujno potrebnih. Težave vzbujajo zlasti vprašanje mešanih zakonov, to je zakonov med pripadniki različnih ver. Po pravu katere veroizpovedi naj se v naših južnih pokrajinah sklepajo taki zakoni? Največ upravičenega razburjenja pa povzroča vprašanje, katero zakonsko pravo velja za one zakonce, ki prestopijo po sklenjenem zakonu v drugo vero. Razsodbe duhovskih sodišč imajo namreč v naših južnih deželah veljavo tudi v državnem področju in tako tudi sodbje pravoslavnih cerkvenih sodišč, ki razvezujejo zakone. Odločba stola sedmorice v Zagrebu z dne 7. januarja 1928, Br. 412-27-1. se je postavila sicer na stališče: S prestopom katoličana v pravoslavlje niso prišla ob moč njegova pravna dejanja, napravljena za časa njegovega katoličanstva. Ko pa je izšel zakon o srbski pravoslavni cerkvi z dne 8. novembra 1929, je razsodil isti stol sedmorice odd. B dne 24. februarja 1931, Br. 167-80-1, da so pravomočne sodbje duhovskih sodišč po členu 6 zakona o srbski pravoslavni cerkvi izvršljive na vsem državne. območju in ustvarjajo pravni učinek pravomočno razsojene stvari.

Vsi resni ljudje, ki jim je zakon še toliko vzvišen, da ne puste, da bi ga mogla spolna strast raznežadostnih nezakonitih predpisov zlorabljati, bodo pritrtili, da so neke odločbe potrebne. Močno pa je dvomljivo, če bi se zadeva zboljšala s tem, da se uvede civilni zakon in razporoka. Zene, ki so jih možje ostavili in prestopili v drugo vero in se tam dali razporočiti, se motijo, če mislijo, da bi bile z ureditvijo civilnega zakona te trpke usode rešene. Amerika, kjer je ločen vsak sedmi zakon, dokazuje nespornost. Odpravilo kolizij v našem zakonskem pravu torej nikakor ne smemo identificirati z državno laično unifikacijo zakonskega prava.

Osnutki zakonskega prava pri nas se dejansko gljbejo v štirih smereh, ki bi jih na kratko takole označili: a) Verski zakon za pripadnike takih priznanih religij, ki smatrajo zakon za verski akt; civilni zakon za ostale. Po tem predlogu bi država priznala po verskem zakonskem pravu sklenjenemu zakonu civilne učinke (tako je na pr. v Italiji po členu 34 konkordata iz leta 1929 uveden za katoličane verski zakon); b) obvezni civilni zakon (tako je na pr. v Vojvodini); c) fakultativni civilni zakon (na pr. na Češkoslovaškem), in d) verska poroka z državnim zakonskim pravom in z zasilno civilno poroko, kadar je verska odklonjena iz razlogov, ki jih ne poznajo državni zakoniki (tako je sedaj v Sloveniji in Dalmaciji). Kadar govorimo o civilnem ali verskem zakonu, takrat ne mislimo na materialne postavke, temveč imamo pred očmi le razmerje med Cerkvijo in državo glede zakona; zato na pr. z ureditvijo obveznega civilnega zakona še ni nujno dovoljen razvod (tako je bilo na pr. v Italiji do leta 1929), dasi običajno je.

Pri nas mnogi zagovarjajo civilni zakon in sicer v vseh treh oblikah: tako obvezen, kot fakultativen in zasilen. V prvem primeru bi bil za državno območje le tak zakon veljaven, ki bi se sklenil po državnem zakonskem pravu in pred državnim oblastvom. Po drugem le tak zakon, ki bi se sklenil v soglasju z državnimi zakonskimi pravili, toda ali pred državnim ali pred verskim oblastvom. Po tretjem predlogu bi bil veljaven tak zakon, ki bi bil sklenjen po državnem zakonskem pravu praviloma pred verskim oblastvom, ki bi bilo v to od države poverjeno. Najbolj radikalni in dosleden je prvi predlog. Drugi ima zase to, da ne prelomi popolnoma s tradicijo, ko upošteva verska čuvstva, kakor pravijo. Tretji predlog pa prihranjuje državi velika finančna bremena, ki jih nudi prvi in drugi.

Izjava finančnega ministra

Državni proračun za leto 1934-35

Belgrad, 3. februarja. m. Finančni minister dr. Djordjević je poslal Narodni skupščini svoj ekspozé o proračunskem predlogu za leto 1934/35. V tem ekspozéju izjavlja finančni minister, da je predloženi proračunski predlog sestavljen pod gospodarskimi razmerami, ki se bistveno ne razlikujejo od razmer, ki so vladale v času predložitve sedanjega proračuna. Tudi ta proračun, kakor tudi dva predhodna proračuna, je nastal v času krize. Ta proračunski predlog pa je tudi nadaljevanje politike odločnega varčevanja in prilagoditve težavam, ki se zrcalijo že v prejšnjih dveh proračunih. Po obsežnem znižanju izdatkov, ki so izraženi v proračunu za l. 1932/33 in l. 1933/34 za 3800 milijonov dinarjev, ali za okoli 30% napram proračunu iz l. 1931/32 naš sedanji državni proračun prihaja v dobo stalnosti, ki v ostalem odgovarja tudi nastopivši stabilizaciji v našem in svetovnem gospodarstvu.

Svetovna gospodarska depresija, ki je dosegla višek leta 1932, je pričela z koncem leta 1932 pomajati. Znaki zboljšanja bi se še bolj jasno pokazali, če ne bi denarne zmešnjave v velikih svetovnih državah povečale tudi politično negotovost v svetu. Vendar je l. 1933, čeprav je še daleč od tega, da bi popolnoma zadovoljivo, prineslo gotovo konsolidacijo in pomirjenje na denarnem trgu. V letu 1933 so nastopili sledeči znaki ozdravljenja:

Slika našega gospodarstva

Industrijska proizvodnja se je povečala za 10%, za ravno toliko pa tudi potrošnja. Brezposelnost pada. Število bankrotov v petih največjih državah sveta se je zmanjšalo. Iznos hranilnih vlog kaže skrajni povesod znatno napredovanje. Vrednost svetovne trgovine je neznatno padla. Dočim je padla v letu 1932 in letu 1931 za okoli 34%, kažejo sedaj cene stalnejšo tendenco. Kljub vsemu pa je stanje danes še zmeraj resno. Mednarodna trgovinska blokada ni niti malo popustila. Nestalnost gotovih valut še vedno traja. Mednarodno gibanje kapitala je ustavljeno. Problem vojnih dolgov še ni dobil svoje končne rešive. Vse to dokazuje, da je gospodarska kriza še vedno tu in da ona z vso svojo strogostjo zahteva od vlade najresnejšo dolžnost, da niti najmanj ne odstopi niti od ene točke svojega programa pri gospodarski in finančni samoohranbi.

S to vodilno idejo je bil delan državni proračun za leto 1934/35, ki je uravnotežen v vsoti 10.171.250.718 Din in je za 267.075.781 Din manjši od proračuna, ki je sedaj v veljavi. Ta predlog predstavlja tretjo stopnjo v naporih vlade za definitivno saniranje državnih financ. Ti finančni

napori vlade pridejo do popolne jasnosti tedaj, če se sedanji proračun gleda v zvezi s prejšnjima dvema proračunoma.

Kako sem delal proračun

Nadalje izjavlja finančni minister: Pri izdelavi proračuna se je moralo, kakor tudi dozdaj, iti istim potom skrajnega varčevanja. Po brezusmiljenem znižanju izdatkov, ki se je izvršilo v prejšnjih dveh proračunih in obsegu tega proračunskega predloga, ki znaša, kakor smo navedli, 10.171.250.718 Din, pokazuje napram sedanjemu proračunu znižanje v višini 267.075.781 Din. V resnici se ta proračunski predlog zmanjša napram sedanjemu proračunu za 511.607.143 Din. Efekt tega znižanja je kompenziran z avtomatičnim povečanjem izdatkov in skupnem znesku 245.531.361 dinarjev (pri pokojninah in invalidnih 185 milij. dinarjev, pri oddelku za gradnjo železnice 50.395.785 dinarjev itd.). Čeprav se znižanje izdatkov po tem proračunskem predlogu v primeri z višino tega proračuna, če ga gledamo v njegovi skrajni številki, tako impozantno ne izraža, so sedanji napori za varčevanje morda celo večji kakor pa oni v prejšnjih dveh proračunih.

Meje varčevanja

Na eni strani radi omenjenega avtomatskega povečanja izdatkov, na drugi strani pa, ker je po že izvršenih prejšnjih znižanjih za novo varčevanje ostala zelo nizka možnost. V tej meji sem mogel delati samo s skrajno opreznostjo, ker je po vsem sodeč v znižanju izdatkov dosežena skrajna meja, katere prekoračitve bi dovedla v nevarnost pravilno delovanje javnih služb v državi. Tudi materialni in osebni izdatki so se znižali do skrajnosti. Kakor smo že ponovno naglašali, ni mogoče po že izvršenih znižanjih državnih izdatkov izvesti še novo masivno znižanje istih brez predhodne temeljite upravne preobnove, ki pa bi zahtevala dolgo časa in mnogo študija. Samo ono znižanje, ki bi prišlo kot posledica take obnove, bi bilo v resnici pametno in koristno, ker bi se ukinile gotovih upravnih mest izvršila po skrbni proučitvi njihove koristi. Vsako drugo znižanje bi bilo brez smisla in bi bilo v nasprotju s cilji pametne državne politike. Tako znižanje bi zadelo vso državno živčevje in živo in bi pomenilo njegovo popolno razkosanje. Proračunski predlog splošne državne uprave znaša 6.914.354.340 Din, to je manj od sedanjega proračuna za 75.532.570 Din. Proračunski predlog državnih gospodarskih podjetij znaša 3.256.896.458 Din in je nižji od sedanjega proračuna za 191.533.211 Din.

Pregled državnih izdatkov

Uradnikom se plače ne bodo znižale

Predno bi se lahko prešlo na razložitev predvidenih izdatkov, je potrebno, da se izvrši nekoliko splošnih opomb o dejanskem stanju, ki je služilo kot podlaga pri izdelavi računkega predloga za državne izdatke. Kar tiče osebnih izdatkov, čeprav predstavljajo nesorazmerni odstotek napram materialnim (v sedanjem proračunu so pokojnine in invalidnine znašale 47,25%), vendar se je vztrajalo na stališču, da se po že znanih znižanih prejemkih v prejšnjih letih v tem oziru ne more iti dalje. Kraljevska vlada smatra danes, kakor je smatrala tudi že pred letom dni, da so se z zadnjimi znižanji prejemkov državnih uslužbencev storile zadnje reforme, s katerimi se je dosegla zadnja meja. Prej bi se torej lahko govorilo o velikem številu uslužbenstva, kakor pa o tem, da bi se v današnjih težkih razmerah žrtvoval novi del njihovih prejemkov v interesu računkega ravnotežja. Sedaj se je računalo pri osebnih izdatkih o novih in t. zv. praznih uradniških mestih, ki so se z največjo strogostjo brez usmiljenja brisala v vseh predlogih. Krediti za osebne izdatke so torej vstavljeni v proračunski predlog na podlagi stvarno obstoječega stanja in višine osebeja in na podlagi stvarne višine njihovih prejemkov.

V pogledu materialnih izdatkov pa so izvršena zelo obsežna znižanja in sicer ne na predložene izdatke od strani posameznih ministrstev, ampak na podlagi izdatkov, ki so predvideni v današnjem proračunu. Kot temelj za znižanje pri materialnih izdatkih je vzel sedanji proračun. Izvršil se je splošen odstotek znižanja za posamezne vrste izdatkov pri vseh ministrstvih. Tako znaša znižanje za odkup posestev, zgradb, zemljišč, kakor tudi za nabave in popravila pohištva 50%. Splošni pisarniški stroški, nabave, tiskanje raznih knjig, popravila zgradb in razni upravni stroški so se znižali za 20%.

Potni in prevozniki stroški, najemnine, dovoznice objektov so se znižali za 15%. Poštni, brzojavni in telefonski stroški, zaupni krediti, razna popravila orožja za 10%; premog in ostali gorilni material za 7%, vsi ostali izdatki v sedanjem proračunu pa za 5%.

Novi izredni investicijski izdatki sploh niso odobreni, vendar pa se je v nujnih slučajih vpoštevala možnost, da se takšne potrebe krijejo iz prihrankov in viškov dohodkov na ta način, da je njihova uresničitev predvidena v predlogu finančnega zakona.

Podroben pregled proračunskega predloga državnih izdatkov v primeri z zaključnim računom za l. 1932/33 in proračunom za l. 1933/34, ki je še danes v veljavi, izgleda po proračunskih razdelkih takole:

Vrhovna državna uprava

Za ta resor je bilo stvarno izdanih po zaključnem računu za proračun leto 1932/33 148.908.044.94 Din, po proračunu, ki je v veljavi, so odobreni krediti v znesku 151.553.223 Din, predlog predvideva 149.181.613 Din, v primeri z današnjim proračunom 1.771.610.000 Din manj. To znižanje prihaja od znižanja od materialnih izdatkov posameznih postavk tega resora. Tako znaša n. pr. znižanje pri narodnem predstavištvu 1.049.000 Din, pri predsedstvu ministrskega sveta 748.400 Din in pri drž. svetu 19.420 Din itd.

Po zaključnem računu za proračunsko leto 1932/33 je bilo stvarnih izdatkov za pokojninske invalidnine 1.102.705.782.09 Din. Po današnjem računu odobreni krediti znašajo 915.738.432 Din. Po prorač. predlogu znašajo ti zneski 1.100.738.432, ali za 185 milijonov več. Iz statističnega pregleda o državnih uslužbenih, vpokojenih in invalidih za proračunsko leto 1933/34 se jasno vidi tako znesek izdatkov za pokojnine in invalidnine kakor tudi število osebnih in družinskih vpokojencev. Določeni znesek potentakem odgovarja stvarnim potrebam. V tem poglavju se je vnesla novost, ki obstoja v tem, da se pokojnina državnih uslužbenecv in družinske pokojnine kakor tudi druge doklade pokazujejo po resorjih, tako da se jasno kontrolira, koliko znaša obremenitev vsakega resorja z izdatki za osebne in družinske pokojnine. Največji del tozadavnega skupnega kredita odpade na resor ministrstva vojske in mornarice.

Državni dolgovi

Določeni krediti za to postavko znašajo 946 milijonov 431.046 Din ali od zadnjega proračuna za 235.797.774 Din manj. Za prorač. leto 1932/33 je bilo stvarno izdano za to postavko 1.010.311.645.74 Din. To znižanje izhaja v glavnem radi doseženih sporazumov s predstavništvom inozemskih portierjev obveznih naših državnih posojil odnosno radi samih principov, na katerih so ti sporazumi zasnovani.

Pravosodje

Proračunski predlog izdatkov za pravosodno ministrstvo določa izdatke za socialno in versko upravo vse kraljevine. Po zaključnem računu za prorač. leto 1932/33 je bilo izdanih 355.439.769.56 Din, v sedanjem proračunu pa znašajo odobreni krediti 358.514.186 Din. Po proračunskem predlogu znašajo 357.188.922 Din ali manj od sedanjega proračuna za 1.325.264 Din. Krediti za sodno stroko znašajo 274.914.796 Din, na versko upravo pa odpade 83.274.127 Din.

Prosveta

Pri administrativnih ustanovah je bilo v zaključnem računu za proračunsko leto 1932/33 stvarnih izdatkov 574.385.552.60 Din. Po današnjem proračunu znašajo odobreni krediti 786.108.754 Din, po predlogu pa 793.474.483 Din ali za 7.365.729 Din več. To zvišanje je odobreno pri osebnih izdatkih za ljudsko šolstvo iz razloga, ker je bilo v § 3 zakona o naknadnih in izrednih kreditih po proračunu za leto 1932/33 dovoljeno, da sme prosvetni minister nastaviti novih 300 učiteljev. Pri gospodarskih in kulturnih ustanovah so po današnjem proračunu odobreni krediti v višini 23.683.082 Din. Po predlogu znašajo 23.008.068 Din ali za 675.014 Din manj. Po zaključnem računu za leto 1932/33 se je stvarno porabilo 23.600.839.47 Din.

Zunanja služba

Po zaključnem računu 1932-33 je bilo stvarno porabljenih 126.861.923.95 Din. Po današnjem proračunu odobreni krediti znašajo 120.973.717, po predlogu pa 120.723.717 Din ali za 250.000 Din manj.

Notranje ministrstvo

Po sedanjem proračunu znašajo odobreni krediti za ta resor 550.914.383 Din. Po proračunskem predlogu so določeni z 543.885.429 Din ali za 7.028.954 Din manj. Po zaključnem računu za leto 1932-33 je bilo stvarno porabljenih 549.151.983.37 Din. V sedanjem predlogu je določenih za orožništvo 396.577.686 Din ali za 8.028.145 Din manj od sedanjega proračuna, a za upravne stroške 207.307.743 Din ali za okroglo 1 milijon Din več, in sicer za osebne izdatke za varnostno službo na carinarnicah.

Finančno ministrstvo

Po zaključnem računu za leto 1932-33 je bilo stvarnih izdatkov za administracijo tega resora 295.479.133 Din, za gospod. ustanove 495.564.527.21 Din. Po sedanjem proračunu so odobreni krediti za administracijo 308.207.958 Din, za gospod. podjetja 539.267.212 Din. Po novem predlogu je določenih za administracijo 296.748.720 Din ali za 6.459.238 Din manj, za gospodarska podjetja pa 506.048.856 Din in za 33.218.356 Din manj. Pri gospodarskih podjetjih za upravo drž. monopolov je določenih 406.393.000 Din ali za 22.651.761 Din manj. Pri državnih posestvih Belje in Topolovac 62.055.856 Din ali 11.442.585 Din manj. Pri državnih sladkorni tovarni na Čukarici so določeni izdatki za 875.970 Din več kot v dosedanjem proračunu, to je na 37.600.000 Din. Kakor se vidi, je najboljše znižanje izvršeno pri izdatkih uprave drž. monopolov, in sicer zlasti pri stroških za predelavo tobaka.

Vojska in mornarica

Za prometnim ministrstvom je v tem resoru izvršeno največje znižanje izdatkov. Po sedanjem proračunu so odobreni krediti v višini 2.300.000.000 Din. Po proračun. predlogu znašajo 1.943.275.390 Din ali za 57.024.610 Din manj. Po zaključnem računu za leto 1932-33 je bilo stvarnih izdatkov 1.970.102.047.23 Din. Znižanje se je izvedlo predvsem pri materialnih izdatkih.

Javna dela

Po zaključnem računu za proračunsko l. 1932-33 je bilo v tem ministrstvu porabljenih skupaj 177.068.384.88 Din. Po sedanjem proračunu so odobreni krediti v višini 164.570.900 Din. V predlogu je določenih 165.179.929 Din ali za 609.029 Din več od sedanjega proračuna.

Promet in pošta

Za administracijo prometnega ministrstva znašajo po sedanjem proračunu odobreni krediti 152.530.804 Din, po predlogu pa so določeni z zneskom 201.861.509 Din ali za 49.330.705 Din več.

Kmetijstvo

Po sedanjem proračunu so odobreni krediti za to ministrstvo 65.586.584 Din, po predlogu pa so bili določeni z zneskom 63.835.396 Din ali za 1.751.188 Din manj. Po zaključnem računu za leto 1932-33 se je stvarno porabil znesek 44.632.393.63 dinarjev.

Trgovina in industrija

Za administracijo tega resora so odobreni krediti v višini 45.429.487 Din, po predlogu pa so določeni za resor izdatki v znesku 44.038.687 Din ali za 1.390.800 Din manj. Po zaključnem računu za leto 1932-33 se je stvarno porabilo 45.911.503.47 Din. Za Državno hipotekarno banko kot gospodarsko ustanovo tega resorja so po sedanjem proračunu odobreni krediti 10.254.652 Din, po predlogu pa je določenih za to ustanovo 18.430.551 Din ali za 2.225.899 Din več. Po zaključnem računu za leto 1932-33 je bilo stvarno izdanih 14.777.988.66 Din.

Gozdovi in rudniki

Za rudarstvo je po današnjem proračunu odobrenih 233.503.067 Din, po predlogu pa znašajo krediti 219.722.690 Din ali za 13.840.977 Din manj. Za gozdarstvo je odobrenih po današnjem proračunu 68.147.822 Din, po predlogu je pa določenih 60.806.692 Din ali za 1.341.130 Din manj.

Socijalna politika

Po zaključnem računu za proračunsko leto 1932-33 se je za ta resor porabilo stvarnih izdatkov 185.256.124,89 Din. Po sedanjem proračunu so odobreni krediti v višini 152.269.662 Din. Po predlogu znašajo 148.049.149 Din ali za 4.240.513 Din manj. Za bolniške in higienske ustanove znašajo po današnjem proračunu odobreni krediti 53.783.395 Din. Po predlogu znašajo 53.085.347 Din, torej za 698.048 Din manj. Po zaključnem računu za leto 1932-33 je bilo stvarno porabljenih 49.463.130,17 dinarjev.

Telesna vzgoja

Po zaključnem računu za leto 1932-33 je bilo stvarnih izdatkov 10.304.974,51 Din. Po današnjem proračunu odobreni krediti znašajo 14.970.000 Din, po predlogu pa znašajo 14.161.918 Din, torej za 808.082 Din manj.

Proračunski rezervni krediti

Ti krediti, ki služijo za nepredvidene izdatke in izredne državne potrebe ali za manjše potrebe,

Pregled državnih dohodkov

Nato je prešel finančni minister v svojem eks-poziju na analizo predloženih dohodkov in iz-
javljati: V letu 1933 je bilo nekoliko pomembnejših
iniciativ mednarodnega značaja za ozdravitev kri-
ze. Prvi resnejši napori za mednarodno gospodar-
sko sodelovanje je bil storjen na lausanski kon-
ferenci meseca aprila 1933, ki je z ene strani
stvarno likvidiral reparacije in jih znižal za 50%
prejšnjega iznosa, s čemer je ustvaril predpogo-
ji za odgovarjajoče znižanje vojnih dolgov. Na drugi
strani se je izdelal tudi načrt za svetovno gospo-
darsko in monetarno konferenco v Londonu, na
kateri naj bi se našla rešitev iz svetovne krize.
Delo lausanske konference je imelo najugodnej-
ši psihološki vpliv na svetovnih borzah, ki so
prvič od začetka krize pokazale precejšnje dvig-
anje vseh tečajev. Londonska konferenca pa je
bila med tem veliko razočaranje za ves svet, ker
ni rešila niti enega izmed številnih perečih pro-
blemov. Kljub temu pa je imela konferenca vsaj
dva pozitivna uspeha: 1. ker je državam, ki so
ostale zveste načelu zdravega denarja z zlato
podlago, dala priložnost, da svedeno potrdijo svojo
solidarnost in da z vsjo silo in prepričanjem še en-
krat pokažejo, kako potrebna je stabilizacija vseh
valut za vrnitev zaupanja omanega ravovesja
v svetovnem gospodarstvu, 2. ker je na novo obe-
lodanila resnico, da nobena mednarodna gospo-
darska ekskucija v sedanjih razmerah ne more
zemenjati lastnih nacionalnih naporov za red v
državnih finančah in v narodnem gospodarstvu, ki
ga mora vsaka država predhodno spraviti v red
po svojih močeh in v svojih mejah.

Nazadnje je v Londonu 25. avgusta 1933 bil
na iniciativno glavnih kmetijskih proizvajalcev za-
ključen tako zvani mednarodni žitni sporazum med
državami izvoznici in državami uvoznici žita
s ciljem omejitve proizvodnje, koningentiranja iz-
voza pšenice in ohranitve svetovnih cen. Sporazum
velja za prihodno žitno letino (1933/35). Prekomor-
ske države so dobile izvozni kontingent 200 milio-
nov met. stotov. Stotov. podonavske države pa 19,3 mi-
lijone met. stotov. Cena za met. stot se je določila
na 12 zlatih frankov. Važnost tega sporazuma se
tolmači zelo različno. Vsekakor ima govoriti mora-
len pomen, ker predstavlja prvi skupni nastop
vseh agrarnih držav Evrope in Amerike v cilju
kmetijske proizvodnje in zboljšanja svetovnih cen.

Nekaj vzrokov krize

Na položaj svetovnega gospodarstva je v letu
1933 zelo neugodno vplivala opustitev zlate vred-
nosti v nekaterih velikih državah, kar je povzro-
čilo nestabilnost valut, ki je izzvalo zmedo v med-
narodni trgovini in nov padec svetovnih cen, ker
so bile nekatere države zaradi valutnega dumpin-
ga v svojo obrambo prisiljene, da okrepijo de-
valvacijo in razne trgovinsko-politične omejitve.
Padec svetovnih cen v letu 1933, če vzamemo
povprečno višino cen v letu 1925 do 1933, je še
vedno zelo velik. Danes pa se vidi vse jasneje, da
so bile cene v dobi pred krizo rezultat edinstven-
ih pogojev okolice, ko so bile cene nenavadno
visoke, tako da se vrnitev svetovnih cen na prejš-
no višino sploh ne more v kratkem pričakovati.

Težiče našega gospodarskega položaja je, ka-
kor vedno, v naši žetvi in pa cene kmetijskih pro-
izvodov. Stanje kmetijske proizvodnje v l. 1933 se
lahko smatra, da je bilo ugodnejše od prejšnjih let.
Med tem pa kaže, da se vnovčenje naše žetve tudi
letos ni zboljšalo. Cene žitaric vseh podonavskih
držav imajo slabo tendenco, ker se dispariteta med
svetovnimi in notranjimi cenami ni popravila. Le-
tošnja žetev v Evropi je bila odlična. Slaba žetev
v prekmorskih državah je bila brez vpliva na stanje
cen na evropskih tržiščih radi tega, ker so imelo
naš evropske industrijske države rekordno
žetev.

Lesna industrija trpi

V naši industriji so v najtežjem položaju one
vrste, ki so v največji meri navezane na izvoz (les-
na industrija), dočim je v rudarstvu in kovinarstvu
nastopilo gotovo zboljšanje napram lanskemu letu,
ki se zrcali v zvišanju proizvodnje. Industrijska de-
javnost se lahko oceni kot relativno dobra.

Banke

Položaj bankarstva v l. 1933 je ostal tudi še na-
dalje resen zaradi neugodne konjunkturo na kneti-
h, ker je kmet glavni dolžnik bank. Poslovanje
bank se ni moglo vršiti pod normalnimi pogoji tudi
zaradi moratorija za kmetijske dolžnike, zaradi kateri-
h so morali denarni zavodi zaprositi za zakonsko
zaščito napram svojim upnikom. Pri vsem tem je
v bankarstvu že v l. 1933 zavladalo pomirjenje.
Dvigovanja vlog v večjem obsegu ni bilo. V nekate-
rih krajih države so nekatere banke začele dajati
celo manjše kratkoročne kredite. Pri javnopравnih
denarnih zavodih se jasno opazja okrepitev likvid-
nosti. Tako je n. pr. stanje Poštne hranilnice dne
31. oktobra 1933 pokazalo zvišanje vlog za 125 mi-
lijonov Din napram istemu datumu v preteklem
letu. Enako je narasel tudi promet po čekovnih ra-
čunih in v čekovnem prometu.

Pri državnih hipotekarnih banki se hranilne vlo-
ge neprestano dvigajo. 31. oktobra 1933 so znašale
te hran. vloge 820.857.019,70 napram 724.897.926,03
Din koncem decembra 1932, tako da se lahko pri-
kaže, da bodo dosegle hranilne vloge koncem
tega leta 900 milijonov Din. Gibanje hranilnih vlog
v vseh denarnih zavodih kaže v tretjem tromesečju

so določeni v novem proračunskem predlogu v isti
višini kot lani z zneskom 25.000.000 Din.

Ravnotežje

Ravnotežje v proračunskem predlogu za leto
1934-35 je doseženo v prvi vrsti in predvsem z
znatnim znižanjem državnih izdatkov v višini Din
511.607.143. Zaradi zavarovanja stvarnega ravno-
težja se je moralo v novem proračunu pristopiti k
gotovim spremembam in ukrepom tudi na strani
državnih izdatkov. V proračunski odmeri državnih
izdatkov se je izvršilo precejšnje zmanjšanje, enako
pa tudi pri stalnih dohodkih. Ta znižanja so bila
izvršena na temelju plačilnih rezultatov v zadnjih
mesecih letošnjega leta in so se brezpogojno povi-
šali zaradi večje realnosti proračuna. Radi stvar-
nega zavarovanja predvidenih dohodkov iz naslova
posrednih davkov je vlada predložila narodni skup-
ščini zakonske predloge, kakor zakonski predlog o
državni trošarini, o spremembah in dopolnitvah za-
kona o takсах itd. S temi predlogi so določene isto-
tako tudi gotove neobhodno potrebne in koristne
obnove v našem sistemu neposrednih davkov.

Dohodki od neposrednih davkov so predvideni
v večjem iznosu za 472 milj. Din. To povečanje se
bo doseglo z resumiranjem gotovih davčnih oblik
kakor tudi z odredbami za gibanje davčnih terjatev,
s čemer se bo zboljšala davčna tehnika, ki bo omo-
gočila enakomernejšo obremenitev davčnih obvez-
nikov. V to svrhu je predložen narodnemu pred-
stavništvu zakonski predlog o spremembah in do-
polnitvah zakona o neposrednih davkih kakor tudi
zakonskih odredb glede davka na skupni in poslov-
ni promet ter davka na neporočene osebe.

letošnjega leta stabilnost. Promet na valutnih bor-
zah se je v tretjem tromesečju v primeri z istim
časom lanskega leta znatno povišal (256 milij. na-
pram 105 milij. Din). Čeprav je skupen obseg de-
vizne valutne trgovine omejen, ker se največji del
naše trgovine z inozemstvom razvija pod klirinškim
režimom, se je vendar opazila v l. 1933 živahnost
konjunktura. Naša trgovinska bilanca v l. 1933 je
aktivna. Aktivna znašajo v prvih desetih mesecih
348.568.699 Din, dočim smo za isto dobo lanskega
leta imeli deficit 11.584.868 Din. Še več, aktivni
saldo za prvih deset mesecev lani je bil večji za
kakih 144 milijonov kakor aktivna za vse leto 1932.
Poleg aktivne trgovinske bilance predstavlja vo-
lumen zunanje trgovine v lanskem letu napram letu
1932 večjo vrednost za 338.568.407 Din ali 7,2%.

Zdrava zunanja trgovina

Finančni minister je nadalje izjavil, da spada
naša država v vrsto maloštevilnih onih držav, ki
imajo danes aktivno trgovinsko bilanco. Rezultati
proračunskega poslovanja za l. 1933-34 se smatrajo
lahko kot zadovoljivi.

Inflacije ne bo

V monetarni politiki vlade ni in ne bo nobe-
nih sprememb. Vlada ima danes manj razlogov ka-
kor kdajkoli prej, da bi opustila svoje dosedanje
stališče v tem pogledu, ker je na obzorju nepobit-
nih dejstev in posledic težkih valutarnih dogodkov
postalo očividno, da so vse goljufije teorije o diri-
giranem denarju, o umetni ustvaritvi kupne moči,
o umetnem porastu cen doživlje popoln polom.

Naša plačilna bilanca v letu 1933 se je znatno
popravila. Poleg z znanih aktivnih elementov, ki
kažejo zboljšanje plačilne bilance, je za njeno
zboljšanje v prvi vrsti pomagalo tudi uspešno re-
guliranje zunanji dolgovi. Finančni minister se je
nato bavil še z narodnim denarjem ter izjavil:
Proučujoč dinar v odnosu s proračunskim polo-
žajem, denarno politiko in plačilno bilanco, lahko
vedno trdim, da je naš položaj čvrst in da bi bila
vsaka bojazen za dinar neumesna. Dinarjev zu-
nanih tehničnih položaj se je znatno uvrstil z dose-
ženim ravnovesjem v deviznem prometu, ki ga ob-
varuje vsakega inozemskega pritiska. Naša plačil-
na bilanca je urejena in je na najboljši poti, da v
kratkem času doseže popolno ravnovesje, ker zna-
šajo letošnji dolgov minimalni znesek in radi tega
tudi ni nevarnosti, da bi se država zatekla za
nedovoljna posojila k emisijski banki. Finančni
minister je nadalje govoril o vseh slabih posledicah,
ki bi jih imela eventualna inflacija v naši državi
za vse narodnogospodarsko življenje. Za tako
inflacijo tudi ni nobene stvarne potrebe.

Finančni minister je končal svoj eks-poz-
je, da predstavlja predloženi proračun pravil-
no sliko državne organizacije, ker obsega v resnici
v zoženem obsegu vse neobhodne potrebe držav-
nega aparata, na drugi strani pa je predloženi
proračun v skladu s še vedno resnimi razmerami,
ki vladajo v našem narodnem gospodarstvu.

★

Italija davi rentnike

Rim, 3. febr. c. Italijanska vlada je danes iz-
dala dekret, s katerim se izvedejo važne finančne
operacije v italijanskem državnem življenju. 5%
državne rentne obveznice bodo vzete iz prometa in
se bodo nadomestile z novimi 3 1/2% obveznicami.
Italijanska vlada je izjavila, da so jo do tega sklepa
prisilile nizke obrestne mere, ki danes vladajo
v svetu. Ker bodo posejalniki 5% obveznice prav za
prav oškodovani, bodo zato udeleženi na premijah,
ki se bodo lokrat žrebale in sicer bo razdeljeno na
premijs 600 milijonov lir. Za eno milijardo kon-
vertiranih rent bo izplačanih 10 milijonov lir pre-
mijs. Iz tega je razvidno, da bo konvertiranih rent
za 6 milijard lir. Rente, ki bodo konvertirane, so
iz l. 1917, 1918 in pa zadnje iz l. 1926. Znižanje
obrestni pomeni za državno blaginjo precejšnji do-
biček. Ceni se, da bo vlada prihranila eno milijar-
do v vsakem finančnem letu.

Zlata mrzlica v Londonu

London, 3. febr. c. Včeraj se je londonska
tržišča zlata polastila prava mrzlica. Ponudbe zla-
ta so dosegle najvišjo stopnjo z vsoto 840.600 fun-
tov sterlingov. Cela količina zlata je bila kupljena
za Ameriko. Ta trgovina zlata pa se vrši čisto za-
sebno. Zlatarji so objavili velike proglose, da ku-
pujejo zlato in sicer plačujejo za 1 suvereiin 32
šilingov. Cena zlata je poskočila za 4 šilinge za
uncu. Se 2. januarja se je zlato plačevalo po 127
šilingov, včeraj pa se je plačevalo po 139 šilingov.
Parnika »Berengaria« in »Bremena« trenolno vo-
zita v Ameriko zlata v vrednosti 3,5 milijona do-
larjev. Iz Indije prihajajo vesti, da se tudi tam vr-
šijo veliki nakupi zlata za ameriško državno bla-
gajno. — Včeraj popoldne je iz Amsterdama prišlo
4 tone zlata v London, odkoder bo poslano naprej
v Ameriko. — Poročevalec »Petit Parisien« iz
Londona poroča o velikih nakupih zlata na račun
ameriške državne banke. Dopisnik izjavlja, da tre-
notno še ne obstoja nevarnost za francoski frank,
ker upa, da bo francoska vlada pravočasno pod-
vela potrebne mere, da zavaruje francoske zlate
rezerve.

Konferenca balkanskih držav v Belgradu

Napori za priključitev Bolgarije

Belgrad, 3. febr. m. Z današnjim eks-presnim
vlakom se je pripeljal v Belgrad iz Zeneve grški
zunanji minister Maksimos. Na postaji so ga spre-
jeli in pozdravili zunanji minister Jevtić, tukašnji
grški poslanik Melas, naš bukareški poslanik Co-
lak-Antić, romunski in češkoslovaški poslanik na
našem dvoru ter drugi. Zaradi bolezn romunskega
zunanjega ministra Titulesca je bila današnja kon-
ferenca zunanjih ministrov balkanskih držav v pro-
storih tukašnjega romunskega poslanstva. Na čast
svojih tovarišev je priredil zunanji minister Jevtić
intimno kosilo v salonu zunanjega ministrstva, ka-
tereja so se udeležili zunanji ministri balkanskih
držav, razen g. Titulesca, ki na nasvet svojega
osebnega zdravnika ne sme zapustiti sobe, člani
vlade ter višje uradništvo zunanjega ministrstva.
Popoldne je bil grški zunanji minister Maksimos
sprejet v avdienco pri Nj. Vel. kralju. Popoldne
ob 5 se je konferenca nadaljevala. Na čast zuna-
njih ministrov balkanskih držav bo nocoj na dvoru
slavnostna večerja. V teku večerjajega popoldne-
va sta bila sprejeta v posebno avdienco pri kralju
romunski zunanji minister Titulescu in Tefik Ruž-
di bej, ki je bil danes ponovno sprejet v avdienco
pri kralju. Jutri se konferenca nadaljuje.

Atene, 3. febr. c. Vsi grški časopisi pišejo o
balkanskem četvornem paktu. Zlasti časopise po-
sebeno povdarja, da vsi Grki žele, da bi se v Bel-
gradu dosegli kar največji uspehi. Vendar Grčija
želi iskren balkanski pakt, ki naj vključuje tudi
Bolgarijo. Položaj na Balkanu bo tako dolgo ab-
normalen, dokler bo Bolgarija smatrala za potrebo-
no, da ostane izven balkanskega pakta. Vse štiri
balkanske države, ki danes podpisujejo pakt v Bel-

gradu, morejo izreči, da so za mir na Balkanu. —
Vendar s tem ne povedo ničesar novega. Vendar
nočemo s tem Bolgarijo tirati v balkanski pakt, če
želimo, da bi tudi ona pristopila k balkanskemu
paktu. Iz Rima se že javljajo vesti o protiakciji ita-
lijanske vlade. V rimskih krogih se izjavlja, da je
grški minister napadeno razumel tisto, kar mu je o
balkanskem paktu izjavil Mussolini. Iz Bolgarije
že prihajajo vesti, da se je tam začela gonja proti
Grčiji. Dolžijo nas, da smo zato pristopili k balkan-
skemu paktu, ker hočemo preprečiti jugoslovansko-
bolgarsko zblizanje in da zato želimo, da se sprej-
me pakt. Z Jugoslavijo danes nimamo samo prija-
teljskih in bratskih odnosov, ampak imamo tudi
enotne interese.

Bukarešt, 3. febr. c. Vse romunsko časopise
danes zelo obsežno piše o balkanski konferenci v
Belgradu. »Luptas« piše, da se ne ve, ali bo Bol-
garija pristopila ali ne, Bolgari so še zmeraj depri-
mirani od tistega, kar jih je zadelo zaradi napak
nekaterih njihovih državnikov v preteklosti. Ven-
dar tudi v Bolgariji zmaga ideja miru. Velik do-
kaz za to je dejstvo, da je Bolgarija prva od pre-
maganih držav stopila v Zvezo narodov. Romunski
časopisi izjavljajo mnenje, da Bolgarija ne bo mo-
gla dolgo ostati izven pakta. Kakor v Belgradu,
tako tudi v Sofiji razni vodilni politiki vodijo ra-
čun o pomenu dobrih odnosov med obema drža-
vama. Spori med Bolgarijo in Jugoslavijo so čisto
pozvočili velike nesreče. Sovražno tekmovanje
med obema državama se mora odpraviti. Obisk
kralja Borisa v Belgradu in Bukarešti pomeni ve-
lik korak naprej v tem smislu.

Komunistični obračuni

Tajinstven umor v Berlinu

Tovariši
lovariša

Berlin, 3. februarja.

Največja afera v Nemčiji je v sedanjem tre-
nutku skrivnostni umor, kojega žrtve je neki mizar
Kattner. Mož je bil umorjen že pred dnevi, a je
policija šele sedaj objavila rezultate svoje preisk-
ave v tej zadevi.

Zaupnik komunistov — ovadah policije

Mizar Kattner je bil svojčas vodilna oseba v
komunist. stranki Nemčije in zaupnik Thälmannu,
znanegega poslanca nemške komunistične stranke, ki
je zaprt in katerega v kratkem čaka sodna razpra-
va zaradi veleizdaje. Zadeva je huda, ker čaka
Thälmannu smrt z obglavljenjem, ako se mu ta de-
likt dokaže. Zato se, da je Kattner v zadnjem času
poslal ovadah narodnosocialistične policije.

Na vsak način stoji dejstvo, da je Kattner v
preiskavi izpovedal zelo obremenilne stvari za
Thälmannu. Ker se Kattner ni nahajal v zaporu,
ampak je živel na svojem domu v Podslamu, je
opravičen sum, da je ogradil svoje bivše somišlje-
nike, da se sam reši zapore. Policija trdi, da so
komunisti opetovano pozvali Kattnerja, naj se poda
v Rusijo po nekem naročilu komunistične stranke,

Nemške surovosti proti Avstriji

Spor mora na ta način postati mednarodno vprašanje

Dunaj, 3. febr. b. Nemška vlada si je dovolila
napram Avstriji zopet veliko netaktnost. Proti vsem
diplomatskim običajem je namreč snoči po vseh
nemških radio-postajah razglasila vsebino svojega
odgovora avstrijski vladi. Avstrijska vlada smatra,
da je brisirska in da zato lahko obavi svojo noto,
ki jo je 18. januarja berlinski poslanik avstrijske re-
publike predal nemški vladi. Uradni odgovor nem-
ske vlade vsebinsko ni nov, ampak omenja le tisto,
kar je Hitler izjavil že v svojem odgovoru v par-
lamentu. V odgovoru se nemška vlada postavlja na
stališče, da nemški vladi ni nič znanega o organi-
zaciji atentatov in neredov v Avstriji. Narodni so-
cializem je gibanje, ki gre tudi preko meja Nem-
čije. Narodni socializem je pokret, ki ni prišel iz
Nemčije v Avstrijo, ampak se je istočasno rodil v
obeh državah. Narodni socializem je avstrijski no-
tranji problem. V avstrijskih vladnih krogih sma-
trajo, da odgovor ni zadovoljiv. Ti krogi so se po-
stavili na stališče, da vse, kar se je dozdaj zgodilo,
ni avstrijska notranje-politična zadeva, ampak je
posledica nemške propagande. Zato bo vlada pri-
siljena, da iznese to pred mednarodni forum. Od-
govornost pade na Nemčijo, če ta konflikt preide
med obema državama. Avstrija hoče to preprečiti. Od-
ločitev bo padla v bližnji izredni seji avstrijske
vlade.

Za rešitev spora med Nemčijo in Avstrijo se
predvideva dve rešitvi: 1. Avstrija se obrne na
Zvezo narodov. 2. Avstrija se obrne s posebno in-
tervencijo na vsele, ki so podpisale pakt četvorice.
Baje pa obstoja še neka možnost, ki pa se bo iz-
vedela šele zvečer.

Dunaj, 3. februarja. c. Včeraj so na Dunaju
aretirali 18 kmetov na nekem dunajskem kolodvo-
ru. Baje so našli pri njih 24 kg c. sploziva. Kmetje
so baje hoteli pripraviti atentat na posebni vlak,
ki je vozil kmetje s shoda.

Diktatura Heimwehra

Dunaj, 3. febr. c. Danes se je tukaј vršila seja
vlade, ki je bila posvečena koraku, ki ga naj Av-
strija podzame v vprašanju spora z Nemčijo. Kak-
šne sklepe je vlada sprejela, še ni znano. Na Tirol-
skem je bila danes razpuščena socialnodemokrat-
ska stranka in sicer na zahtero tirolskega Heim-
wehra, če bo tirolski Heimwehr še nekaj dni vzdr-
žal diktaturo, potem pride na vrsto krščansko-social-
na stranka na Tirolskem. Dunajskih prvakov kr-
ščansko-socialne stranke se je polastilo veliko raz-
burjenje in ti so danes intervenirali pri kanclerju
Dollfussu, da takoj ustavi heimwehrovsko diktatu-
ro na Tirolskem.

Innsbruck, 3. februarja. c. Voda tirolskega
Heimwehra dr. Steidle je imel danes konferenco z
vsemi voditelji tirolskega Heimwehra. O izidu
konference je dr. Steidle obvestil Dollfussu in mu

Obleke za gospode

po meri ali pa blago za obleke modernih
vzorcev, najboljših kvaliteta, po najnižjih
cenah pri

Drago Schwab, Aleksandrova cesta

izjavil, da ostane tirolski Heimwehr še dalje mo-
biliziran. Tirolski Bauernbund je imel sejo, na ka-
teri je izrazil zaupanje v kanclerja Dollfussa. Spre-
jeta je bila resolucija, v kateri se zahteva stanov-
ska ureditev države. Podlaga te reforme naj tvori
papeška okrožnica »Quadragesimo Anno«.

★

Bolezen nadškofa dr. Bauerja

Zagreb, 3. febr. c. Danes je bil o bolezn nad-
škofa dr. Bauerja izdan sledeči komunikat: Tempe-
ratura je bila večkrat do 18 normalna, pozneje pa
se je dvignila na 38,2. Temperatura je ponovič zopet
padla. Pulz 72—90. V predelu žolčnega mehurja se
čuti lažja občutljivost. Subjektivno stanje bolni-
kovo zadovoljivo.

France Bevk - aretiran

Gorica, 3. febr. Preteklo soboto, torej danes
teden, je bil aretiran slovenski pesnik in pisatelj
France Bevk. Policija ga je najprej odvedla na kve-
sturo, kjer je bil zasilan, nato je bil odveden v
kvesturske zapore. Vzrok aretacije tega sloven-
skega kulturnega delavca, ki se nikdar ni izpostavl-
jal na političnem polju ter je živel samo svojemu
pesništvu in pisateljskemu poklicu, javnosti še
ni znan in tudi aretirancu še ni bil pojasnjen.

Socialisti ustanovljajo stranko

Belgrad, 3. februarja. m. V dvorani Delavske
zbornice je bil danes kongres zastopnikov socia-
lističnega delavstva iz vse države. V predsedstva
kongresa je bil izvoljen tudi Josip Pečejan iz Ma-
ribora. Na kongresu je bil daljši referat o temi
»Ali naj osnujemo socialnodemokratsko stran?«. Med
drugimi sta govorila tudi Jakob Klenovšek iz
Trbovelj in Marija Rakovec iz Ljubljane. Navzoči
delegati socialističnega delavstva so nato z akla-
macijo sprejeli sklep, da se ustanovi soci-listična
stranka Jugoslavije. Kongres se jutri nadaljuje.

Osebnosti

Belgrad, 3. febr. m. Z nocošnjim vlakom ob
8,25 je prišel v Belgrad znani slovenski pisatelj
Frane Sal. Finžgar, ki ima jutri zvečer predavanje.

Belgrad, 3. febr. m. Za prišlavo 8. pol. skup.
so postavljeni: sodni pripravnik Vatroslav Tratinik
pri okrož. sodišču v Novem mestu, Ivan Jug. dr.
Ivo Dovan pri okr. sodišču v Ljubljani, Viktor
Svetelj pri okr. sodišču v Laškem, Frane Petreca
pri okr. sodišču v Kečevju. Premesteni so: za pri-
stava 8. pol. skup. dr. Leon Pompe od okr. sodišča
Celje k okrož. sodišču v Ljubljani in dr. Aloja
Vrnjar od okrož. k okrajnemu sodišču v Celju.
Vpkojen je s pravico pokojnine Anton Volk, izve-
ršni uradnik 9. pol. skup. pri okrožnem sodišču v
Mariboru.

Tako je prav

Varšava, 3. febr. c. Varšavski mestni svet je
razpustil in je postavljen komisar. Mestni svet je
bil razpušten radi tega, ker je preveč potratno go-
spodaril in se je mesto zadnji čas preveč zadolžilo.

Dunajska vremenska napoved: Južne Alpe: pre-
težno jasno, hudi jutranji mraz. Splošna vremenska
napoved: izpremenljivo vreme v velikih spremem-
bah temperature.

Jezuit — velik dobrotnik Ljubljane

Ko so začeli izsuševati Barje

Spomin na p. Gabrijela Gruberja, ki je zgradil Gruberjev prekop

»Kronika« ljubljanskega mesta, katera je začela izhajati letos, je prinesla v svoji prvi številki izpod peresa Viktorja Kopatina SJ izčrpno in na podlagi znanstvenih dognanj pisano poročilo o zgradbi Gruberjevega kanala. Iz tega zgodovinskega spisa naj v kratkem posnamemo tele glavne podatke:

Ljubljana in z njo ljubljansko barje je v preteklih stoletjih mnogo trpela zaradi povodnj. Valvazor pripoveduje, da je l. 1190 Ljubljana segala do gornjih oken tistih hiš, ki so stale ob Ljubljani. L. 1537 so se baje kar iz prvih nadstropij lahko vozili s čolni. Tedaj je vsa voda Ljubljane tekla še skozi Ljubljano. Ljubljanična struga pa ni bila tako globoka kakor je danes. Zato je Barje bilo ob času deževja jezero, ob času suše pa močvirje. Več stoletij so se kranjski deželni glavarji in deželni stanovni pečali z mislijo, kako bi osušili barje in Ljubljano zavarovali pred povodnjo. Toda šele cesarica Marija Terezija je 15. aprila 1762 ukazala, naj se prične priprave za osuševanje Barja. L. 1769 je nato cesarica Marija Terezija že zahtevala poročilo, kako daleč so priprave napredovale in koliko bo vsa stvar stala.

Medtem je prišel v Ljubljano jezuit Gabrijel Gruber, ki je bil rojen na Dunaju 6. maja 1740. Mladi Gruber je že kot 15 letni dečko l. 1755 stopil v družbo Jezusovo. Bil je zelo učen: bil je modroslovec, jezikoslovec, matematik, bogoslovec, tehnik, inženjer, astronom, risar, slikar, umetnik, z uro besedo izredno genijalen mož. V Ljubljano je prišel 4. junija l. 1768 ter je začel poučevati na ljubljanskem jezuitskem liceju, kjer je poučeval mehaniko, risanje, geometrijo in hidravliko. Njegov učencec je baje bil tudi znameniti Slovenec Jurij Vega.

Kot strokovnjak je Gruber zniveliral Barje in l. 1769 deželnim stanovom predlagal, naj se struga Ljubljane v mestu in pred mestom poglobi, da Gradom proti Golovcu naj pa se vsmeri proti Kodelevemu, izkoplje kanal, kateri naj bi ob povodnji brže odvajal odvisno vodo proti Savi. Zmagal je ta Gruberjev načrt. In l. 1771 je Gruber dobil nalogo, naj prične kopati prekop. Kopati so začeli l. 1772; tako delo je naletelo na hude ovire posebno v prvem delu Gruberjevega prekopa med Gradom in Golovcem, kjer je bil pritisk zemeljskih plasti najhujši. Zato so stroški za kopanje prekopa silno narasli in proračun je bil preokračen. Namesto da bi bili oblastniki proračun zvišali, so ga še znižali na 63.500 goldinarjev, a je samo most čez Gruberjev kanal stal 50.000 goldinarjev. Bil je pa most lep in eleganten, kakršnega ni bilo nikjer v deželi, kakor pišejo tedanji zgodovinarji. Zaradi silnih ovir so stroški za prekop v teku 5 let narasli na 139.372 goldinarjev. Toda delo je bilo komaj do polovice končano. Zato so bili kranjski deželni stanovni hudo nevoljni. Nekateri, ki so se prav posebno bali nadaljnjih stroškov, so celo predlagali, naj se kar zasuje vse, kar je doslej izkopano. Nejevoljna je bila tudi cesarica, vendar je ukazala, da naj se kopanje nadaljuje. Slednjič se je s pomočjo vsakovrstnih intrig proti Gruberju njegovim sovražnikom posrečilo, da je bil l. 1777 odstavljen. Nalogo, Gruberjevo delo nadaljevati, je dobil podpolkovnik Vincenc Strupi, kateri je res dovršil, česar se Gruber ni dovršil. Tako je bil prekop med Barjem in Mostami slovesno odprt 25. novembra l. 1780. Strupi, ki je dovršil to, kar je Gruber začel in za kar je naredil tudi on načrte, je bil pobaronjen, pravi začetnik Gruber pa je žel grdo nevaležnost.

Ob tem času je Gruber živel v Ljubljani kot zasebnik. Jezuitski red je namreč papež Klemen XIV. na pritisk framsonskih vlad po vsem svetu ukinil. Gruberja je ta ukinitve silno bolela. Saj je šel v jezuitski red iz najčistejšega idealizma. In sedaj so bile pokopane njegove najlepše nade. Ko je papež ukinil jezuitski red, je hkrati razrešil jezuite tudi redovnih obljub, tako tudi obljube ubožstva. Poslej so bivši jezuiti smeli in tudi morali imeti lastninsko pravico, ker so pač morali skrbeti pa svoj vsakdanji kruh. Gruber je postal ravnatelj brodarstva in bil l. 1775 imenovan za c. kr. svetnika. Od svojih premožnih staršev na Dunaju je podedoval precejšnje imetje. Iz svojih zasebnih sredstev je torej Gruber zgradil lepo Virantovo hišo in tudi letovišče pod Rožnikom, ki je bilo namenjeno njegovim bivšim redovnim soprobratom in tovarišem. Tu so se shajali bivši jezuiti in še naprej skupno opravljali svoje pobožnosti.

Kakor piše Viktor Steska, je Virantova hiša takole nastala: Leta 1774 dne 28. junija je strašen požar v Krakovem in okrog Sv. Jakoba uničil 109 hiš. Pri tej priliki je pogorel tudi jezuitski kolegij, ki je stal na sedanjem trgu Sv. Jakoba. Po požaru so na novo pozidali nekdanjo jezuitsko šolo, reduto, kjer danes stoji šola. Vse drugo pogorišče pa so do tal podrli. Tako je nastal trg Sv. Jakoba. Gabrijel Gruber je kupil del pogorišča na obeh straneh sedanjega Zvezdarske ulice in pričel zidati lepo in visoko hišo, katera deloma še stoji kot zahodni del Virantove hiše. Njena notranjost priča o Gruberjevem visokem umetniškem okusu. V tej hiši je Gruber uredil tudi svojo zvezdarno.

Odkar so razpustili jezuitski red in ko so ga pozneje še odstavili od vodstva prekopa, katerega je on zasnoval, p. Gabrijel Gruber v Ljubljani ni imel pravega občutka. Zato je razumljivo, če se je nadvse razveselil, ko je slišal, da Jezusova družba na Ruskem ni razpuščena. Cesarica Katari-

na II. namreč ni dovolila, da bi se bil papežev razustitveni dekret na Ruskem razglasil, pač pa je klicala jezuite, ki so bili drugod izgnani, v Rusijo, da tam nadaljujejo svojo veliko kulturno delo. In tako je Gruber januarja meseca l. 1785 na tihem zapustil Ljubljano in odšel na Rusko. V Mohilovu je takoj postal profesor mehanike. Tam se je znova včlanil v družbo Jezusovo. Od l. 1786 je v Polocku poučeval matematiko, fiziko in arhitekturo ter tako, kakor nekdanj v Ljubljani, tudi v Rusiji vzgajal spretnne strokovne delavce. Po njegovi zaslugi so jezuitski kolegiji v Rusiji dobivali vedno večji ugled. Tudi car Pavel se je navdušil za jezuite in katoliško cerkev. V Petrogradu je zgradil kolegij, kateremu je stal na čelu zopet oče Gruber. Njegov vpliv pri carju Pavlu je bil tako velik, da si je p. Gruber carju upal predložiti v razmotrivanje veliko idejo zedinjenja vseh krščanskih cerkev s katoliško cerkvijo. Dne 10. oktobra 1802 je Gabrijel Gruber postal vrhovni predstojnik družbe Jezusove v Rusiji in njemu so bili podrejeni vsi jezuitje italijanske, irske, angleške in ameriške province. Jezusovo družbo pa je vodil kot generalni vikar le 3 leta, ker ga je 7. aprila leta 1805 o priliki nekega požara pograbila smrt.

Gabrijel Gruber ni bil samo eden izmed najslavnejših mož tiste dobe, genijalen veleum, ampak tudi izredno pobožen. Saj si lahko mislimo, da jezuitje ne izvolijo za svojega generala kogarsibodi, ampak le moža, ki se ne odlikuje le po učnosti, ampak še bolj po svoji kreposti.

Ne vemo, kje je Gruberjev grob, vemo pa, da slovenska Ljubljana temu možu mora biti hvaležna za njegovo delo. »Gruberjev prekop« je trajen spomenik na tega velikega moža-dobrotnika Ljubljane.

Da Barje danes ni več močvirje in da nas povodnji ne nadlegujejo več, da se je Ljubljana mogla razvijati — to je zasluga velikega jezuita patra Gabriela Gruberja

DARMOL

čokolada za odvajanje

deluje blago in zanesljivo

Ne škoduje!

Odobreno od Ministrstva za zdravje in narodnega zdravja

Št. 249 od 12. 8. 1932.

Velenjski rudarji v Ljubljani

Za pogodbo med KDE in Ljubljano

Ljubljana, 3. febr.

Danes je dospela v Ljubljano osemčlanska deputacija delavskih zaupnikov iz velenjskega rudnika pod vodstvom načelnika tamkajšnje II. rudarske skupine Jožeta Rednaka II. in Martina Savinka. Deputacija je posredovala pri g. banu in g. mestnem županu za čim hitrejšo izvedbo elektrifikacijskega načrta, v katerem vidijo velenjski rudarji edini možen izhod iz stiske, v kateri se sedaj nahajajo.

Položaj v Velenju je obupen. Večina rudarjev praznuje šhte. S 1. februarjem je bilo ponovno reduciranih 30 rudarjev. Drugi rudarji delajo pa samo po eno tretjino šhtov. Okoli 80 rudarjev se menja vsak drug teden, delajo pa le po dva, tri šhte vsak drug teden. Nemogoče je rudarju živeti, če na mesec zasluži le 8—10 šhtov ter prejme za svojo družino le 200—300 Din mesečno, od česar mora plačevati še okoli 100 Din raznih socialnih dajatev. Veliko vprašanje je, kako naj ti rudarji preživijo svoje družine. In mnogi rudarji imajo tudi po 7 in še več otrok.

Rudarska deputacija se je zgledala dopoldne pri g. banu in mu razložila obupen položaj Velenja ter ga zaprosila za pospešitev izvedbe elektrifikacijskega načrta z mestom Ljubljano, obenem pa mu izročila resolucijo. Popoldne je deputacija obiskala g. župana dr. Puca ter mu prav tako razložila položaj, ga prosila za pospešitev ter mu izročila resolucijo. G. ban in g. župan sta deputacijo sprejela prav prijazno, izrazila tudi svoje mnenje, da bo izvedena elektrifikacija predvsem v korist Ljubljani pa tudi mestnemu županu za čim hitrejšo izvedbo elektrifikacije, da bosta storila vse, da se nameravani elektrifikacijski načrti čimprej izvedejo.

Resolucija

ki so jo velenjski rudarji izročili g. banu in g. županu, se glasi:

Za povečanje kalorične električne centrale pri drž. rudniku Velenje je že davno prispel ves potreben material za montažo trejlega turbo-agregata na račun reparacij in je montaža sama že popolnoma zagotovljena na podlagi sklenjenega dogovora med kraljevsko bansko upravo Dravske banovine in ministristvom za šume in rudnike. Prvi obrok plačila za montažo je že položen ter se prične te dni.

Tudi pogajanja za oddajo električnega toka iz Velenja mestni občini Ljubljansk so med občino in kr. bansko upravo ugodno potekla, s čemur bi bilo zagotovljeno polno izkoriščanje povečane električne centrale in s tem v zvezi obstoj in razvoj drž. rudnika v Velenju.

V zadnjem momentu pa, ko je rešitev bede velenjskih rudarjev s tem aranžmajem bila takorekoč že pred pragom, se je pričelo od izvestne strani s polno paro delovati proti izvedbi tega načrta, za kar se je angažiral celo univerzitetni profesor g. dr. Milan Vidmar z obširnimi člankom o »Bodočnosti ljubljanske mestne elektrarne« v dnevniku »Jutro«.

Naša naloga ni: ovreči s strokovnega gledišča trditve imenovanega g. profesorja, dasi so te tudi v očeh laika neosnovane in nevdržne, tudi ni iskati vzrokov za tako pisanje tik pred ustvaritvijo nameravanih elektrifikacijskih načrtov, marveč se omejimo v vsej svoji težki bedi le na sledeče konstatacije:

Drž. železnice so za februar t. l. znižale svoje

Železniki

Svetoletno pobožnost v proslavo 100-letja odredjenja bo pri nas za vso Selsko župano v dneh 11., 12. in 13. februarja. Pobožnost se bo vršila po naslednjem redu: Vsaki dan bo v farni cerkvi izpostavljeno sv. Reš. Telo od šestih zjutraj do šestih zvečer. V nedeljo bodo govori za moše in fante, v ponedeljek za žene, v torek za dekleta. Slovesnost se bo zaključila v torek ob 4 popoldan, sv. Reš. Telo pa ostane izpostavljeno do polnoči.

Težave z nadaljevanjem regulacije Ljubljane

Ljubljana, 3. februarja.

Poročali smo, da je prva dražba za nadaljevanje urejevalnih del na Ljubljani, to je za odsek med trimostovjem in Hradeckega mostom, propadla, ker se ni javil noben ponudnik. Vzroki so dvojni: prvič se je cement znatno podražil — za 1500 Din pri vagonu — in bi se samo ta odsek podražil za približno 75.000 Din, drugič pa so lanska dela pokazala, s kakšnim rizikom so zvezana dela na Ljubljani, namreč ker visoka voda dostikrat odnese skoraj vse naprave in uniči pogosto že napravljeno delo.

Tudi izgledi za drugo licitacijo, ki bo 9. februarja, niso najbolj ugodni, da bi se javil sploh kakšen ponudnik. Pogoji so prav isti, kakor pri prvi zgradbi, ker po zakonu o državnem računovodstvu ne morejo biti drugačni. Tvrde, ki bi mogle prevzeti to delo, pa tudi ne kažejo sedaj kakšnega posebnega veselja, da bi to delo dražile. Zelo možno je, da se tudi do 9. februarja ne bo pojavil noben ponudnik. Potem bi morala terenska sekcija za regulacijo Ljubljane sama izvesti to regulacijsko delo v lastni režiji. Možen pa je še en izhod, namreč da se najvišji znesek za to delo v dražbenih pogojih zviša. Pri sedanjih razmerah pa tudi to ni verjetno.

★

Starček ujel zajčka z roko

Iz kamniških lovskih revirjev smo čuli že marsikatero zabavno in zanimivo dogodivščino, zato naj za konec bogate in uspešne lovske sezone zabeležimo še naslednjo zgodbo, ki ima prav tako kakor ostale hvaljevredno lastnost, da je popolnoma resnična. Pravi, da ni nikaka umetnost ujeti zajca na lovišču. Čeprav spi dolgočasno z odprtimi očmi, ga vendar lahko presenetiš in zgrabiš za ušesa, ker se baje ob nenadnem pojavu sovražnika tako prestraši, da kar otrpne. Taka smola je doletela te dni tudi korenjaškega zajčka, ki je spal pod nekim drevesom tam blizu Olševka. Bil je gotovo popolnoma brez skrbi, ker je vedel, da je že minil 15. januar in da ga lovci nimajo več pravice preganjati. Brezskrbno je sanjal o vselem predpustu in o zelenih livadah in ni opazil, da je prišel mimo njega 83 letni možak. Kljub svoji visoki starosti se je prožno vrgel na zajčka in ga ujel ter odnesel lovskemu zakupniku.

Stari ljudje

trpe pogostoma radi težkih napadov kašlja in s tem se nepotrebno mučijo.

KRESIVAL razpusti sluz, takoj ublaži in odpravi kašelj in bronhijalni katarr.

KRESIVAL bistveno cenejši. Sedaj samo Din. 32.— po steklenici.

Beda na deželi

Polhov gradec, 2. februarja. Povsod tožijo o bedi, le iz naših hribov ne dobite nikakega poročila. Res slabe čase smo doživeli, vendar hujšega pomanjkanja kakor je ravno pri nas, ne dobite nikjer. Govoril sem s trgovci, da ne prodajo nič sladkorja. Ako govorim s kmeti, pa pravijo: S čim naj preživimo otroke, ko ne moremo kupiti sladkorja, saj nam še za sol primanjkuje. Rečevev pa toliko, da drug drugemu vrata odpirajo. Pa vsaj je znano, da le reveži revežu pomagajo. Pravijo mi: Najboljši kraj za reveže je Tržič in Polhov gradec.

Ko sem bil še mlad, je pri nas cvetela strojarška obrt, vsaj je bilo 6 strojarjev, danes je le še eden in ta komaj živi, vsaj nosi vse Batove čevlje. Imamo več čevljarjev, ki so poleg 5 do 6 malih otrok večidel brez dela. Čevljar mi je pravil: V teku enega meseca sem dobil le en par čevljev v potapljanje, pa še ta mi ni plačal, nimam pa ne drv, ne krompirja, da bi uboge otroke preživeli, rubežen pa vsaki drugi mesec. Otrok pa davkarja ne vzame. Govoril sem s kmetom. Pravi: Za davek imam zarubljeno. Pred mesecem sem prodal vola, da bi plačal davek; a mesarja ni po vola. Jemo le zelje, repo in krompir. Kruha nimamo, da ohranimo malo žita za spomlad, ko se prične večje delo.

Lesna trgovina Božnarjeva že skoraj vso zimo stoji. Kmetje mu ponujajo les, da bi mogli davke plačati, pa tudi ta jim ne more nuditi denarja, ker tudi od svojih kupcev ne more stiriti, denarja pa nikjer ni, še v hranilnicah ne. Ravno danes mi je tožil revni kajzar: Imam 5 malih otrok, najstarejši ima 6 let, pa nimamo družega živeža ko en škaf zelja in dva mernika krompirja, pa ne ene pare denarja. Kruha nismo jedli, da se ne spominjam več. Kako rad bi šel na delo tudi za najmanjši zaslužek, pa ga ni.

Ubogi ljudje, ki nimajo ne hrane, ne obleke, ne dela. Kako naj žive, ako ne bode nobenega zaslužka?

Zlata poroka v Stranjah

Stranje, 1. februarja 1934.

Ze je poteklo nekaj Slovesne zlatoporoke v cerkvi. Pa ne mislite, da bi ne imeli kandidatov za to. O, ne! Prva dva korenjaka sta že čez pol pota proti šestdesetletnici; druga dva para pa sta že tudi blizu 55. leta skupnega zakonskega življenja. Ali deloma radi krize, deloma iz strahu in napačne sramežljivosti menda niso hoteli napravljati kake zunanje slovesnosti in so se zato izognili tudi cerkvene.

Opogumila pa sta se v nedeljo dne 28. januarja zakonska Kemperl Lovrenc in njegova žena Katari-na in sta v spremstvu svojih sinov in njihovih otrok, v spremstvu drugih sorodnikov in sosedov stopila pred zlatoporočni oltar. Oba sta že v osmem križu, pa sta prišla še lahkini korakovi v cerkev, teža let se jima še kar nič ne pozna. Pred cerkvijo smo jima napravili slovesen sprejem, kjer jih je šolska učenka St. Langerholc v imenu župnije lepo pozdravila. Morebiti bo ta pozdrav še komu prav prišel, zato ga zapišemo tudi v naše poročilo:

Le vstopita v božje svetišče, pred zlatoporočni oltar; Bogu prinesita zahvalo za redko naklonjeni dar.

Mi vsi pa se združimo z Vama in s prošnjami Vaših sinov: »Gospod naj pri Vama ostane, z Gospodom njegov blagoslov!«

V cerkvi je v kratkih besedah povedal cerkveni govornik, kaj je zlata poroka. Ni kak nov zakrament, niti ne poprava prve poroke. Je pa za župnijo redek dogodek, ker ne pride vsako leto na vrsto. Za zlatoporočnica je to izredna milost. Leta 1884. je stalo 13 parov pred poročnim oltarjem v Stranjah, a samo temu paru je bilo dano gledati zlatoporočno, izraz hvalečnosti je za vse veselo in prijetno, pa tudi za vse bridkostne in grenke ure petdesetletnega skupnega življenja. Zakaj pri naši neurejenosti nam je tudi trpljenje naravnost potrebno; le v njegovi luči znamo prav ceniti dobroto življenja, sicer bi se jih prav gotovo preobjedli.

V cerkvi se je zbralo veliko ljudi. In gotovo so šli vsi domov pod vtisom: »Lepo je bilo! Tudi jaz bi rad kaj takega doživel.« Lepo je bilo tudi to, da so pri jutranji maši starši in sinovi pristopili k Gospodovi mizi. Zlatoporočencema pa želimo to, kar je oče ves vesel nad prelepo slavnostjo, obljubil pri slavnostnem obedu: »O, jaz bom še železno poroko dočakal!« Tako bodi!

Liubljanske vesti:

Trgovska šola v novi palači

Z začetkom tega meseca se je državna dvorazredna trgovska šola preselila v nove, nove prostore v palači trgovske šole. Dvorazredna trgovska šola je bila s 1. februarjem namreč brez prostorov, ter je zato morala poženiti svojo preselitev. Prostor državnih trgovskih šol so od prostorov trgovske akademije strogo ločeni ter imajo poseben vhod z Gregorčičeve ulice, medtem, ko je v Trgovsko akademijo vhod z Bleiweisove ceste. Veliko in prostorno stanovanje ima, enako kakor ravnatelj trg. akademije, tudi ravnatelj trgovske šole, namreč pet sob v četrtem nadstropju. Stanovanji obeh ravnateljev sta med seboj oddeljeni, saj vodita do vsakega stanovanja celo posebna lišta. Zgraditelji trg. akademije, namreč mestna občina, društvo »Trgovska akademija« in državne oblasti, so bile pri napravi dveh tako udobnih stanovanj zelo širokogrudni, saj je naprava obeh stanovanj bistveno podražila zgradbo.

Polagoma se seli v novo palačo tudi trgovska akademija. Nekateri oddelki so že v novi palači, drugi pa se morajo vseliti najkasneje do 15. t. m. Na Tehniški srednji šoli namreč občutno primanjkuje prostorov za vse številne oddelke in strokovne šole, zato se bo mogla ta šola, ki je dolga leta dajala gostoljubje trgovski akademiji, zelo oddahnuti. Interna kolavdacija poslojpa z gospodarjem je že bila, javna oblastvena kolavdacija pa bo te dni. Nova stavba dela po solidnosti svoje izdelave vso

časť Ljubljanske gradbeni družbi, ki jo je zidala, prav tako pa tudi mestni občini, ki je prevzela riziko gradnje s tem, da je najela posojilo pri državni hipotekarni banki. Poslojpa je veljalo brez pohitva in druge opreme 5.500.000 Din. Mestna občina bo morala to posojilo amortizirati v teku let, amortizacijske zneske pa bo križla z najemnino, ki jo ji bo plačevala država. V nasprotnem primeru je mestna občina odločena, da odpove trgovski akademiji in trgovski šoli ter poslojpe uporabi za take šole (obirno nadaljevalne, osnovne itd.), za katere je sama dolžna skrbeti. Upajamo pa, da do tega ne bo prišlo.

Z dovršitvijo te krasne palače in vselitvijo obeh šol je z uspehom kronano tudi dolgoletno, smotno in odločno delo nadvse marljivega društva »Trgovska akademija«, ki si je že pred več leti stavilo nalogo, da Ljubljani preskrbi primerno šolsko zgradbo za trgovsko akademijo. Saj je njegov predsednik g. Jelačin, ki je tudi predsednik Zbornice za TOI, imel nešteto potov, intervencij in posredovanj, da se mu je posrečilo to ogromno delo. Društvo je tudi poskrbelo za zemljišče za stavbo, ki ga je odstopilo brezplačno mestni občini.

V bližini stoji že Trgovski dom, stanovanjska hiša Zbornice za TOI, namenavane pa so tudi nekatere druge trgovske stavbe, tako, da nastaja tam nekakšno središče trgovsko-društvenih in prosvetnih ustanov.

☉ Društvo izložbenih aranžerjev dravske banovine v Ljubljani prosi, da vse informacije in dopise adresirajte na tajništvo društva: Ivo Widmayer pri trdki K. Widmayer, Pogačarjev trg 3 Ljubljana. (1223)

☉ Za Dom slepih daruje v počastitev spomina blagopokojne sestre Marije 50 Din gđ. Asta Matanović.

Golaž ekstrakt

za Din 4.— nasit. številno družino
EKSTRAKT dr. z o. z.
Gospodarska cesta št. 8.

☉ Abonenti, ki si žele dobre, okusne in cene hrane, so vladno vabljeni, da se abonirajo v gostilni Rokodelskega doma v Ljubljani, Komenskega ulica 12. — Vsem cenjenim gostom se nudi kar najboljša in najcenejša vina, preskrbljena je vedno tudi za dober prigrizek. Kegljskim družbam je na razpolago tudi zelo lepo in prikladno kegljišče.

Pri vseh poškodbah, okvarah, opeklinah ter za zdravljenje vseh vrst ran, hrast, lišajev, turov in ostalih kožnih bolezni, zamorete s polno sigurnostjo uporabiti preizkušeno zdravilo

»FITONIN«

Steklenica 20 Din v lekarnah. Po poštnem povzetju 2 steklenici 50 Din. Poučno knjižico št. 15 pošlje brezplačno »Fitonin« dr. z o. z. — Zagreb 1-78.

☉ Bosanski prekupčevalci. Policija zadnje čase opaža, da se je pojavilo v mestu zopet več bosanskih prekupčevalcev stare obleke, čeprav se ni dolgo, ko jih je večino izgnala. Ti prekupčevalci najraje — seveda ne vsi — kupujejo staro in tudi novo obleko od sumljivih ljudi, ki obleko po večini pokradejo po raznih predsoh in hudobijah, ko berajoči. Policija namerava tem prekupčevalcem posvetiti precejšnjo pozornost ter omejiti njihovo delovanje.

☉ V Ljubljani umrli ob 26. januarja do 1. februarja 1934. Lesjak Frančiška, 67 let, kuharica, Stari trg 3. — Zupančič Franc, 76 let, vžigkar, Vidovdanska c. 9. — Surk Frančiška, roj. Železnikar, 68 let, posestnica, Lžanska cesta št. 189. — Sirca Roza, 60 let, delavka tobačne tov. v p. Sv. Petra c. 71. — Fliesser Cecilija, 81 let, perica, Vidovdanska c. 9. — Zabukovec Marija, sestra Irmna, usmiljenka, Slomska ul. 20. — Košir Jakob, 71 let, vrtnar, Baragova ul. 11. — Sedej Josipina, roj. Kosmatin, 61 let, vdova mestn. šolskega sluga, Sredina 14. — Stren Marija, roj. Šusteršič, 56 let, zasebnica, Vidovdanska c. 9. — V Ljubljanski bolnišnici umrli: Babič Ladislav, 27 let, rudar, Sv. Katarina.

Zobni atele Bač Alojzij

Rožna ulica 7, radi boleznih do preklica ne sprejema

Naznanila

Ljubljana

I V Rokodelskem domu bodo drevi igrali zelo dobro predpustno burko »Res lušno je tam na deželci...« Režijo ima g. Janko Novak. Predprodaja vstopnice je danes od 10—12 v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. Pričetek igre je ob pol osmih zvečer.

I Gašperček se bo boksar z roparjem Rokomavhom danes popoldne v novi groteskni igri M. Kunčiča: Gašperček se uči boksanja. Kot piskar pa bo nastopil v Kurentovi igri: Kralj gozda. Presenečenja in smeja bo na pretekli Obe igri se bosta predvajali ob 3 in 5. Vstopnice so v predprodaji v Unionski trafik. Sedeži po 6, 5, 4 in 3 Din, stojšča po 2 Din.

I Kino Kodoljevo. Danes ob 3., 5., 7. in 9. in jutri ob 4. in 8. film najlepše glasbe »Stravosov valček«. V glavni vlogi Gustav Fröhlich.

I Šišenski gledališki oder priredi danes teden v samostanski dvorani burko »Primuž in Helena« in še kaj?? — Največji nezadovoljenci se bodo do solz nasmejali. Šiškarje na ta večer že danes opozarjamo.

I Ženska sekcija Krajevnega odbora JS v Ljubljani bo imela letno zborovanje dne 5. februarja 1934 ob 18 v damski sobi kavarne Emona, na kar opozarjamo vse članice.

I Izredna skupščina Zdravnika ljubljanskih konservatoristov bo v četrtek 8. t. m. ob 20 na konservatoriju, dvorana 17. — Odbor.

I Nočno službo imajo lekarne: Dede: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1. mr. Bobinec ded. Rimska cesta 24 in dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; jutri: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6 in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Maribor

in »Navaden Hovek«. Društvo »Danica« ponovi danes, v nedeljo popoldne, zanimivo šaloigro »Navaden Hovek«. Da bo predpustno veselje tem večje,

Mariborske vesti:

Okolica v regulacijskem načrtu

Maribor, 3. februarja.

Vprašanje novega regulacijskega načrta je odprto že dolga leta sem. Vse povojne občinske uprave so se bavile z njim in dolgo let se že vršijo pripravljala dela Regulacijski načrt je nujna potreba, ker bo postavil vso gradbeno politiko našega mesta na novo, enotno podlago, po kateri se bo razvijala obdravska prestolnica v bodočnosti. Nov regulacijski načrt bi Maribor že imel, če ne bi obsegal tudi področja mariborske okolice. Tako pa je bilo treba dolgotrajnih pogajanj in tudi oblastvenega posredovanja, da se je okolica zganila ter izvršila svojo nalogo. Okoliške občine že dolga desetletja niso imele nobenih položajnih načrtov in zato so tudi te predpriprave trajale daljše dobo. Sedaj

☐ Smrt g. duhovnega svetnika Martina Petelinška je v Mariboru globoko odjeknila. Že v zgodnjih dopoldanskih urah so prihajale v stolno župnišče velike množice kropit zemске ostanke prikljubljene pokojnika. Zlasti veliko je bilo med njimi mladine, ki ji je bil pokojnik tako skrbni prijatelj.

☐ S. Sestra Gerarda Horvat. Samostansko družino št. šolskih sester je zopet obšla žalost. Včeraj zjutraj je umrla s. Gerarda Horvat, dolgoletna samostanska kuharica. Blaga pokojnica je bil rodom od Sv. Ane na Kremsbergu. Preobčena je bila v mariborskem samostanu dne 15. avgusta 1903. Dosegla je starost 50 let. Skromno in tiho je vodila ves čas samostanskega življenja naporno delo v kuhinji ter je bila pri vseh vedno priljubljena. Pogreb bo v ponedeljek iz hiše žalosti ob 14 na pokopališče na Pobrežju. Naj počiva blaga pokojnica v miru. zalujoči samostanski družini in sorodnikom naše iskreno sožalje.

☐ Mladi stražarji Jadrana so se postavili. Podmladki Jadranske Straže vseh mariborskih srednjih in meščanskih šol so priredili na Svečnico ponokne v veliki unionski dvorani Strossmayerjevo proslavo z izredno bogatim in pestrim sporedom. Okusno ozaljšana dvorana je bila nabit polna ne le mladine, temveč tudi odličnega občinstva in mladinojlovov, ki so s priznanjem in občudovanjem spremljali izvršno pripravljene in izvajane točke sporeda. Nastopajoča mladina je naravnost presenetila: vse od kraja do konca je bilo skrbno in izpolnjeno izvedeno, tako govori, orkestralne in solistične točke, pevski nastopi, deklamacije, mali harmonikarji, simbolične in rajalne vaje. Kosali so se vsi mariborski zavodi med seboj: gimnazija je dala pevski oktet ter dvoje govornikov in solista, realna gimnazija pevski zbor, tenoristi, učiteljska šola orkester, pevski oktet, klavirske in violinske soliste, presenečila je tudi šola rezervnih častnikov-inženjerjev s svojim dobrim oktetom. Trgovska akademija je dala govornika, ki je razvijal gospodarsko plat pomena naše Adrije, ostali del programa pa so izpolnili meščanske šole: prvenstvo je, kot vedno, odnesel zopet zavod šolskih sester, ki je postavil na oder dvoje izborna izvežbanih rajalnih nastopov.

☐ Smrt vzornega redovnika. V splošni bolnišnici je podlegel smrtonosnemu bolezenskemu kalu redovnik jezuitskega reda Anton Krajnc. Dosegel je starost 54 let. Pokojnik je bil blag značaj, odlikoval se ga vzorne redovniške vrline. Bogu vdano je prenašal tegobe svoje bolezni ter z mirnim zaupanjem v božjo dobroto pričakal smrt. Pokopali ga bodo danes popoldne ob 4 iz mrtvašnice na mestnem pokopališču na Pobrežju.

☐ Oddaja obrtniških del. Mestna podjetja mariborska so oddala svojačasno razpisana obrtniška dela za mariborsko občino naslednjim obrtnikom: steklarska dela bo izvrševal Ivan Kovarič, pečarska Majer Josip, strojno-mizarška Kompara Rudolf, slikarska Hnel Franjo.

rina pri Trbovljah. — Sajovic Marijeta, 56 let, obč. nboğa, Cerklje 96. — Baloh Jožef, 32 let, bajtarica, Zg. Tuhinj 51. — Požrl Kristina, 37 let, žena kovača, Bobovnik 24 pri Lukovici. — Weithausen Jožica, 1 leto, hči vpok. podpreglednika fin. kontr. Sv. Jurij pod Kumom. — Kukec Neža, 32 let, žena bajtarja, Družice 46, obč. Skočjan, srez Krško. — Osredkar Franc, 47 let, delavec, Nasoviče 28, obč. Komenda, srez Kamnik. — Kržič Jerica, roj. Kolman, 85 let, žena vpok. paznika prisil. delavn. Poljanska c. 34. — Stefe Marija, 67 let, gospodinja, Tržič.

☐ Dunajsko pranje, svetlokanje. Simenc, Kolodvorska 8.

pa so predpriprave tudi v okoliških občinah že dovršene s izjemo Košakov in enega dela bivše občine Tezno. V kratkem bodo dela tudi tu zaključena in nato se bo lahko ustvarila enotna podlaga za nov načrt, ki bo določal razvojne smernice bodočega velikega Maribora daleč v okolico. Izdelava načrta samega pa se bo oddala zasebniku, ker mestni gradbeni urad nima na razpolago dovolj strokovnih moči za tako obsežno delo. Razpis se bo izvršil še v tekočem letu. Vidne posledice nove gradbene politike se bodo čutille predvsem v okolici, ki se je v gradbenem pogledu doslej razvijala čisto samolastno brez širših vidikov in obzirov. Starih mnogoterih grehov sicer načrt ne bo mogel več popraviti, zato bo pa preprečil nove.

☐ Usoda kostanjev. Na naše tozadevno poročilo nam od merodajne strani poročajo, da ne bodo padli vsi drevedori pod sekiro naenkrat, ker se ne more mesto na mah oropati vsega zelenja. Posekala se bodo samo drevesa tam, kjer se drevedori sploh odpravijo. V ostalih drevedorih se bo izvrševala nova zasaditev postopoma tako, da se naprej vzgoji nov nasad in potem šele posekajo kostanje. Prvenstveno se bodo pa skušale zasaditi z drevedori nove ulice na desnem bregu Drave in pa v novi vili koloniji na Joštovem posestvu.

☐ Živinozavnik Joža Keluc je otvoril prakso v Košakih pri Mariboru, Aleksandrova 2. Sprejema od 8.30—11.30. Stanovanje: Maribor, Meljska 41-I.

☐ Smuk je nevaren. Kar dvoje večjih nezgod je zahtevalo na Svečnico smučanje. Na obronkih Sv. Urbana si je zlomil pri padcu 26 letni trgovski pomočnik Ivan Jurič iz Studencev levo nogo. — Ista usoda je zadela strojnega ključavničarja 21 letnega Franca Sadeka, ki je pri padcu dobil prelom kosti na levi nogi. Obi ponesrečenca sta bila prepeljana v splošno bolnišnico.

☐ Cevi pokajo. Vodovodne motnje, ki so nastale radi mraza v omrežju, so se pojavile tudi v ulici Ob jarku, kjer je počila cev v globini ter so jo morali nadomestiti z novo.

Celje

☉ Kako časte Frankolčani spomin na svojega rojaka prof. Antona Bezenška. Kakor je naš list že poročal, so priredili Frankolčani na Svečnico dopolne predavanje o življenju, delovanju in pomenu ajnovega rojaka prof. Antona Bezenška. Predaval je g. prof. Bolhar iz Celja. Pred polno dvorano občinstva je g. predavatelj poveljeval zašuge njihovega rojaka in ga poslavil vsem za vzgled v neumorni delavnosti, veliki ljubezni do domovine, v neizmerni navdušenosti za Slovanstvo in zvestobi do vere. Navzoči so g. predavatelja za njegova lepa izvajanja nagradili z živahnim aplavzom. Popoldne so domači igralci uprizorili v isti dvorani igro »Stari Ilija«, ki je tako v moralnem kot gmoinem oziru izpadla v splošno zadovoljstvo.

☉ Usmiljenim srecim! Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju odda otroka v starosti dveh oziroma sedmih let, v brezplačno oskrbo. Revščina v hiši je zelo velika, mati je že od septembra bolnišnici; oče pa brezposeln delavec. Nadaljnje informacije daje Drž. krajevna zaščita dece in mladine v Celju.

☉ Delovni trg. V zadnji desetine meseca januarja je poskušilo število brezposelnih prijavljenih pri celjski ekspozituri Javne borze dela skoraj za 200. Po zadnjem izkazu je brezposelnih 621, sedanja številka je pa 814. Delo je bilo v tem času ponujeno 10 osebam, posredovanj je pa bilo izvršenih 9. Delo je na razpolago: 1 hlapec, 1 kurjaču, 1 st. ojnku, 1 kuharici in 1 služkinji.

Smartno pri Litiji. Fantov, kongregacija vpri-zori danes ob 3 popoldne Gogoljevo komedijo »Revizor«.

Nova cerkev. Šolski oder, ki z dobičkom podpira revne otroke, priredi 4. in 11. febr. vojaško satiro »Pustolovščine dobrega vojaka Švejka«, I. del. Vsi ljubitelji otrok in vsi, ki iščete v predpustnem času počitne zabave — na svidenje!

Sora pri Medvodah. Kat. prosvetno društvo v Sori pri Medvodah vpri-zori v nedeljo, 11. t. m., ob 3 popoldne v Cerkenem domu veseligo v 3 tleh dejanjih »Utopljenec«.

Belokranjsko učiteljsko zboruje v soboto, dne 10. febr. t. l. v Črnomlju. Na dnevnem redu je situacijsko poročilo in re'erat o kmetsko- in gospodinskih nadaljevanem šolstvu. Ker bomo obravnavali očitanja proti našemu poživovalnemu tov. Ljubici, prosimo polnoštevilne udeležbe. — Odbor.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20.

Nedelja, 4. februarja ob 15: »Kulturna prireditel v Črni mlaki. Izven. Znižane cene. Ob 20: »Karijera kandelista Vinekar. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 5. februarja: Zaprto.

Opera

Začetek ob 20.

Nedelja, 4. febr.: ob 15: »Tosca«. Izven. Znižane cene. Ob 20: »Ples v Savoyu«. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 4. februarja ob 15: »Trnjulčica«. Znižane cene. Ob 20: »Grafica Marica«. Zadnjič. Gostuje tenorist Ivan Gorasky.

Ponedeljek, 5. februarja: Zaprto. Ponedeljek, 5. februarja: Zaprto. Torek, 6. februarja ob 20: »Okeneec. Red C. Znižane cene.

Celje

c Danes popoldne vsi v Ljudsko posojilnico, kjer vpri-zori naši znani igralci veseligo v treh dejanjih »Poslednji nož«. Med odnosi bo igral tamburaški zbor. Predprodaja vstopnic dopoldne od 9 do 12 v »Slovenčev« podružnici v Cankarjevi ulici, popoldne od 2 dalje do začetka predstave pri dnevnih blagajni. Začetek ob pol štirih.

c Vaje »Celjskega Zvonca« za prihodnji teden. Ponedeljek in četrtek mešani zbor, torek ob pol 8 vaja za godala, sredi ob pol 8 vaja za pihalce, petek ob pol 8 skupna orkestralna vaja. Vse vaje se vrše v Domu v Samostanski ulici. — Pevovodja.

Drugi kraji

Zvočni kino St. Vid Vižmarje, 4. februarja: — danes: večletni Kralj džungle ob 4, 6 in 8. Pride: Film smeja, kot ga še ni bilo doslej!

Dev. Mar. v Polju. Danes ob 4 popoldne vpri-zori dramski odsek »Prosvete« v domu veseligo »Strie v toplicah«. Režija in glavna vloga je v rokah g. Novaka.

Jesenice. Podružnica SPD Jesenice priredi dne 21. febr. 4. l. ob 20 v kolodvorski restavraciji redni letni občni zbor z občinskim dnevnim redom. Vabljeni vsi. — Odbor.

Jesenice. Danes ponavlja zadnjič društvo »Aljaž« v Kerkovem domu opereto v treh dejanjih s predslisko »Viktorija in njen huzar«. Znižana vstopnina! Okoličani se opozarjajo na to, da se opereta konča pred odhodi večernih vlakov.

Kranj. Igra »Kulturna prireditel v Črni mlaki« je radi obolenosti igralca preložena na soboto, 10. februarja in nedeljo, 11. februarja, obakrat ob 8 zvečer. — Delavski odbor, Kranj.

Trbovlje. Ljudski oder vpri-zori danes ob pol 4 popoldne v Društvenem domu zanimivo ljudsko igro »Vrnitev«.

Sv. Jakob ob Savi. Katoliško prosvetno društvo vpri-zori danes veseligo »Pri belem konjicku« v 3 dejanjih. Začetek ob 3 popoldne. Vabljeni vsi.

nastopijo najboljši igralci s kupletki. Vsi prijatelji poštenega razvedrila danes popoldne v Mladinski dom v Cvetlično 28.

m Ljudska univerza. V četrtek 8. t. m. predava univ. prof. dr. Milan Ivšič iz Zagreba o bistvu kapitalizma in boljševizma. — V petek predava isti o fašizmu.

m Muzejsko društvo v Mariboru bo imelo svoj redni občni zbor v nedeljo dne 11. februarja v čitalnici štud. knjižnice ob 10 popoldne. Dnevni red: Otvoritev, poročilo odbora, poročilo preglednikov računov, članarina za l. 1934, volitve ter slučajnosti. Vsi člani MDM vladno vabljeni!

m Slovensko obrtno društvo vabi vse obrtništvo; da zbira svoje davčne težkoče ter jih odda v pisarni Sloven. obrt. društva, Vetrinjska ul. 11-I., ker bo nato odsek za davke in ružnezi omenjenega društva podal zadevna poročila na pristojna mesta.

m Prireditve. Dne 10. t. m. v dvorani Zadrugne gospodarske banke pustna prireditel SSK Maraton; isti dan ima tudi obrtno društvo svojo prireditel; dne 11. t. m. pa Slov. pevsko društvo Maribor.

m SSK Maraton. Redni treningi labkoatletične sekcije od sedaj naprej vsaki torek in četrtek na Livadi. Obvezno za vse člane sekcije vsakokrat ob 19.

Pluj

p Dobrodelni koncert Rdečega križa. Okrajni odbor Rdečega križa v Pljuju priredi v torek 6. t. m. ob 20 v mestnem gledališču dobrodelni koncert. Nastopi pevski zbor meščanske šole v Pljuju Dohodek je namenjen revnim Haložanom in rudarjem iz trboveljskih revirjev.

p Vokalni koncert tenorista F. Lukmanna, bivšega člana belgrajske opere bo v nedeljo 4. t. m. ob 20 v dvorani Glasbene Matice.

p V mestnem gledališču se predvaja v nedeljo 4. t. m. v veličini »V znamenju križca« iz dobe priganjanja kristjanov in vladanja cesarja Nerona. Za okoličane bo predstava navedeni dan ob 11 in 15 po znižanih cenah

Občinske volitve: Vransko-okolica

Upravno sodišče v Celju je pod številko A 455-33-11 izdalo tole odločbo:

Zoper občinske volitve, ki so se dne 15. oktobra 1933 vršile v občini Vransko-okolica, brez celjski, so se v volivnem imeniku vpisani Golavšek Jožef, posestnik, Loke št. 15, in tovariši dne 21. oktobra 1933, torej v odprtem roku osem dni po dnevu volitev, pritožili na upravno sodišče v Celju.

Upravno sodišče je po § 50. zakona o občinah v nejavni seji odločilo:

Pritožbi se ugodi in razveljavijo občinske volitve radi nepravilnega postopanja volilnega odbora s tem, da se morajo po § 50. odst. 5. zakona o občinah v mesecu dni od dne prejema te odločbe izvršiti nove volitve.

Zoper to odločbo ni pravnega sredstva.

Razlogi:

Na pritožbo zgoraj imenovanih je upravno sodišče po pregledu pritožbe in volilnih spisov ugotovilo, da so se pri volitvah za občinski odbor zgoraj navedene občine dogodile sledeče nepravilnosti:

Pritožitelji trdijo, da si na volišču v št. Jurju ob Taboru predstavnik in njegov namestnik kandidatne liste Cukale Maksa nista smela ničesar beležiti in da nista smela vpogledati glasovalnih zapisnikov; predsednik volilnega odbora je dal odstraniti iz volilnega lokala predstavnika kandidatne liste Cukale Maksa, kmalu nato pa tudi njegovega namestnika; tudi jima ni bila dovoljeno, da bi po 18. uri prisostvovala ugotovitvi volilnega rezultata, ki se je razglasil dvakrat: po prvem je dobila kandidatna lista Cukale Maksa 377 glasov, kandidatna lista Žilnika Alojza pa 339 glasov; po drugem razglasu (na občinski deski) pa je dobila Žilnikova lista 379 glasov, torej dva glasova več kakor Cukalova; oba rezultata sta nepravilna, ker je v resnici dobila Cukalova lista 429, Žilnikova lista pa le 247 glasov.

Glade trditve pritožiteljev, da je bila predstavnikoma Cukalove liste na volišču v št. Jurju ob Taboru onemogočena vsaka kontrola, izvira iz zapisnika o poslovanju volilnega odbora, da predstavnik Cukali in njegovemu namestniku predsednik ni dovolil, da bi zapisovala volilce, češ, da se s takim zapisovanjem moralno upliva na ostale volilce. Ker se pa predstavnik in namestnik Cukalove liste tem nista hotela pokoravati, sta se po sklepu volilnega odbora morala odstraniti.

Nadalje izvira iz odgovora volilnega odbora na pritožbo, da je bil predstavnik Cukala pripravljn, da opusti zapisovanje volilcev, če bi mu volilni odbor dovolil, da kontrolira zapisnik volilnega odbora. To se mu pa ni dovolilo. »ker se je

uradno imenovani volilni odbor čutil s tem v svojih funkcijah užaljenega in je bila njegova uradna neoporečnost postavljena v čudno luč. Pri zaslišanju pri srezkem sodišču na Vranskem pa je predsednik volilnega odbora Sfiligoi Aleksander kot priča pod prisego potrdil, da je vsled zgoraj navedenega razloga dal odstraniti iz volilnega lokala Cukalo in njegovega namestnika. Da bi pa nasprotna lista ne bila privilegirana, je odredil, da se mora odstraniti tudi predstavnik in namestnik Žilnikove liste. Ko se je po 18. uri predstavnik Cukala Maks vrnil v volilni lokal, mu je res rekel, da nima na volišču ničesar več iskati, rezultat pa bo po končanem skrutinju razglašen.

Iz navedenega izvira, da je bila predstavnikoma Cukalove liste res onemogočena vsaka uspešna kontrola volilnega postopka. S tem pa se je prekršilo določilo § 34. odstavka 2. zakona o občinah. Po tem določilu imajo namreč predstavniki kandidatnih list pravico, prisostvovati poslovanju volilnega odbora in podajati pripombe, ki se vpišejo na zahtevo v zapisnik. Teža določila pa ni razumeti tako, da sme predstavnik liste prisostvovati glasovanju samo kot pasiven gledalec, nego ima kot pooblaščenec volitev tiste liste, katero zastopa, pravico, da nadzoruje volitveno postopanje. Ta nadzor pa lahko vrši na dva načina: 1. da si sam beleži oddane glasove in 2. da nadzoruje zapisničarja pri vpisovanju oddanih glasov v glasovalne seznane. Čim se mu zabrani oboje, potem je kontrola volitvenega postopka po predstavniku liste nemogoča in njegova navzočnost nima več pravega pomena. Razume se seveda, da predstavnik s takim kontroliranjem ne sme v nobenem oziru ovirati volilnega odbora pri njegovem poslovanju, kakor tudi sicer ne motiti glasovanja ali nedovoljeno uplivali na volilce.

Iz zgoraj navedenega pa tudi izvira, da je volilni odbor neoporečno odstranil predstavnike iz volilnega lokala. Po § 34. zakona o občinah v zvezi s §§ 9. in 26. uredbe o glasovalnem postopku imajo predstavniki kandidatnih list pravico, da prisostvujejo volitvam ves čas od početka do konca. Pod izrazom »volitve« je namreč razumeti ne le glasovanje, temveč celokupno poslovanje volilnih in glavnih volilnih odborov.

Navedene kršitve pravic predstavnikov Cukalove liste v zvezi s trditvijo pritožiteljev, da je uradni rezultat volitev napaden, odvzame volilnim aktom in ugotovitvi volilnega rezultata tisto verodostojnost, ki bi jim jo brez te kršitve kot uradnim aktom bilo priznati.

Radi tega je upravno sodišče pritožbi ugodilo in odločilo, kakor je zgoraj navedeno.

Celje, dne 23. januarja 1934.

Koledar

Nedelja, 4. februarja: (2. predpepelnična nedelja) Andrej K., škof; Janez Brit.
Ponedeljek, 5. februarja: Agata, devica mučenica; Albin, škof.

Osebnosti

— Poroči se danes popoldne na Dobrovi pri Ljubljani G. Zalaznik Franc, posestnik v Kozarjah, z gospodično Marijanco Suha dolčevico s Sutiče. Zenin je bil tudi pevec in dober igralec v Prosvetnem društvu na Dobrovi. Obilo sreče!

Cerkveni vestnik

II. Vnanja kongregacija pri uršulinkah ima danes popoldne ob 2 mesečni shod. Pridite vse. — Voditelj.

Ostale vesti

— Gg. duhovnikom ljubljanske in lavantinske škofije. Nekateri gg. pomoloma mislijo, ako plačajo članarino društva »Vzajemnost duhovnikov ljublj. (lavanstinske) škofije«, da je s tem plačana tudi na ročnina za mesečnik »Vzajemnost«. Da ne bo v bodoče nesporazumljenja, se sporoča, da se naj poravnava naročnina za mesečnik »Vzajemnost« na naslov »Uprava mesečnika Vzajemnost«. Maribor, Slomškov trg 19, in sicer v znesku 50 Din. — Uprava »Vzajemnosti«.

— Volitve v občini Motnik so razpisane za nedeljo, 18. marca.

— Ljudski oder v Ljubljani posluje v svojih novih prostorih na Miklošičevi c. 7 in sicer dnevno od 8 do 12 in od 2 do 6. Na razpolago je nad 200 iger v rokopisu in vse tiskane igre, ki so izšle v slovenskem jeziku. Dalje izposojuje obleko proti zmerni izposojalnin. Na razpolago so tudi šminke in krep za igralce. Ker je to edina izposojalnica, se društvo toplo priporoča.

— Pri boleznih srca in poapnenju žil, nagnjenju h krvavenju v možganih ter napadom mrtvouda — zagotavlja naravna »Franz-Josef«-grenčica lahko odvajanje brez napora. Znanstvena opazovanja na klinikah za bolezni krvnih žilic so dognala, da »Franz-Josef«-voda posebno starejšim ljudem zelo dobro služi.

— Novi odbor Slomškovega prosvetnega društva v Zagrebu je sestavljen takole: predsednik g. Težak, podpredsednik g. dr. Klemenec, tajnik g. Erjavec, blaginjak g. Pemič, gospodar g. Strukelj, knjižničar g. Pecigus, v odboru sta še g. Nuja in g. Sekolec. Revizorji: g. Legan, g. Praprotnik in g. Lenč.

— Osnutki za plakat za 1. jugosl. protituberkulozni kongres. Izmed poslanih 26 skic za osnutek kongresnega plakata je priznana I. nagrada za osnutek »Zdravje« (g. Peter Kocjančič). Dalje so bili nagrajeni še osnutki: Jugoslavija, Simbol, Boj in Ščit.

Naveli se je v CIRKNIČI zasebni zdravnik

Med. Univ. Dr. Drago Pintar

ordinira vsak dan od 9—12 in od 16—18 ure

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 10 od 3. t. m. je objavljen »Zakon o dodatnem aktu k mednar. konvenciji o prevozu blaga po železnih (M. K. B.)«, dalje »Naredba o organizaciji oddelka za gradnjo železnice pri ministrstvu za promet«. »Pravilnik o sestavljanju prečiščene bilance denarnih zavodov, ki se hočejo okoristiti s predpisi uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov«. »Norme o lastnosti in preizkušnji asfaltnih emulzij za spojno snov pri gradnji cest«. »Razpisa: stroji, strojni deli in kompletne instalacije za gradnjo in izvedbo pri uvozu oproščeni carine samo, če so v nerabljenem stanju; — ocarinjenje listov iz mehkega kavčuka«. Izjava danske vlade o konvenciji za izboljšanje usode ranjenec v bolnikov v vojskah za vojne. Vloga danskega društva Rdečega križa«. »Izjava Holandske

V ostrih zimskih dnevih in pri sportu

NIVEA-CREME ali NIVEA-OLJE

Načrtnite si lice in roke, preden se podaste na prosto, z NIVEA-CREME ali NIVEA-OLJEM. Oba ščitita Vašo kožo pred neugodnimi vremenskimi vplivi, tako da ostane gladka, sveža in protna, in pospešujeta ozdravljenje razpočenih in vnetih mest. — Pronicujeta globoko v tkivo, ojačujeta ga, da postane odporno. — Med sredstvi za nego kože na vsem svetu vsebuje edino NIVEA-CREME in NIVEA-OLJE kožni maščobi sorodni eucerit, na katerem temelji njih edinstveni, dobrodelni učinek.

o vlogi holandskega Rdečega križa, glede na čl. 10 konvencije za izboljšanje usode ranjenec in bolnikov v vojskah za vojne. »Izjava Rumunije o vlogi Rdečega križa glede na čl. 10 ženevske konvencije za izboljšanje usode ranjenec in bolnikov v vojskah za vojne«. »Mednarodna konvencija o izboljšanju usode ranjenec in bolnikov v vojskah za vojne — izjava Brazilije o vlogi brazilskega Rdečega križa« in »Objava odločbe o ustanovitvi davčne uprave za mesto Maribor«.

— Zdravnik v Domžalah g. dr. Maks Kremžar se je vrnil z orožnih vaj in zopet redno ordinira.

— Proračun Mosturja za leto 1934 znaša 8.771.533 dinarjev.

Ženni koledar Slovenskega Gospodarja za leto 1934

zida po nekaj mesecih prve izdaje tekom februarja že v drugi izdaji. Druga izdaja se bo tiskala v lev toliko izvodih, kolikor bo naročnikov. Naročila se sprejemajo samo se do 10. februarja 1934. Ne zamudite ugodne prilike, posebno po bivšem kranjskem kjerja nima še vsak zaveden slovenski gospodar, pa pošljite naročilo na naslov: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

— Nesreča pri padcu. V ljubljansko bolnišnico so pripeljali 72-letnega starčka Antona Bošteta od št. Lamperta pri Litiji, ki si je pri padcu na ledenih tleh zlomil desno nogo.

— Znižana vožnja gostilničarjem za zvezni občni zbor v Mariboru. Ministrstvo za promet je dovolilo 25% znižano vožnjo po železnici udeležnikom občnega zbora Zveze gostilniških združenj, ki bo dne 8. t. m. v Mariboru in sicer tako, da vsak kupi za dovoz v Maribor celo karto, za povratek pa bo plačal polovico proti izkaznici, da se je občnega zbora udeležil.

— Razpisana je pešadijska podčastniška šola v Zagrebu. Prošnje je vložiti do 10. aprila. Pojasnila se dobijo Franc Per, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14.

Za prospeh Vaše tvrdke!

Zastopstva solidnih izvoznih tvrdk za Benedijo išče zanesljiv aktiven Slovenec. Naslov: Stojković, casella postale 640, Venezia, Italia

— Vsebinska žepnega koledarja Slovenskega gospodarja za čas od 1. oktobra 1933 do 31. decembra 1934. Letošnja izdaja tega tako priljubljene žepnega koledarja ima sledečo vsebino: Koledar, kjer je obenem zapisnik za vsakdanje novice. Vremenski ključ in navodilo za določitev vremena. Cirilica in latinica, kakor se tiska in piše. Jugoslavija in njen popis. Poštne pristojbine. Kraljeva banska uprava. Proračun kmetijskega oddelka banske uprave. O zemljiški knjigi. Cebeljak. O sortiranju in vkladanju sadja. Precejanje in čiščenje vina. Napake in bolezni vina. Govej hlev. Skrb za plemensko živino. Skodljivost plemenjenja v sorodstvu pri svinjah. Kako se pozna starost govedi. Kmetijski posevki v Sloveniji. Naši travniki in živinoreja. Kako se mešajo umetna gnojila. Lovski zakon. Prva pomoč v nesreči. Amortizacija dolgov. Sejmi. Kmetijsko knjigovodstvo in tabele. Poleg teh člankov ima koledar še sledeče tabele: Kako se določi vsebina debel in hlovov na podlagi dolžinskega in sredinskega premera. Tabela kubičnih metrov dreves. Tabela za preračunavanje orolov v hektarje itd. Koledar brejosti domačih živali. Koliko časa traja pojatev. Teža žive in zaklane živine. Izdatki in prejemki za vsak mesec posebej. Zapisnik delavcev in njih plače. Zapisnik plače v blagu in delu. Zapisnik živalskega prirastka. Kako snajmo madeže. Praznega papirja 64 strani. Na robu centimeterska mera in svinčnik.

— Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, ušesu (Hexenschuss) se uporablja naravna »Franz-Josef«-voda z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala.

— Velik vlom v Zagrebu pojasnjen. Največji vlom lanskega leta v Zagrebu je bil vlom, izvršen na Silvestrovo v Frankovi ulici v hiši gostilničarja Dobravca. Vlomilci so odnesli 87.000 Din v gotovini. Takoj so pričeli organi zagrebske policije s temeljito preiskavo, ki pa je bila zelo težavna, ker ni bilo nobenih sledov, na katere bi se bilo mogoče opreti. V gostilno zahaja vse polno ljudi. Vendar pa je kmalu padel sum na kraskega mojstra Petra Kmalu, ki je v zadnjem krošju naenkrat prišel do denarja. Dočim je prej živel v revščini, si je zdaj začel nakupovati vsesmožne stvari. Policijskim organom se je bil zdelo sumljivo, posebno še, ker je bil Zimmer ravno okrog božiča skoraj čisto na peo. Iznenada so napravili v njegovem stanovanju preiskavo, pri kateri so

našli v zavojčku, ki je bil skrit med pepelom, 11 tisoč dinarjev gotovine. Zimmer je na vprašanje, odkod denar, odvrnil, da je to denar njegovega pomočnika in podnajemnika Andrije Kune. Zaslišali so še tega. Po dolgem navzkrižnem zasliševanju je priznal, da sta skupno s Zimmerom izvršila vlom na Silvestrovo. Vlomil je Kuna sam, dočim je Zimmer napravil načrt. Povedal je še, da je na dvorišču zakopanih še 28.000 Din, katere so res našli. Oba vlomilca so zaprli.

— Pri trdovratnem zaprtju, napetosti v telesu, preobilici železodene kisline, glavobolu, razdraženosti, tesnobi, splošnem slabopočutju in utrujenosti pospeši naravna »Franz-Josef«-grenčica brez napora in bolečin lahko izprazni črev vseh neprebavljenih ostankov in v mnogih slučajih obvaruje pred vnetjem slepiča. — Najodličnejši zdravnik stoletja so vporabljali »Franz-Josef«-vodo z najboljšim uspehom pri moških, ženskah in tudi otrocih.

— Slapovi Plive v Jajcu bodo izgubili lepoto in romantiko. Komisija, ki se je mudila v Jajcu v svrhu proučevanja reke Plive, ki menjava svoj tok, je odredila, da se morajo odstraniti vsi mlinci okrog železniškega mostu. S tem se bo vodna sila Plive povečala in bo izšla iz tesni, v katero je zapadla zaradi geoloških sprememb. S tem, da se bodo odstranili ti mlinci, bo izgubila skoraj vsa romantika slapov, katerim so ravno ti mlinci dajali krasno sliko. Poleg tega je komisija odredila, da je treba na slapovih samih precej prekopati. Z deli bodo začeli, kakor hitro bo odobren potreben kredit.

— Namesto radia — zapor. Zobni zdravnik Luka Ribica v Belgradu je prišel v čas od 22. decembra do 6. januarja dvakrat v prodajalno tvrdke Siemens in kupil dva radioaparata v vrednosti 7000 dinarjev. Enega je kupil za sebe, drugega pa za svojo sestro, ker oba ljubita glasbo. Ker tudi na gramofonu lahko slišiš lepe pesmi in glasbo, je šel Luka Ribica tudi v prodajalno tvrdke Wiking in tam vzel gramofon. Ta ljubecen do glasbe je reveža privredla na obtožno klop. Pozabil je namreč plačati prve obroke, pozabila je to storiti tudi njegova sestra. Obroke bi prav lahko plačal, saj je imel denar, ker je oba radioaparata in gramofon nesel takoj v zastavljavnico in vse skupaj tam zastavil. Izgovarjal se je, da je rabil denar. Sodišče mu je to rado verjelo, kljub temu pa ga je obsodilo na šest mesecev zapora in na plačilo sodnih stroškov. Poleg tega mora seveda oskodovalima tvrdkama poravnati vso škodo.

— Stekla mačka je pred dvema mesecema v Podgoracu pri Našicah ugriznila dečka Simona Tupariča, ki je te dni v hudih bolečinah umrl.

— Prijatelj zganja. V Kruševcu sta brata Stanko in Janko Stamatović ukradla 425 litrov zganja. Sodišče ju je sedaj obsodilo vsakega na 1 leto robije.

— Odar Alojzij, Sodbne Rimske rote v zakonskih pravadh. Bogosl. Akademija. Knjiga 12. Ljubljana, 1934. Ob petindvajsetletnici Rimske rote analizira avtor sodbne tega rimskega cerkvenega sodišča. Kaže na vestno delo, ki ga opravlja visoki cerkveni tribunal, ko razsoja o veljavnosti in neveljavnosti zakonov. Navede podrobne zgledde. Tudi za dušnopastirsko prakso zanimiva knjiga.

— Nova založba v Ljubljani (Kongresni trg) ponovno opozarja slovensko javnost na Zbrane spise Ivana Cankarja, ki so izšli dosedaj v 16 zvezkih in obsegajo celotno delo Ivana Cankarja do leta 1912. Tudi posamezni zvezki so organska celota, opremljeni z uvodom Iz. Cankarja in obširnimi uredniškimi opombami. Naj ne bi bilo zavednega Slovence, ki bi vsaj v posameznih zvezkih ne zbiral velikega dela Iv. Cankarja!

— »Slovenski Učitelj« št. 1.—2. Vsebinska: O sedanjih bioloških in psiholoških smericah vzgoje. Fr. Zekar. — Uporaba in nega govornih organov v otroškem vrtcu in elementarnem razredu. Jože Tavčelj. — Otroci in družba. Kriha. — Slovenska vzajemnost. Vojteh Čuš. — Posebnosti kanadskega šolstva. Dr. L. Sušnik. — O vojni. Petro Horn. — Fran Jaklič. 65 letnik. F. Lužar. — Izobrazba naroda. — C. kr. okr. šolski nadzornik in prvo nadzorovanje. Iv. Hribič. — Po Slomškovi stopinjah. E. Bojc. — Francosko odklivanje slovenske učiteljice. — Književnost. — Materinski jezik. S. Ljubuncič. — Zapiski. — Kateri naj bo občevalni jezik med Slovenci? K. S. — Obzornik.

— Pravkar je izšla knjiga »Zimski vodnik po Sloveniji« izpod peresa odličnega poznavalca naših planin g. R. Badjura. Knjiga izčrpno obravnava najlepše smuške ture širom slovenskih planin in vsebuje seznam zimskosportnih postojank in zavetišč, radi česar jo turistom in sportnikom prav toplo priporočamo. Dobi se proti ceni 50 Din pri Turjsko prometni Zvezi, Tourist Office Putnik, Maribor, Aleksandrova 35.

— Zveza absolventov rudarskih šol Jugoslavije je imela svoj VIII. redni občni zbor na Zidanem mostu. Med drugim so bili sprejeti važni sklepi v procvit in razširjenje zveznega delovanja po vsej Jugoslaviji. Odposlani so bili tudi pozdravi g. ministru za šume in rude kakor tudi vsem rudarskim svetništvom Jugoslavije ter Združenju rudarskih inženjerjev Jugoslavije.

— Lastno stanovanje lahko kupite v solastnini v stanovanjski hiši! — Ponudbe sprejema: »Stavbna zadruga«, Ljubljana, poštni predal 307.

— Pri zapeki, motnjah pri prebavi, gorečici v želodcu, krvnih navali, glavobolu, splošni slabosti vzemite zjutraj na tešče kozarec »Franz-Josef«-grenčice.

OD DNEVA DO DNEVA SE BOLJE DOČUTIM

Zdravje človeka je odvisno od žlezc. Zanezmarjanje žleznih obolenj povzroča večkrat težke in dolgotrajne bolezni, pa tudi smrt.

Radioaktivna rogaška slatina pomaga želodcu pri prebavi odločue od njegovih sten za telo neporabljive zaostanke in tako pospešuje prehod zdravilnih sokov v kri. Poživlja pa tudi delovanje črevesja in ozdravlja tvore in čire. Kdor pije redno vsak dan **radioaktivno rogaško slatino**, je vedno dobre volje, zdrav in poln živiljskih sil.

Skladišče rogaške slatine v Ljubljani, Gosposvetska cesta 13 (kolizej)

Ko smo hodili na tlako

88 letnica Adamičeve matere.

Škocjan pri Turjaku, 1. februarja.

Te dni obhaja osemindesetletnico svojega življenja Adamičeva mati iz Malih Lipljen pri Turjaku. Mati se je rodila leta 1846 v Lipljenah. Prav dobro se spominja mladostnih dni, kako je hodila na božja pota, na Trsat, k Mariji Pomagaj in na sv. Višarje. Cel teden so potovali. — Mati je tudi hodila v tlako v čušperski grad. Morala je odpraviti osem dni tlake. Takrat je bila še prav mlada. Pozneje pa so za to tlako dali čušperski grofje kmetom gozdove, da so lahko v svojem drva imeli. Povedala je, kako so nekoč grajski čuvaji zasačili Lipence, ki so sekali drva na graščinskem in so jim pobrali vso živino. Seveda so morali drugi dan kmetje sami po živino in so morali plačati občutno kazen.

Pripovedovala mi je tudi, kako je hodila, ko je bila stara 15 let, v žetev na Gorenjsko. Dobro se spominja, da je prvič zaslužila 8 goldinarjev in je bila zelo vesela, in si je kupila lepo rožasto obleko. Tudi pozneje je še hodila v žetev in tudi kot terica je slovela. Ko se je poročila, je bila stara 17 let. Njen mož in njen oče sta oba en večer umrla, in to pred šestdesetimi leti. Mati je še prav vesela in zdrava. Ne potrebuje nikakih ocal. Zelimo ji, da bi dočakala še 90- in tudi 100 letnico!

Bog jo živi!

SANATORIUM EMONA

Ljubljana
Komenskova ul. 4
Zdravnik: Telef. 3623

Dr. Franc Derovane, kirurg, šef-primarij v. p.

Jugoslovanska knjigarna

Parni kotel, spisal inž. Gvidon Gulič, ima 100 strani besedila in 52 slik, ki ponazorjujejo posamezne dele kotla. Založila je knjigo Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani in stane vezana 30 Din. Knjižica je namenjena predvsem kurjačem, delovodjem, posestnikom parnih kotlov, služila bo tudi izborno naraščanju, ki bo imel šele opravka s parnimi kotli. Knjiga obsega vse, kar mora vedeti oni, ki ima opravka s parnimi kotli; tako: svojstvo pare, kurivo, rešetke, priprava za požiranje dima, materiala in oprema kotla, pregrevalec, dimnik, snajenje, eksplozija, predpisi za kurjače, prestopki itd. Druga važna knjiga za strojnike, obratovodje je **PARNI STROJ IN PARNA TURBINA**, spisal inž. Gvidon Gulič, 122 strani, cena vezani knjigi 80 Din, založila istokotlo Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Knjiga obravnava s praktičnega stališča parni stroj in parno turbino, torej tvarino, katero mora obvladati vsak strojnik, da lahko položi obvezni izpit, ki ga je po zakonu dolžan prestati. Za lažje umevanje tvarine ima knjiga 165 slik.

Katastrofa ruskega balona Sirija

Halo, halo, Zemlja... Padamo!...

Četrti ure čaka na glas iz vsemirja: »Halo, halo! Tukaj Sirij! Sirij govori: Nahajamo se 20.600 metrov visoko. Nepristano delamo, proučujemo!« Glas iz Sirija je jasen, samozavesten, veder... Tako na to: »Halo, halo! Zemlja! Prekinite z brezžičnimi brzojavkami, ker popravljamo aparat!« — Spet reže skozi zrak: »Halo, halo! Tukaj zemlja! Halo, halo! Sirij, odgovori, Sirij govori!« Čakanje — novi pozivi z zemlje v višave — zopet čakanje — novi vzkliki: »Sirij! Halo, halo! Sirij! Tukaj zemlja! Sirij govori!«

Toda »Sirij« molči... Na vse pozive, na vse vzklike, ki brenčijo skozi zrak, ni nobenega odgovora več. Kako strašni so ti kliči: »Halo, halo! Tukaj zemlja! Halo, halo! Sirij!« — na katere nikdo ne odgovarja več...

Tragedija 22.000 m visoko

Torej se je zgodilo nekaj v vsemirju. Strašna tragedija se je odigrala. Zemlja čaka — upa... Zemlja govori in kliče... Ura je enajst, poldne, ena, dve, tri — in še vedno ni nič... Po svetu je že šla žalostna vest, da se je Sirij ponesrečil, a upanje je še vedno ostalo. Ko še ob štirih ni bilo nobenega odziva iz zraka, se je dvignila jata letalcev, da iščejo balon, ki je medtem že moral pasti na tla — neznano kam — neznano kje...

Neka priča je iz avla preiskovalni komisiji, da je slišala na radio-aparat presekanke klince: »Halo, halo, zemlja! Padamo...« Tudi iz inozemstva prihajajo poročila, ki potrjujejo istinitost tega zadnjega vzklika pred smrtjo.

Gondolo s tremi mrtvci so našli 150 km južno-vzhodno od Moskve, blizu proge Moskva—Kazan. Tragedija je končana. Nikdo ne bo vedel, kako je prišlo do nesreče, zakaj polet ni uspel. Le tri razmesarjena trupla pričajo, kako strašen je

boj proti zakonom narave in kako majhen, kako neizmerno majhen je največji človek, če se meri z božjo naravo...

Komisija, ki je pregledala ostanke Sirija, ni mogla ugotoviti zaenkrat ničesar, razen to, da se je dvignil 22.000 metrov, torej še 1400 metrov višje, kot je bilo sprva javljeno. Izpod ruševin balona so izgrebli še barograf, ki je služil za merjenje, ter koščke zapisnika, v katerega so do 15 minut pred katastrofo letalci zapisovali svoje vtise. Iz tega sledi, da je nesreča zadela pogumne letalce okrog enajstih, pol ure po zadnjem pozdravu Sirija... Vsi ostali instrumenti so uničeni. Komisija preiskuje nadalje. Ona odklanja razlago, da je bil balon ves obdan s ledu in da je zaradi tega eksplodiral, ker barograf zaznamuje še redno padanje balona do 12.000 metrov in šele potem beleži znake, da je Sirij iz neznanih vzrokov začel bliskovito padati in je treščil nazaj na zemljo. Moral je padati — brzino 1000 metrov na sekundo. Dnevnik Vasenka je delno ohranjen in priča, da je posadba bila čisto v redu tik do katastrofe, ki je morala priti nepričakovano.

Pogreb

Moskva je zemeljske ostanke p nesrečencev pokopala z velikimi častmi. Krste so bile izpostavljene v palači osrednjega izvršilnega odbora v Moskvi, odkoder se je začel tudi pogreb, ki se ga je udeležila vsa moskovska garnizija, kakor tudi vse moskovsko prebivalstvo. Na Rdečem trgu so pripravljene grobnice za junake letalce in tam so bili pokopani po govorih šefa letalstva Prokofjeva in zastopnika vlade Kalinškega. Trije rdeči polki so oddali tri zaporedne salve iz pušk. Mnogiše se danes defilirajo mimo grobov treh ruskih letalcev-junakov.

Kaj delajo naši po svetu

V NEMCIJI

Izseljence ljubi zvesto in požrtvovalno svojo domovino, to je dejstvo, ki je neštetočkrat dokazano. Nov dokaz so dali naši slovenski izseljenci letos, ko so velike povodnje težko zadale nekatere kraje v Sloveniji. Tudi naši rojaki v Nemčiji v tem niso zaostali. »Zveza in-goslov, kat. društev v Nemčiji« je šla takoj na delo in zbiralala pri podrejenih društvih prispevkov za pomoč tem nepopravljencem. Po konzulatu v Düsseldorfu je g. Lindič, predsednik Zveze, poslal najprej 205 mark. Sedaj so se pa oglasila še tri društva in poslala svoj prispevek in g. predsednik je poslal Družbi sv. Rafaela še Din 509 — v ta namen, katere je Družba poslala na pristojno mesto. Kako požrtvovalna je bila ta ljubezen, priča g. predsednik ko piše: »Svota res ni velika. Toda upoštevajte, da so darovalci zvečne brezposelnosti, reveži in vrnok-jenci, in so si morali dejanje od ust pritrčati, da so dali. Nekatera društva na sploh nimajo nič in niso vključili najboljši volji ničesar dala.« Te besede povedo silno veliko. Ali ni torej samo sveta dolžnost, če dopovina skrbi za take svoje sinove?

Zveza bi zelo potrebovala skriptični aparat za svoje prosvetno delo, na nima denarja, da bi si ga nabavila. Tu bi bila krasna prilika za ameriške kat. Slovence, da bi prispevali svojim tako težko preizkušanim rojakom izseljencem v Nemčiji na pomoč. Ko bi društvo posrešilo K. S. Kat. Jednote v Ameriki dala vsaka vsaj 50, pa bi bilo Zvezi v Nemčiji pomagano. — G. predsednik Lindič namreč piše: »Skriptične slike s predavanjem bi bile zelo velikega pomena za Slovence v Nemčiji, posebno še za mladino. Pred tednom dni je tukajšnji kino predvajal film o naših slovenskih gorah. Kino je bil vse dni nabito poln samo naših ljudi, tako

so želeli videti vsaj slike svoje domovine. Toda Zveza je preveč revna in si ga ne more nabaviti. Velika škoda. Jaz sem osebno žrtvoval za narodno propagando, kolikor sem mogel. Danes ne morem več.«

V FRANCIJI

String-Habsterdieck. — Umrl je brezgodaj domači g. župnik Bour, pravi delavski duhovnik, ki je imel srce in razum za ubogega delavca, tudi slovenskega. Vse je imel enako rad, vsem brez razlike je pomagal. Skregan je bil samo s kapitalom. S slovenskim duhovnikom je bil iskren prijatelj. Pogreb je bil veličasten, naravnost kraljevski. — Tudi Slovenci smo žalovali za njim.

Liévin P. de C. — V industrijskem okraju severne Francije v Pas de Calais prebiva med svojimi rojaki že 7 let izseljenski duhovnik, monsignore Valentin Znančič. — Požrtvovalno in nesebično dela tam kot dober pastir daleč od svoje mile domovine za izseljence; on živi in čuti s svojimi ljudmi, jih pastirira, jih obiskuje in jih vzgaja za Boga, cerkev in domovino. Izseljenci v severni Franciji zatorej spoštujejo svojega gospoda kot svojega duhovnega voditelja in dobrega očeta; in za njih je bilo veliko veselje, ko so smeli obhajati v nedeljo, dne 12. novembra, srebrni jubilej svojega dobrega gospoda.

V ARGENTINI

Buenos Aires. Društvo »Prva slovenska šola« v okraju Villa Devoto je meseca maja lani odinilo slovensko šolo za otroke naših izseljencev za ta okraj. Uspeh je prav zadovoljiv. Priredilo je lepo uspešno božičnico. — Društvo namerava tudi drugod odpreti slične slovenske šole na dati slovenskim otrokom priliko, da se nauče materinega jezika.

Sem in tja no Zagrebu

Slovenske in verske zadeve

»Kakvi so Slovenci?«, tale naslov nosi letak, ki so ga iz Belgrade vrgli v javnost neki »vredni« sinovi hrvatske matere. Sicer letak, ki naj bi ga po volji avtorjev v masah razširili, ne ve o Slovencih nič slabega povedati, le z »bolečim srce-m« ugotavlja razna dejstva, ki nam nikakor ne delajo nečasti. Tako: da je Slovenec škof na Krku in v Prizrenu, da imajo Slovenci preveč besede v vodstvu katoliških cerkva v Belgradu, očila Zagrebu dr. Slamiča in Barleta, in meni, da se Hrvatje nad tem jeze. Tudi ob »Naši Sloje« v Zagrebu so se spodtaknili... Tudi ob jezuitu se so obegnili. Kakor rečeno, nič slabega niso mogli najti, a na koncu vseeno trdijo, »da nas Slovenci u ime naroda iznad svega i te kako sramno ponizajo i gule«. Povod temu jemljejo iz nekih besed, ki so jih čitali v »Sloveniji«, kjer se nekdo poganja za slovenski verouk v Belgradu. Naj si je bil s tistim dopisom v »Sloveniji« dan zadosten povod za napad ali pa tudi ne — gotovo je to, da dober, vreden sin hrvatske matere ni, kdor izra plosa kaže jezik, a svoj obraz skriva. Ni junaško in ni hrvatsko v narodu sejati mirnojo in sovraštvo proti najbližjemu bratu. Sicer pa ne dvomim o tem, da bodo vsi dobronamerni Hrvati obsodili tako nastopanje. Sicer je letak prazen in brez one bistre duhovitosti, ki je lastna Hrvatom, tako da niti imena ne zasluži. Omenimo ga le po častnikarski dolžnosti. Sovraštvo sejati je lahko, a ljubezen težko! Očeti tega letaka so svoje ime seveda utajili. Slovenci gotovo ne delamo Hrvatom nikjer škode, a židovski jarem žuli do krvi...

Zagreb se pripravlja na misijon. Ze 20 let ga ni bilo. Velike stvari so se dogodile med tem. Zagreb je postal velenje mesto z vsemi moralnimi sen-cami, vorsk življenje trpi silno škodo zaradi pomanjkanja cerkva, ki le počasi rastejo. Boda, ki je čimdalje hujša, išče zdravila, pa ga ni. Zato pa naj vsaj vera da svoje tolažbo. Vse posluša je namenjen misijonu, ki bo pričel najprej z otroci, potem s služkinjami in obrtno mladino. Od 15. do 25. marca pa bo glavni misijon z govori jutraj in zvečer. Letaki že sedaj vernike kličejo k misijonu. Res je veliko mladih in brezbrzižnih vernikov v tem me-stu, a kakor se razgibljuje za velike praznike, tako se bodo pač tudi za misijon, da bodo vse cerkve premajhne. Slovenci bomo imeli tedaj na razpolago cerkev svete Katarine, kjer bo vodil misijon lazar-rist p. Šavelj.

V ospredju vsega zanimanja stoji vprašanje elektrifikacije savske banovine. Sedaj se se namreč

Posod isto mišljenje: pomaga zares!

Prhljaj izgine!
Lasje prenehajo izpadati!
Lasje spet rastejo!

Trilysin

BIOLOGIČNI TONIKUM ZA LASJE

Pluj

Polcijske vesti. V četrtek 1. t. m. se je po-javil pri mestni občini mlad človek in prosil, da se mu prizna brezplačna hrana, ker je že dalj časa brezposeln. Ko se je legitimiral, se je njegovi prošnji tudi ugodilo. Navzoči policijski stražnik Rupnik pa je možakarja, ki se mu je zdel sum-ljiv, povabil v stražnico. Stražnik je ugotovil, da Ivana Supaniča — tako mu je namreč ime — za-sleduje uprava policije v Ljubljani, orožniška po-staja v Celju in okrožno sodišče v Celju. Vse te oblasti ga zasledujejo radi raznih vlomov in tatvin. Je že predkaznovan. Zadnje kazni, 7 mesecev strogega zapora, je odsedel 22. novembra 1933 pri okrožnem sodišču v Celju. Supaniča so eskortirali v Celje k tamkajšnjemu okrožnemu sodišču.

Tedensto službo gasilcev od 4. do 11. t. m. vrši drugi red l. voda in sicer četnik Rudolf Erlač in četar Ivan Omulec. Reževalno službo imajo so-fer Franc Širec, četar Franc Korže, od moštvi Franc Štros in Andrej Pfeifer.

Tržič

Pevski koncert. V času predpustnih veselje in gostilniškega prertkanja se človek kar od-dahne, če more en večer tudi v Tržiču poslušati lepo ubrano petje. Na Svečnico zvečer je pri-redila Pevska zveza s svojim tržičkim odsekom, ki ga vodi g. organist Martin Planinšek, pevski večer v dvorani »Našega doma«. Pevci Planin-škovega moškega zbora, 26 po številu, so odpe-li 18 pesni tako prisrčno, da so užgali številno občinstvo, ki jih je z odobravanjem bogato na-gradilo. Naj reče strokovna ocena karkoli. Tr-žičani so pevcem in g. organistu za ta večer iskreno zahvalju zahvaljujejo.

Oseba vest. 60-letnico rojstva je na Sveč-nico obhajal g. duh. svetnik in župnik v p. Josip Polak.

Novo društvo. Razmera — praznovanje, grozeči odpusti — so prisilile delavstvo tovarne »Pekos« da seže tudi po samopomoči. Ustanovili so si na pobudo tovarniških uradnikov Podpor-no društvo, ki naj s članarino in drugimi sred-stvi zbira pomoč za slučaj potrebe. Ustanovni občni zbor je pokazal veliko zanimanje; od delavnosti odbora je pa odvisno, kako bo društvo uspevalo in dosegalo svoj namen. Za usta-novitve so se najbolj trudili g. Dolinar, Smi-tek in Pelicon, katerim bo delavstvo pač hva-ležno za njihovo nesebično delo.

Zdravnik

dr. France Bergelj

prične 8. februarja s privatno prakso na Bledu, Ljubljanska cesta 86.

Jesenice

Prepotrebni protituberkulozni dispanzer dobimo na Jesenice, ki bo vsako soboto na raz-polago v bolnišnici bratovske skladnice. Priha-jal bo na Jesenice specialista z zdravilišča Gol-nika. Sploh pa bi na Jesenice že davno morala javna bolnišnica, ki je prav tako potrebna, kot liralnica.

Na Svečnico je v tovarni na Jesenicah delo skoro popolnoma počivalo, med tem ko se je na Javorniku obratovalo. Tudi na Dobravi se je delalo normalno. Trije večji oddelki na Jese-nicah pa so počivali tudi v soboto.

Marijin vrtec je na Svečnico popoldne upri-zoril v Krekovem domu igro s petjem »Siro a Jerica«, ki je številnim gledalcem, posebno pa otrokom silno ugajala. Zvečer pa so fantje pev-kega in glasbenega društva »Altaže« uprizorili P. Zakrajškovo dramo »Pri kapelici«.

Zadnje čase je bilo na Jesenicah, oziroma sosednjem Javorniku več smrtnih slučajev kot posledica pljučnice. Tudi A. Silbar, ki se je vsi svetovno vojno zdrav in neranjen pretelkel, je podlegel tej bolezni.

Kljub slabim časem in stalno naraščajoči krizi in draginji Jesenici vesele plešejo in raje-jo do jutranjih ur. Vsaka sobota in nedeljo se vrše plesne veselice, pod tem ali onim na-slovom. Sicer pa slišiš samo tarnanje in tožbo o slabih časih.

Volitve obratnih

zaupnikov v predilnici

Litija, 26. januarja.

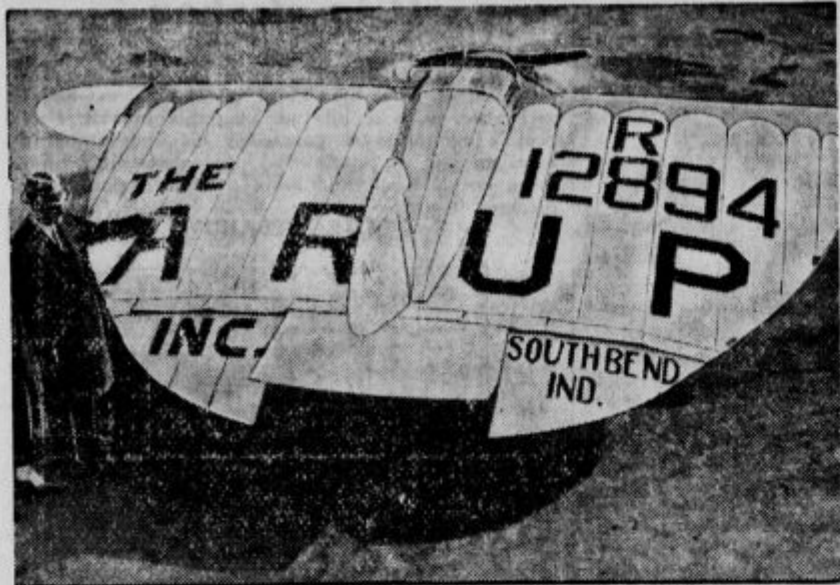
V sredo 24. t. m. so bile v litijski predilnici volitve 8 obratnih zaupnikov predilniškega delav-stva. Postavljene sta bili samo dve listi, in sicer na prvi listi predstavniki JSZ in socialistov, na drugi listi pa predstavniki NSZ. Vseh volivcev je bilo 500, volitev se je pa udeležilo le 397 upravi-čencev. Združena lista je dobila 265 glasov, nar. socialisti pa 118 glasov, medtem ko je bilo 14 gla-sov neveljavnih.

Na prvi listi so bili izvoljeni tile zaupniki: Prebil Ivan, Vuk Vik'or, Podlipnik Franc, Les'ak Terezija, Berčon Franc, Razboršek Viki; druga lista pa je dobila dva mandata. Nar. socialisti so od delavskih volitev sem nazadovali za 87 glasov. Volitve so se vršile v redu razen majhnega inci-denta, ki je nastal okoli pol 5, ko so v volilni lo-kal korporativno prikorakali vsi uradniki in mo-štri, ki so sicer volili, toda volilni odbor teh 27 glasov, ki so bili oddani vsi nar. soc., ni priznal za veljavne, ker je stal na stališču da uradniki in moštri niso delavci. Zadeva je bila preložena Delavski zbornici v odločitev.

Kamnik

Zavržena pritožba. Državni svet je z od-ločbo z dne 23. januarja odbil pritožbo proti razpustu društva Kamnik. S tem je društvo končno veljavno razpuščeno. Za oskrbnika pre-moženja razpuščenega društva je bil nedavno imenovan upokojeni orožniški narednik g. Fr. Jerele. Društvo Kamnik je bilo ustanovljeno pred 30-letji in si je takoj kupilo na glavnem trgu hišo, katero je prezidalo v sedanjih Kam-niški dom. Njegovo delovanje na kulturnem in prosvetnem polju je rodilo lepe sadove, zlasti pa je društvo predajalo vsemu okraju s svo-jimi poučnimi skriptičnimi predavanji, ki so se vršila skoro vsakih 14 dni.

Pritožbe, ki so bile poslane na npravno sodišče v Celje proti občanskim volitvam v Mengšu in Komendi, so bile zavržene.

Leta'lo ni dražje kakor avtomobil

Američan je bil na glasu, da si je lahko za malo denarja nabil avtomobil. Zdaj bo tudi za malenkostno vsoto lahko kupil lastno letalo. Tip novega letala je nenavadne zunanosti. Letalo bo stalo samo 700 dolar.

Takole živi Karel Radek

Komunisti pijejo konjak iz carjevih čaš

Poljski igravec in pisatelj F. Novakovski je nedavno bil v Moskvi in obiskal znanega komunističnega vodjo Karla Radeka. Svoje vtise s tega obiska je g. Novakovski priobčil v varšavskem »Kurjer Czoedenny«. G. Novakovski piše:

G. Radek stanuje v velikanskem stanovanju v 14. nadstropju »sovjetskega doma«; tu stanuje večina glavnih sovjetskih uradnikov. To je moderna stavba, ki stoji na obrežju reke. To je pravi nebotičnik, s katerega je krasen razgled po vsej Moskvi. Do Radekovega stanovanja pelje dvigalo; toda to dvigalo ni vedno v redu. Ko sem se peljal gor in sem se ustavil v 14. nadstropju, se vrata

niso hotela odpreti. Začel sem ropotati in stresati vrata. Ta ropot so slišali v Radekovo stanovanje. Nenadoma se je pojavil na pragu stanovanja sam Radek ter mi zaklical: »Poskusite se peljati do 15. nadstropja! Tam se bodo vrata gotovo odprla.« Ubogal sem in v resnici sem v 15. nadstropju lahko izstopil. Nekaj trenutkov nato sem bil že v Radekovem stanovanju.

Kako živi sovjetski voditelj in kakšno je njegovo stanovanje? G. Radek se radi stanovanja gotovo ne more pritoževati. Velika knjižnica, moderna delovna soba, krasna jedilnica in salon s perzijskimi preprogami prav nič ne spominjajo na stanovanje proletarca. Iz salona so vrata na velikansko teraso, ki jo krasí čaroben viseči vrt. Radek mi je pravil, da gre na to teraso lahko 300 ljudi. Karel Radek zasluži pri raznih listih, kakor so »Izvestija« in »Pravda«, kolikor hoče. Njegova žena je nastavljena pri nekem državnem podjetju, kjer vodi tekstilni oddelek. Tudi ona ima prav lepo plačo. V Radekovem stanovanju sem opazil služkinjo. Ko sem se začudil in vprašal, ali imajo tudi komunisti služkinje, mi je Karel Radek dejal: »To je naša služkinja... to se pravi... oprostite, mi nimamo služkinje... to je delavka, ki je slučajno pri nas.« Nervozno je pokašljal in takoj dejal: »Pokadiva cigareto in govoriva rajši o čem drugem!«

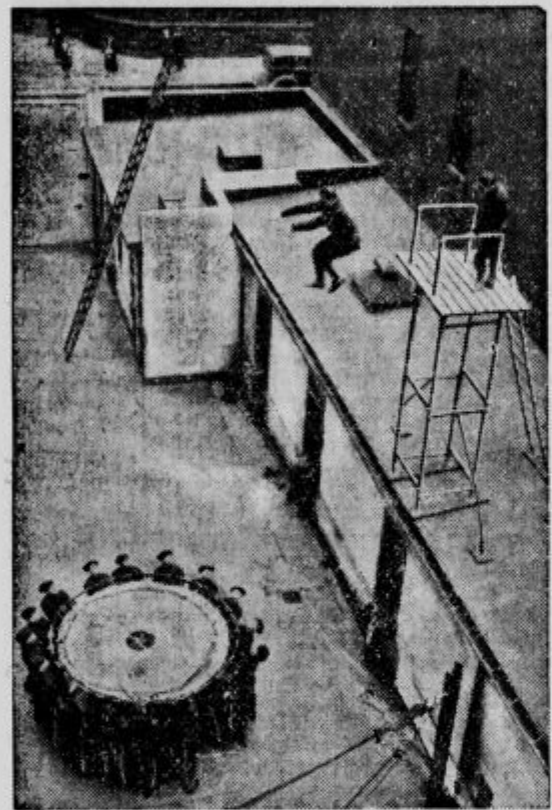
Ne samo Radek, tudi drugi komunisti žive v Moskvi prav dobro. Moskvi sem obiskal tudi znanega poljskega komunisto Bruna Jasenskega, ki je zbežal iz Poljske. Njegovo stanovanje je bilo krasno urejeno. Postregli so nam s konjakom. Čaše, iz katerih smo pili prijetno pijačo, so bile iz brušenega stekla; nosile so označbo ruskega carja »Nikola II.«.

Pisec pripoveduje nadalje, kako v Radekovi hiši govore večinoma poljski, tudi služkinjo nagovarjajo v poljskem jeziku. Novakovski nadaljuje:

Med obiskom mi je Karel Radek priznal tole: Vi vprašujete, ali obstoji v Rusiji popolna enakost? Ne, moj dragi, kaj takega ni pri nas. Moje stališče je, da je popolna enakost nesmisel. Dokler bodo ljudje živeli, ne bodo vsi nikdar igrali enake vloge. Vedno bodo obstojale različne kaste. Višje in podrejene, bogate in uboge. Izenačenje vseh ljudi ni niti v Rusiji izvedljivo. Povem vam odkrito: Splošna enakost vseh ljudi je nesmisel in praktično neizvedljiva.

To priznanje sovjetskega funkcionarja, ki se bori za svobodo in enakost, dostavlja g. Novakovski, dokazuje, da proletarski voditelji računajo z resničnostjo.

Odgovornost za točnost tega razgovora seveda prepuščamo g. Novakovskemu.

V Ameriki morajo ognjegasci napraviti poseben izpit, preden jih povišajo. Vsak mora dokazati, da je neustrašen in da ne zgubi glave tudi v najkritičnejših momentih.

Due iz Hitlerjeve Nemčije

Odkar je Hitler stavil tisk pod svojo kontrolo, je ta zgubil ves dosednji pomen; v tej zvezi nastajajo smešnice, ki dobivajo značaj zgodovinskega gradiva.

Göring, ki v vsem posnema Viljema II., misli samo na odlikovanja in vojaški sijaj. Kakor poprej cesar, ima veliko zbirko uniform za vse življenjske priložnosti. Nekeč ponoči ga je zbudil prestrašen lakaj. Zgodila se je nesreča. V kopalnici je počila vodovodna cev. Voda je poplavlila sobe. — »Prinesi hitro mojo admiralsko uniformo!« je takoj velel Göring.

Druga anekdota je trpek odmev zgodbe o požigu parlamenta. Göringu so javili, da se je prikazalo nad Berlinom 30 komunističnih letal, ki so zasula mesto z letaki.

»Gromska strela!« zavpije Göring in lopne s pestjo po mizi. »Saj sem jih naročil le pet. Kdo bo pa to plačal!«

Zdaj vlada nad nami Hitler, naš Mesija

Avstrijski dnevnik »Linzer Beobachter«, prinaša to-le poročilo nekega potnika: Na hodniku obljudene berlinske ulice je postavljen pred vrati velike stanovanjske vojašnice velikanski kljukasti križ s podaljšanim gornjim krakom. Ta ima obliko vesla; na njem visi lesen Kristus skoro v naravni velikosti. Obraz je spačen od bolečin. Napis nad podobo kaže namesto navadnih črk INRI nemške verze: »Rimski Arijci so nekoč križali moža, ki ga je dvignila na površje židovska množica. Zdaj vlada nad nami Hitler, naš Mesija. Obesimo za to Kristusa na kljukasti križ.« To »pesem« lahko čita samo opazovalec, ki se ustavi ob spomeniku nemške kulture. A spodaj se šopiri bogoskrunski napis v velikanskih črkah, ki jih mora zagledati vsakdo, če gre mimo: »Heil, Hitler! Nieder mit Juden-Christus!«

Povej mi, no, Milka, čemu so vendar tiste črne tipke na klavirju?

Ljubček moj. Na te igran vendar žalostne melodije.

Arabščina proti turščini

Egipčanski kralj Fuad I., je ustanovil arabsko akademijo, ki je prva v svetovni zgodovini. Njeni člani morajo varovati klasično arabščino pred novimi kvarnimi izrazi, imajo pa tudi nalogo poskrbeti za nove pravilne tehniške in znanstvene izraze. Vlada je že predložila akademiji v ta namen listo, ki obsega več sto francoskih in angleških debel, ki morajo proči iz arabščine. Akademija bo tudi ustanovila enoten književni jezik, da bo zedinila sedanja samostojna narečja. Napovedala je izdajo arabske enciklopedije z udeležbo evropskih orientalistov. Med akademiki so tudi zastopniki Sirije, Iraka, in Tunisa. Seveda pomeni ta dogodek zakrinkan protest zoper preganjanje arabščine v Kemalovi Turčiji.

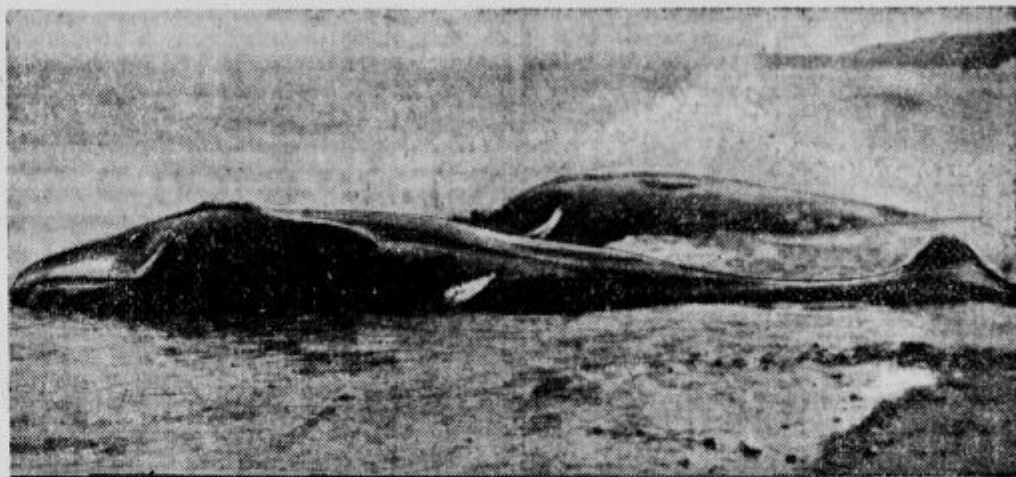
Američan William Harrison Goddell je postal Gandhijev učencec. Prestopil je tudi h hinduizmu. Ko se je vrnil v Ameriko, je izdal proglas, v katerem poziva po Gandhijevem zgledu na nepokorščino proti političnim in gospodarskim ukrepom predsednika Roosevelta. V Ameriki seveda se ga niso posebno ustrašili.

Kako so Američani ponizali hitlerjevce

Zedinjene države so sklenile odločno ustaviti vedno bolj izzivalno delovanje Hitlerjevih zaupnikov, ki hujekajo poprej mirne ameriške Nemce. Oblasti niso od kraja razumele, kako pridejo v Ameriko vedno novi kričači? Uradni podatki ugotavljajo nespremenjeno število nemških državljanov, ker je imigracija ustavljena. A policija je istočasno javljala, da prihaja iz Nemčije stotine agitatorjev. Detektivji so morali na delo in kmalu odkrili Hitlerjevo tajno. Izkazalo se je, da je od posadke vsako nemško ladjo redno zapustilo pet do šest mož, ki so ostali v Ameriki. Ti »zelenci« so nastavljeni nemškega ministertva propagande. Namesto njih je odpeljala ladja nazaj v Nemčijo pod istimi imeni isto število ameriških Nemcev. Pristaniške oblasti so prejele strogo povelje, naj preprečijo sleparije. Sleherni mornar nemških ladij, ki bo stopil v Ameriko na kopno, bo moral prestati strog pregled, kakor so ga sicer deležni le najhujši zločinci. Američani fotografirajo Nemce, vzamejo prstne odtise, premerijo stopala itd.! Če odhaja nemški parnik v Evropo, mora stopiti vse moštvo pred ameriške uradnike, ki primerjajo, ali odgovarja zunanost posameznikov poprej zabeleženim podatkom. Nemci lepo molče, dasi je slična previdnost edinstvena v zgodovini mednarodnega prava. Poprej niso bili deležni slične pozornosti niti državljani Kube ali Mehike v trenutkih največje napetosti med njihovo domovino in Unijo.

Sin slovitega italijanskega tenorista Henrika Caruso, ki se prav tako imenuje kakor njegov oče in je po tem tudi podedoval krasen glas, se je posvetil filmu. V Hollywoodu je sklenil pogodbo s filmskim podjetjem; igral bo glavno vlogo v filmu »Srečolovce«.

Tudi morskim prebivalcem ni prizanesla zima. Morski vihar je te dni vrget na suho več kitov ob bretonski obali na Francoskem.

Iz dežele najhujših kontrastov

Za kravo je šel v smrt, k poroki ni prišel radi poslov, češpljev cvet naznanja vojno

Če hočes spoznati navade in običaje ljudstva, potem ne beri uvodnikov po njegovih listih, ki so več ali manj po vsem svetu enaki. Bolj značilne za značaj kakega ljudstva so drobne novice, ki so prave poteze na obrazu ljudstva samega. Danes bomo zbrali nekaj drobnih novic, ki jih najdeš v listih velikega kitajskega mesta Peping in z jarko lučjo osvetljujejo razmere med velikim kitajskim narodom.

V okraju Hoyuan pri Kantonu je 74-letni kmet Čen Hua imel kravo, in mu je nenadoma poginila; vlak jo je povozil. Čen Hua se je obesil na najbližje drevo! Še tisti dan je umrla njegova najbližja sosedka 84-letna žena Li-Ven-Ce. Tako jo je razveselila novica, da ji je njen sin iz Pepinga poslal 50 srebrnih dolarjev.

V Šanghaju je 17-letna žena Lju porodila trojčke. Prvi je bil bele barve, tretji rjave polti in četrti črne polti. Gospej so takoj častitali vsi sosede, ker so videli v tem nenavadno znamenje. Duhovniki so izjavili, da so ti trije otroci, ki imajo tako različne polti, bodoči junaki kitajskega naroda. Ti niso nič drugega, kakor junaki iz pravičnega kraljestva Kana, ki so se imenovali Kvanju, Liupej in Čanfej in so se zdaj vnovič rodili. — Dinstija Hanov je vladala od l. 220 pr. Kr. do l. 265 po Kr.

Kitajski vojni minister Hoinčin je izdal

Uspešna pomoč od elektrike zadetim

Prof. Baltimorske univerze Copenhovee je predvaja kongresu ameriških fiziologov novo sredstvo, ki utegne rešiti marsikatero žrtev električne struje visoke napetosti. Ponesrečenci umirajo, ker se križjo pod vplivom električne srčne mišice. To ne pomeni sicer srčno kap pri človeku in tudi večjih živalih. A tudi to začasno prekinjenje krvotoka navadno povzroči smrt, če izostane hitra pomoč. Ameriški raziskovalec oživlja ponesrečence s pomočjo električnega protidarca, ki zopet požene ustavljeno srce. Prišel je z opazovanjem omamljenih psov. Po električnem sunku z 2200 volti so bili kakor mrtvi. A če se je ponovil v teku petih minut isti sunek, so dozdevno mrtve živali ponovno oživele. Pozneje je imel Copenhovee več prilik porabiti isto sredstvo za ponesrečene človeške žrtve. Vedno je imel uspeh in rešil ljudi, ki bi sicer morali umreti. Postranska, a za Ameriko jako pomembna predavateljeva ugotovitev tiče navideznosti smrti na električnem stolu. Zdaj je dokazano, da bi bili vsaj v teku dveh do petih minut lahko oživljeni vsi z električno strujo umorjeni zločinci.

Klobučar: »Tri leta ste nosili ta klobuk? Vidite, kako trpežno je moje blago!«

»Na vsak način je klobuk mnogo prestal. Trikrat sem ga dal očistiti, enkrat.«

On ves iz sebe: »Le kje sem imel takrat glavo, ko sem te prosil za roko, jaz tepec!«

»Na moji rami...« je ona odgovorila mrzlo.

armadno povelje, ki zahteva, da se morajo častniki nositi silno priprosto. Nikar naj ne posnemajo v kroju in v zunanosti inozemske častnike. Vsi kroji morajo biti odsej iz kitajskega blaga. Barva mora biti »kak« ali temnosiva. To je bila grenka čaša za marsikatero štabnega častnika, ki si je domišljal, da je vse kaj drugega, kakor njegov tovariš na bojišču in je hodil okoli v lakastih čevljih in v fantastični obleki ter je hotel na vsak način prekositi inozemca glede obleke. Banketi so častnikom še dovoljeni, toda častnik ne sme na takšnem banketu potrositi več kakor dva dolarja in pol. Dar, ki ga častnik pokloni svojemu tovarišu, ne sme biti vreden več kakor 1,25 dolarja.

Mladi trgovec Či-Kvan-Tun iz Kantona se ni mogel poročiti na dan, ki so ga določili kitajski duhovniki za poroko. Radi važnih trgovskih poslov je moral ostati v Singaporeu. Njegov oče je zato poiskal mladega namestnika, kateremu je izročil nevesto s prav slovesno ceremonijo. Trgovec Ši bo lahko mirno opravil svoje posle v Singaporeu in se zato vrnil k svoji nevesti.

V začetku zime so slive pred zunanjim ministrstvom pričele cveteti vdrugič. Kitajska pravljica pravi, da je to znamenje velike vojne, ki bo vsak hip nastopila. Vlada je ukazala, naj se cvetje pobere s sliv in tako prepreči vojno.

Gospa Debelušnikova je že napravila šoferski izpit

Pošten trgovec.

»In te hlače za 100 Din so zajamčeno iz čiste volne?« je vprašal kupec nezaupno.
»Povem kar odkrito,« se je pripognil k nemu trgovec zaupno, »gumbi seveda ne, ti so iz roževine...«

Dober nasvet.

»Moj zdravnik mi je priporočil, naj bolj akromno živim!«

»In kaj ste nato storili?«

»Izbral sem si zdravnika, ki me zdravi bolj poceni.«

MLADI SLOVENE

Miške žalujejo

(Igra za deklice.)

(Otroci se postavijo v krog. Sredi kroga leži očka mišek mrtve.)

Vse deklice (si brišejo oči z rutičami in tarnajo v zboru):

Kaj bo, kaj bo z nami, oh!

Prva deklica (tožeče):

Očka mišek je umrl...

Druga deklica:

Me smo strašno žalostne.

Tretja deklica:

Kdo nam zdaj bo orehe tri?

Vse deklice (kakor prej v zboru):

Kaj bo, kaj bo z nami, oh!

Prva deklica:

Mamica ne zmore vsega.

Druga deklica:

In povrh še bolna je.

Tretja deklica:

Bridko, joj, pogreša njega...

Vse deklice (kakor prej v zboru):

Kaj bo, kaj bo z nami, oh!

Prva deklica:

Kdo nas z dobrim sirčkom hranil

bo poslej sirotice?

Druga deklica:

Kdo pred zlobnim mucem brani?

(Zaplakajo.)

Deklica-muc (pride iz skrivališča, poskoči in zakliče):

Hoplahop, ham-ham, mijav —

miš je boljša ko krompir!

Kaj bo, kaj bo z nami, oh? —

Vse požrem zdaj, pa bo mir!

Phhh! Phhh!

(Se skokoma zažene proti njim.)

Deklice-miške in »mrtvi« očka mišek (se med glasnim vriščem): Av! Hu! Joj! (razbežijo na vse strani.)

Deklica-muc (jih lovi toliko časa, dokler ene ne ujame).

Vse deklice (se potem spet zberejo in napravijo krog okoli muca in ujete miške).

Deklica-muc (narahlo oplazi ujeto miško petkrat po hrbtu): Mijav, mijav, zdaj dobiš jih pet po grbici, kakor smo se zmenili!

Deklice-miške (stržejo korenček): Slek, slek, slek!

Osel in kamela

Osel in kamela sta živela skupaj v bližini puščave in prav dobro se jima je godilo.

Nekega dne se je osel do mile volje najedel sočne trave in zadovoljno je zarigal:

«I-a, tako sem vesel, da bom lepo pesem zapel!»

Kamela se je prestrašila. Začela ga je prositi: »Ne stori tega! Boš videl, to nama prinese nesrečo.«

«Ah, kaj! Je osel brezskrbno pomagal z repom. Kakšno nesrečo neki?! Lepa pesem človeka razveseli, ne pa onesreči.»

In je zapel tako glasno, da se je njegovo petje razleglo daleč naokoli.

Pa je zaslišala njegovo petje karavana, ki je bila namenjena v puščavo. V tej karavani so bili trgovci. Prišli so, ujeli osla in kamelo, ter jima naložili težke tovore na rame.

Žalostno je korakala kamela, ki je zaradi oslove lahkomiselnosti izgubila prostost, čez pogorje in preiščevala, kako bi se masčevala nad njim.

Osel je postal kmalu silno truden. Ko so trgovci videli, da ne more več dalje, so ga s tovorom vred položili kameli na rame. Kamela je morala tako nositi dvojno težo.

Prišli so do strmega prepada.

«Tako,» si je mislila kamela, »zdaj pride obrat! Glasno pa je dejala:

«Tako dobro volje sem, da bi kar zaplesala!»

«Za božjo voljo, ne stori tega! Se je prestrašil osel. »Padem v prepad in se ubijem.«

«Tudi ti me nisi ubogal, ko sem te prosila, da nikar ne poj,» ga je zavrnila kamela. In je začela divje plesati. In je plesala toliko časa, da je osel zdrknil z njenega hrbta in strmoglavil v prepad.

Dobrosrčni Tonček

Tonček se je vrnil s svojimi starši z letovišča na deželni domov. Vprašal je mamo:

«Mama, kdo bo pa zdaj stanoval v naši sobi na deželi?»

«Nič,» je odgovorila mama. »Soba ostane toliko časa prazna, dokler ne pridejo prihodnje pomlad novi letoviščarji.«

«Strašno! Se je zgrozil Tonček. »Uboge steno se bodo torej morale ves ta čas postiti!«

Kaj vsebuje voda?

Učiteljica: »Stanko, povej mi, kaj vsebuje voda?»

Stanko: »Kadar so v njej umijem, postane črna.«

Najboljše zdravilo

Cvedrova mati so bili strašno bolni. Mrazilo jih je po vsem telesu in gromozanske krče so imeli v želodcu. Za njihovo holecen so takoj izvedele prijateljice-sosedice in prišlele so od vseh strani s svojimi nasveti in zdravili. Ta je svetovala to, ona drugo, tretja je zadrževala, da ga ni zdravila čez to in to in da je prepričana, da ji nobena druga zdravila ne bo pomagala. Četrta je zopet kričala, da tak in tak čaj spravi vsakega človeka na noge in da je prepričana o tem, ker je poskusila taka zdravila pri svojem rajnem možu, ki bi bil še danes lahko živ, če bi jo bil poslušal in ubogal. Pa je samoglavce vrgel čaj skozi okno in drugič njej v glavo. In tako dalje — brez konca in kraja...

Bolna ženica je vse ubogala in jemala zdravila po vrsti, kakor so ji bila svetovana. Ko je prišla še Kavkova Jera z velikim loncem takega in takega čaja, ki naj ga bolnica nemudoma izpije, je ženica zastokala:

«Stokrat bolhoney, Jera, da si se me tudi ti spomnila! Toda danes morem vzeti zdravila, ki jih je svetovala Piskleževa Katra, jutri pridejo na vrsto zdravila, ki mi jih je svetovala Trebušnečkova Stelka, potem bom vzela čaj, ki mi ga je prinesla Jezičnikova Meta, in v nedeljo — če bom še živa — bom z največjim veseljem pila tvoj čaj!»

Vest o boleznih uboge ženske je prišla slednjic tudi modri Jeri na uho. Prav resno se je zblala, da bodo sosede s svojimi zdravili ubogo bolnico toliko časa mrcvarile, da jo bodo v resnici spravile v grob. Kar ko je iztuhala, kaj manjka bolnici. Nemudoma se je odpravila k njej.

STRIČKOV KOTIČEK

579. Preljubi Kotičkov striček! Zvedel sem, da imaš zelo rad cvetlice. Z mamico sva sklenila, da pošiljamo teloh, ki dolgo zarži v vazi in ga pošljeva Tebi. Čeprav imamo ob hišah snega še visoke kope, kaže bližnji hrib že kopne lise in tam raste teloh. Letos je zelo dolgo spančkal. Še zdaj boječe kukla iz zemlje. Upam, da se pri Tebi ogreje in široko odpre oči.

Sedaj pa uganj, striček, tole: Star sem 5 let in 5 mesecev, zato v šolo še ne hodim, vendar sem že 5. leto v šoli. Pismo pa sem pisal le sam; tri priče Ti lahko potrdijo. Če mi hočeš odgovoriti, bom tudi prečital sam.

Pozdravček! — Marjanček Smolik, Koroška Bela.

Dragi Marjanček! S poslanim telohom si na vso moč razveselil moje staro, plešasto arce. Največji in najlepši teloh sem si vtaknil za klobuk in z visoko dvignjeno glavo korakal z njim po Ljubljani. In so se ljudje kar v trumah ustavljali na cestah, zavijali oči v občudovanje in drug drugega izpraševali: »Kdo pa je ta brhki fant? Te-je-te-je, kako se postavil. Tako, vidiš, tako me je teloh za klobukom pomladil. Vsaj jaz sem si tako domisljeval. Tem večje je bilo zato moje razočaranje, ko sem doma odložil klobuk in videl, da sem v raztresenosti namesto teloha vtaknil za trak — pipec, teloh pa potlačil v žep namesto — pipec. Smola pa takšna!

Star si pet let, v šolo še ne hodiš, pa si vendar že pet let v šoli, pišeš in pristavljaš, naj uganem, kako je to mogoče. Takole uganke rešiti je meni toliko, kot Tebi pohrustati orehovo jedrce. Evo Ti rešitve: Seveda si že pet let v šoli, seveda, ko pa v šoli — stanuješ! Če nisi uganil prav, plačam cekin!

Pozdravljen! — Kotičkov striček.

580. Dragi Kotičkov striček! Tudi jaz vem za Tebe, čeprav sem precej daleč. »Slovenec« dobivamo vsak dan in se posebno veselim Tvojega kotička. Rada bi bila tudi jaz med Tvojimi poznanici; zato Ti danes pišem. Najprej mi, prosim, pojasni, ali sem Slovenka ali Hrvatka. Moja mama je iz Ljubljane, očka pa iz Zagreba. Hodim v hrvatsko šolo, a kakor vidiš, znam tudi slovensko. Zelo bi me veselilo, če bi tudi zame našel majhen prostor v kotičku. Potem Ti bom še kaj več pisala o tem, kako živimo tukaj v Karlovcu.

Lepo Te pozdravlja Tvoja Zdenka Krovinič, učenka I.b razreda v Karlovcu.

Draga Zdenka! Zadnje čase se kar ne vidim iz kopice zamaženih vprašanj, s katerimi me obsipate od vseh strani. Se gromozansko čudim, da me do zdaj še nihče ni pobaral, kje prodajaš tako visoke lestve, da bi človek po njih kar živ lahko v nebesa splezal, ali tako dolge preklike, da bi z njimi lahko zvezde z neba klatili, ali takšne mošnjčke, ki so vedno polni cekinov. Pa boš najbrž tudi takšna vprašanja kmalu prišla na vrsto in takrat se bom s svojo modrosiljo potuhnil kakor miška v luknjo in ne bom rekel ne bev ne mev...

Odgovor na Tvoje vprašanje: »Ali sem Slovenka ali Hrvatka?« je neznansko težak. Tako neznansko težak, da sem štiri dobe ure stonela nad njim in ga olipaval od vseh strani. In mi je od skrbi, ki mi jih je to vprašanje na grbo naložilo, osivel še zadnji las na glavi (prej je bil še čisto črn) in je zdaj najbeljši, da si dam glavo ostriti na balin. Ni in ni se mi hotelo v glavi posvetiti. Že sem bil obupu blizu, ko me je obšla rešilna misel: butnil sem z glavo ob zid — bum! in takrat se mi je posvetilo. Še preveč posvetilo! In Ti zdaj odgovarjam na vprašanje takole: Če je Tvoja mama Slovenka in očka Hrvat, se ne moreš imenovati drugače kakor hrvatska Slovenka ali pa slovenska Hrvatka. Na ta način se ne boš zamerila ne milemu narodu slovenskemu, ne milemu narodu hrvatskemu, nego bosta jako zadovoljna oba in bosta navdušeno zaploskala: Živela naša kril! Temu urnobesnemu klicu obeh milih narodov se pridružujem tudi jaz, navrh pa Ti še gromko zakličem: Bog Te živi, punčka, bodi že kar hočeš — magari tudi zamorka — samo da si dobra in pridna! — Kotičkov striček.

581. Dragi Kotičkov striček! Prosim, ne vrzi mojega pisemčka v svoj požrešni koš!

Imam prijateljico Teo Baracchini. Kakor si že čital, je njen oče umrl kot žrtev atentata v železniškem vozu. Nepopisna je njena žalost. Tudi nas součenke je to zelo pretreslo. Meni se pa še prav posebno smili. Lansko leto je bila tu pri nas v Hraštniku rudniška nesreča. Sploh je bilo v letu 1933 polno nesreč.

Učim se zgodovine, ki me zelo zanima. V šoli sem odličnjakinja, kar mi zadovoljuje srce in razveseljuje moje starše.

Zdaj naj pa končam. Vem, da nimam mnogo časa za predožga pisma. Zato zбогоні!

»Dober dan, mamka Spela!« jo je prijazno pozdravila in sedla k njeni postelji. »Ali vam je že kaj bolje?»

Zenica je nejevoljno nakremžila obraz in zastokala:

«O bolje pa, bolje! Če bom še kaj dosti zdravil popila, ki mi jih svetujejo sosede, ne bom več dolgo tlačila trave, tako vam rečem...»

Jera se je vzradostila. No, vendar je že sama začela dvomiti v zdravilno moč raznih čajev in žavb, ki so jih prinášale ženske vsevpred, si je mislila.

«Imate prav, mamka,» je resno pokimala z glavo. »Še bolj si boste pokvarili želodec s temi »zdravili«... Poslušajte mene — in zdravi boste v treh dneh!»

«Oh,» je zastokala bolnica, »saj mi tako vsaka reče! Vsaka je prepričana, da je edino njeno zdravilo vsegamogočno...»

»Ze, ze, mamka, ampak jaz vem nobenega zdravila ne prinášam! Samo svetujem vam, ne zaužijte dva dni prav nobene jedi, da se vam želodec izčisti do kraja — pa boste zdravi!»

In se je v resnici do pičice uresničilo, kar je Jera prerokovala: mamka Spela so bili v treh dneh na nogah in kar prehaliti niso mogli Jerinega čudodelnega zdravila, brez katerega bi gotovo že podpirali z nosom zemljo tam nekje na pokopališču...

S takim zdravilom bi še marsikdo lahko ozdravil trebušne bolečine, ki nastanejo največkrat — zaradi požrešnosti.

Te pozdravlja Olga Jenko, učenka IV. b razreda v Hraštniku.

Draga Olga! Tvoja nesrečno prijateljica, ki je na tako strašen način izgubila očeta, iskreno pomislila tudi jaz. Hud udarec je to zanj, na hujši, ki more takele mlado deklico zadeti. Pa je na svetu že tako, da masčevalna roka smrti zavijati včasih koso ravno nad onim, ki nam je najbolj potreben in drag, onega, ki je svetu v samo škodo in napoto, pa pusti živeti... Bog ve, zakaj je to dobro in prav. Nobene besede tolažbe ne morem stisniti iz srca, ne ene solze ne morem otrniti ubogi deklici z lice... Od vsem tem sem nem in brez moči. Naj se ji srce razjoče do kraja! Najboljše zdravilo za vse bolečine je to. Čas čeli rane — tudi meni je že marsikatero zacelil, mnogo jih pa še bo. Vsak ima v najbližjem kotičku srca bridkost, ki jo skriva pred svetom in tudi mladost ni tako rožnata in lepa, da ne bi nikoli kanila drobna kaplja pelina vanjo. Za kapljo pelina kane spet kaplja sladkosti, za črtni oblaki pride spet sonce, nobeno veselje ni večno in tudi nobena žalost ne...

Lepo pozdravljeni oboje: Tvoja nesrečna prijateljica in Ti, ki tako gorko sočustvujete z njo! — Kotičkov striček.

Gasperčkov kotiček

Dobro jutro, otroci!

Golovo se boste strašno začudili, ko boste kar takole na lepem zagledali v stričkovem kotičku — še en kotiček. Veste, je stvar takšna... (Saj mi dovolite, ne, da za trenutek svoj govor prekinem in poskočim malo od tal? Dolgo namreč ne strpim mirno na enem mestu. Torej: hipla, hopla, hop! — Tako, zdaj lahko nadaljujem.) Torej stvar je takšna, ljubčki moji s Kotičkovim stričkom sva debela prijatelja. On je imeniten gospod, jaz pa še bolj. No in je Kotičkov striček iz prijaznosti odstopil v svojem kotičku skromen kotiček tudi meni. Že njegov kotiček je pomanjševalnik samostalnika »koti«, moj kotiček pa je v primeri z njim tako majhen, da bi se moral imenovati koti-či-či-či-ček. Mnogo zabavnega in zanimivega vam bom v svojem kotičku povedal, za danes pa vam povem samo tole:

Danes popoldne vam v novem marionetnem gledališču v onl veliki hiši na koncu Miklošičeve ceste (Vzajemna zavarovalnica se imenuje) predstavim sebe in svojo čudovito hišo. Obenem vam pa pokažem, kako se znam boksati, čeprav niti ne vem, kaj ta beseda pomeni... Pridite, pa boste videli! Na koncu vam še zaupam, da je prvo letico, v kateri nastopim in katera se imenuje »Gasperček se uči boksanja«, napisal sam Kotičkov striček. Zato ste lahko prepričani, da bo to naravnost senzacija za Ljubljano. Saj veste, kaj je senzacija. Ne? Jaz tudi ne!

Druga igra, v kateri nastopim danes popoldne, se imenuje »Godni kralj«. To pa sem napisal sam. Prav zares sam! Kajli imam dva imena: kadar živim tukaj v Ljubljani, se pišem gospod Kurent, kadar pa na odru igram sem gospod Gasperček. In ker je gospod Kurent igra napisal, sem jo torej napisal — jaz.

Torej popoldne ob treh in petih na svidenje! Zapri vrata dvorane si lahko vsak ogleda zastoni, za vstop v dvorano bo pa že treba odšteti nekaj drobca. (Sedeži so po 6, 5, 4 in 3 Din, stojišča pa po 2 Din.) Tako poceni, kakor jaz, Gasperček Laričari, se ne nikoli ni nihče boksar, čeprav sem vse drugačen mošter, kot je ongi svetovni prvak v boksanju — Schmelling.

Pozdravljeni!

Gasperček.

Učitelj je pozval učence, naj mu imenujejo nevarne roparske živali.

»Tiger,« je dejal eden. »leva drugi, tretji »leopard, medved« itd.

»Dobro,« je pohvalil učitelj. »Zdaj pa še ti pove katero, ki tuli in se ji je nevarno bližati.«

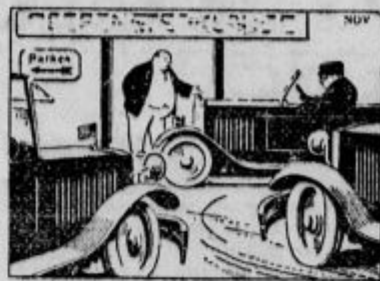
France je vstal in hitro dejal: »Avtomobil.«

Hiša strahov

Konec:

Gospod, ki je hišo kupil, pa ni bil samo bogat in hraber, nego je bil tudi iznajdljiv in zviti. Najprej je ugonobil vse golazen v hiši, potem pa je najel mizarje in zidarje, ter hišo spremenil v imeniten hotel. Nad vhodom je pritrčil desko z napisom:

HOTEL STRAHOV

In je radovednost prignala ljudi iz vseh krajev, da bi si ogledali nenavadni hotel, v katerem strši. Kar v avtomobilih so se vozili tja in prekanjenemu hotelirju je denar, s katerim je kupil hišo, kmalu prinisela bogate obresti. Najel je nekaj fantov, ki so ponoči ropotali po podstrešju in gostje so bili prepričani, da v hotelu res strši.

Nekaj drugih rešitev

Blanka Matija Bogataj, učenka II. razr. v Petrovčah:

Se muca kupil je gospod,

da strah prepolni bi odtod.

Pohrustal muc je šurke, miši —

poslej strašilo ni več v hiši...

Danica Logar, učenka (?) razr. v St. Janžu pri Velenju:

Gospod je nakupil potem vse mačke v okolici in jih zaprl v hišo. In so mački napravili takšno pojedinjo v hiši, da je bilo veselje. Ko jih je gospod čez teden dni spustil iz hiše, so bili tako debeli, da so komaj hodili. Polovici so namreč vse šurke in miši, ki so bili v hiši. Hiša je bila tako za vedno očiščena strahov. Gospod je bil potem prodal drugemu in napravil dobro kupčijo...

Marica Šnabel, učenka II. razr. v Smledniku:

Oni gospod je bil zelo usmiljenega srca. Kupil je hišo in jo preuredil v veliko sirotišnico, v kateri je našel zavetje vsek, ki je bil reven in brez doma. Strahov pa v hiši sploh ni bilo. (Ampak ta gospod, draga moja punčka, je gotovo prišel z lune na zemljo, kajti je na zemlji takih dobrotnikov tako malo, da bi jih celo berač Nande, ki je v vojski obe roki izgubil, lahko na preste sešel... Op. Kotičkovega strička.)

Pavel Pollak, učenec II. b-razreda na Vrtači:

Ko je gospod odprl duri kupljene hiše, so se začele valiti iz nje dolge procesije črnih strahov. Ti strahovi so bili — šurki in miši... V hiši je postalo takoj vse mirno in tiho. Tedaj je bilo lastniku hiše, ki je stanoval v neki drugi svoji hiši, žal, da je hišo tako poceni prodal. Začel je nadlegovati novega lastnika, naj mu hišo proda nazaj. In gospod mu jo je res prodal — za mnogo večjo vsoto, kakor jo je bil kupil on. Tako je zviti deluh napravil imenitno kupčijo a hišo strahov...

Nekdo, ki je pozabil napisati ime in priimek:

Strah ta v hiši, hopla hop,

bil je velik miši trop.

V kletko ujel gospod je miši,

potlej jih razstavil v hiši.

V trumah so ljudje hodili,

šteli novce, se čudili...

Šurke pa je jež podavil,

jih v želodec svoj pospravil —

in strahov je bilo konec,

kakor če razbiješ lonec...

Slavica Langerholc, učenka II. razr. v Stranjah pri Kamniku:

Ni kupec strahopetec plah;

spoznal kar koj je hišni strah.

Nič drugega, samo — podgane!

In kupil brž je mačke tri,

ki so lovile jih vse dni.

In čuli ste podganji iok

in čuli ste podganji stok

prav doli do Ljubljane.

Ko v hiši je zavladal mir,

ponosno žel je v svoj kvartir

junaški kupec Stane.

Lenček Harvat, učenec IV. razr. pri Sv. Marjeti ob Pesnici:

V zakleti hiši

ni bilo miši;

skopuh star v njej je stanoval,

cekinje štel, poskakoval

po hiši s piščkom: dididi,

vse zimske dneve in noči.

Umrl skopuh od gladi —

zdaj v hiši konec je strahu...

Razen teh so poslali prav posrečene rešitve, katerih pa zaradi pomanjkanja prostora ne moremo objaviti, še ti-le: Vida Humar, dijakinja II. razr. gimn. v Ljubljani; Frane Prelog, dijak I. razr. gimn. v Ljubljani; Olga Jenko, učenka IV. razreda v Hraštniku; Jožef Škof, dijak gimn. v Ptuj; Jožef Jenko, učenec (?) razr. na Suhi pri Kranju in Sonja Vandot, učenka I. razr. gimn. v Ljubljani.

Rešitev izpopolnjevalke

Na mestih, kjer ležijo črtice, bi morale stati le-te besede (ime):

Griček — iskat — zlata — nalovila — pozvanja —

zbudiva — vrat.

Za nagrado je bil izžrebani Lenček Horvat, učenec IV. razr. pri Sv. Marjeti ob Pesnici.

Dobi knjigo: Janez Rožencvet: Pravljice

DELA VSKI VESTNIK

Kršćanstvo in marksizem

Takoj po končani svetovni vojni se je marksizem silno razbohotil. Postal je moda, kot je danes fašizem. In tedaj se je našlo tudi nekaj katoličanov, ki so se dali preslepiti po navidezni veličini te moderne novosti. V zgodovini in tudi še danes se ponavljajo taki primeri, da gotovi ljudje ne ločijo resnice od videza, ne ločijo ravne črte krščanstva od slepih tirov modnih novotarij, ki po kratkem življenju zapadejo v trajno pozabljeno.

Tisti zapeljani krog kristjanov je torej po svetovni vojni začel z akcijo, ki je težila za tem, da bi se marksizem in krščanstvo nekako spojila, združila, da bi se marksizem pokristijanil. Ta krog se je do danes že silno zožil, vendar se nam zdijo potrebni, da omenjamo to dejstvo in sicer zato, da obvarujemo naše delovno ljudstvo pred kakšno novo zablodo, ki bi se s krščestimi gesli in visokodonečimi frazami ponujala kot nov in edino odrešilni evangelij.

Za človeka, ki ne pozna prav niti bistva marksizma, niti ne sodobnega družabnega vprašanja in njegovega jedra, je misel združitev marksizma in krščanstva zelo vabljiva. Kaj naj bi bilo naravnost, kot prevzeti od marksizma njegove sociološke in gospodarske nazore ter jih lepo epizirati s krščanskimi pojmovanjem človeka, družbe in družabnega življenja? V resnici je vsakršna notranja zveza med marksizmom in krščanstvom nemogoča. Pduhovljeni marksizem s svojim naukom o večvrednosti in razrednem boju je sanjarija, je

prava čista romantika, kakor pravi dr. Gosar (Za nov družabni red). Kdor na to misli, dokazuje, da še zdaleka ni doumel niti marksizma, niti krščanstva.

Naše geslo naj bo: Očistiti krščanski delavski pokret vseh marksističnih primesti ter ga postaviti popolnoma na tla modernega gospodarskega in vobče družabnega življenja.

Zapomnimo si besede Pija XI.: »Kdor res hoče biti glasnik evangelija, naj se predvsem prizadeva socializem pokazati, da se njih zahteve, kolikor so upravičene, mnogo krepkeje branijo z načeli vere in mnogo bolj pospešujejo s silami krščanske ljubezni. Socializem, naj se motri kot nauk ali kot zgodovinsko dejstvo ali kot akcija, če ostane res socializem, se tudi potem, ko je v tistih stvarih, ki smo jih omenili, popustil resnici in pravici, ne more spraviti v sklad z verskimi nauki katoliške Cerkve, zakaj njegova zamisel družbe je popolnoma tuja krščanski resnici.

Zato se socializem, pravi papež, dasi ima, kakor vsaka zmeta, nekaj resnice v sebi, vendar opira na nauk o človeški družbi, ki je njemu svojski, a ne v skladu s krščanstvom. Religiozni socializem, krščanski socializem sta in ostaneja torej protislovna izraza.

S to papežovo izjavo je vprašanje zveze oziroma nekeke spojite krščanstva z marksizmom jasno.

ŽENA IN DOM

Žena in novi rod

Globoko ukoreninjeno zlo se da v starem rodu komajda iztrebiti, odrešenje je v rokah novih pokolenj. Vendar je tako, da stari rod oblikuje novega in mora zato novo spoznanje vziti že staremu rodu, ki ga nato preda novemu. Če hočemo torej, da bo naša žena že v prihodnjem rodu svoje pravo mesto, morajo že sedanjí vzgojitelji temu utreti pot.

Danes so pojmi o »novi ženi in njeni ulogi v družbi« se zelo nejasni. Dnevna kronika poroča o ženskih sportnih rekordih, o visokih državnih in diplomatskih mestih, ki jih zavzemajo žene, o znanstvenih in umetnikih, ki dosegajo najvišja priznanja, o očeladenih modernih amonkah, pa zopet o tihih junakinjah verskega in materinskega poklica, mimo katerih gre svet svoj pot in se komaj kdaj mimogrede ozre nanje — in ljudje ob vsaki taki priliki vzklíkajo: Glejte novo ženo — tu je — tam je! V resnici bodo na novo ženo vplivali, jo sooblikovali vsi ti činitelji: sport in šola in politika, javnost vobče, ožji stanovski kolektiv — pa vera in družina. Da čuvata in negujeta v ženi glavno, bistveno, večno — sta v prvi vrsti poklicani ti dve: vera in družina.

Gospodstvo golega razuma, suhe znanosti, ki priznava le tisto, kar se da prijeti, rezati,

jemljejo vselej povsem resno, dasi menda ne odgovarjajo slabše kakor fantje. Dekleta morajo marsikje že v domači družini občutiti, da so nekaj znatno manjvrednega ko fantje, da velja za fante druga morala, da morajo sestre bratom streči, ne zato, ker to spada v njihov delokrog in jim sree tako velevali, marveč prav izrečno zato, ker moškemu pritiče, da mu ženska služabniško streže. (So pa vse, kakor tudi obratni slučaji v družinah, ko se zapostavljajo fantje in se dekleta na vse načine razvajo, kar je seve prav tako napak.) Zadnjič smo pa brali celo v nekem otroškem kotičku razpravo o logiki, ki da je ženske prav nič ne poznajo. Tako se novemu rodu vcepljajo stari predsodki. Zelo smo potrebni boljšega, novega spoznanja o vrednotenju človeka, moža in žene, o vzgajanju obeh v duhu novega časa, pa vendar v popolnem soglasju z večnoveljavnim Kristusovim naukom.

Ob slovesnih prilikah se Slovenci radi imenujemo »Marijin narod«. Smo. Ampak ne toliko po naših močeh, kakor po naših ženah, ki jim je bila Marija Pomagaj cele vekove edina zavetnica v telesnih tegobah in srčnih stiskah življenja. Marija Sedem žalosti jim je bila učiteljica, iz nje so črpale moč, da so bile tako dobre, do zadnje kaplje srčne krvi žrtvujoče se matere. Marija Brezmadežna je

38 let že obstoja

I. delavsko konzumno društvo v Ljubljani
in dobavlja članom dobro in ceno blago, pa je mnogo konzumentov ki jim je naša zadruga španska vas

Treba je le, da se vpišete, plačate pristopnino Din 5.— in delež Din 25.— pa morete postati član in odjemalec ter prihraniti sebi in svoji družini marsikaj dinar, katerega težko zaslužite.

Tragika brezposelne mladine

Hudi in težki časi so prišli nad svet. Še tako lepa in idealna stvar naj se pojavi, začne ali osnuje — vedno jo sedanji čas, ljudje in raznovrstni činitelji le zatemne, da postane mračna, odurna in ne odrešujoča. Vsa problem, ki ga danes skušamo reševati, se nam izmalči v še večjo zamotanost in temo, tako da imamo od takih reševanj, pa najšiboda to kulturni, gospodarski ali socialni problemi, nazadnje več škode, kakor pa koristi. Brezposelnost je ostudno zlo, ki se ga bomo trajno iznebili le s popolno preobnovo gospodarskega reda. Poglejmo, kako danes rešujemo problem brezposelnosti — vedno le s politiko krpanja in popraviljanja. Danes se samo gleda in skrbi, da je starejša kvalificirano in ne kvalificirano brezposelno delavstvo čimprej na tla ali na drug način zopet pri zaslužku — vedno se pa pozablja na brezposelno mladino. Mlad človek stopi v življenje z vsemi nadami, toda kljub njegovim naporom in brigi staršev, ni nikjer dela zanj in ostane le naprej odvisen od preskrbe svojih staršev ali sorodnikov. Če se je izučil kakke obrti in se želi v svojem poklicu izpopolniti — mu tega sedanje gospodarstvo in z njo zvezana izkoriščevalska miselnost ne dopušča. Za to mladino obstoji velika nevarnost, da pride v roke raznim prekucuhom, kjer la-ta potem postane gonilna sila raznovrstnih prekucuhskih idej.

Po podatkih Mednarodnega urada za delo je brezposelnost mladine do 25. leta na Danskem 36.000, na Švedskem 59.000, v Veliki Britaniji 144.000, na Norveškem 20.000 in v Nemčiji se je v letu 1932, ugotovilo, da je že kar 1.360.000 moške in 400.000 ženske mladine brezposelne. Kaj je potrebno, da se ukrene, da se to zlo prepreči? Prvič je važno to, da se zaposlitvena politika pri svojem programu ozira predvsem na mladino. Drugič storiti se mora vse, da se brezposelnost mladini odvzame občutek dolgočasia, da ne bo občutila, da je morda za družbo nerotrebna. Tretjič naj se uvaaja prostovoljno delo. Na Danskem nadzira to delo komisija, ki je sestavljena iz zastopnikov delavskih organizacij, zastopnikov delodajalcev in članov parlamenta. Vlada je strokovnim organizacijam, občinskim zvezam itd. dala za vžrejo in zaslužilec teh delavcev na razpolago 3 milijone danskih kron. Podobne akcije se potem uveljavljajo tudi v Belgiji, Avstriji, Veliki Britaniji, Italiji, Novi Zelandiji, na Norveškem in v Švici. Kaj pa pri nas? Ničesar! — Skrbimo za mladino in ne bodimo leni, ker ta lenoba se bo maščevala, kajti mladina bo nositeljica novega reda in novega življenja.

Novo delovno pravo v Nemčiji

Hitler je napovedal zakon o zaščiti narodnega dela. Brez dvoma je tak zakon v Nemčiji in sploh v vsaki državi silno potreben. Zato so vsi, ki se pečejo s socialnim vprašanjem, z zanimanjem vzeli v roko osnutek nemškega zakona o zaščiti dela, da vidijo, kako misli narodni socializem rešiti vprašanja, ki so v zvezi z delom.

Toda že po par odstavkih občutimo brdiko razočaranje, ki se stopnjuje vedno bolj in bolj. Narodni socializem se je s tem osnutkom do tal razgall in pokazal svojo resničnost. Nekeč so bila nemška dela temeljita in stvarna, zakon o zaščiti narodnega dela pa je skupej praznih — čeprav visokodonečnih — fraz, ki so brez vsake prave vsebine. Ko bo stopil ta zakon v veljavo, bo položaj nemškega delavstva ravnotak, kot je danes. Kapitalizmu bodo pustili dalje da živi in davi nemško delovno ljudstvo, delavcem pa bodo dali razsoditja in zaupnike in kopico tolažilnih besed. Naravnost usodna in neverjetna je ideja revščina narodnega socializma in v tem pogledu si lahko podasta roki narodni socializem in marksizem. Vendar bo v čast marksizma reči, da je pomenil za delavstvo vendarle nekaj več kot pa pomeni narodni socializem.

Iz Italije. V Italiji se je pokrenilo močno gibanje, da bi se vse poročene žene odpustile iz služb in se na njihova mesta namestile moške moči.

Inventurna prodaja

zimskega blaga napol zastoj. Priložnostni nakup v Trzinovem bazarju Maribor, Vetrinjska ulica 15.

Kaj nai storim?

Š. R. iz Sl. B. vprašuje: Leta 1930. sem se poročil v kamnolomu. Osrednji urad mi je za po-habljenno levo nomolo priznal stalno 50% rento. Do zadnjega časa mi je vsaj desna noga kolikor toliko dobro služila, toda v zadnjih 14 dnevih mi tudi ta odpoveduje pokorščino. Ali imam pravico, da se mi zviša renta? Kaj nai storim?

Odgovor: Zakon o zavarovanju delavcev pravi: »Ako nastopijo v stanju poškodovanca, ki uživa rento, izpremembe, ki vplivajo na določitev odškodnine, ima poškodovanec pravico, v 3 mesecih od te izpremembe zahtevati od ravateljstva Osrednjega ali Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, da se njegovo stanje iznova preišče in določi nova odškodnina. Če torej mislite, da je bolezen v desni nogi v zvezi s poškodbo, potem javite to poslabšanje svojega stanja Okrožnemu uradu v Ljubljani. V pisnem vlogi zahtevajte, da se Vas znova preišče in zviša sedanja renta.

Kakšna izobrazba je potrebna krščanskemu delavcu?

Katoliški delavec kot zvest član svojega naroda mora poznati njegovo zgodovino, njegove vrhove v kulturi, gospodarstvu, politiki, posebno pa delavsko gibanje in njegove organizacije. Važno in potrebno je, da katoliški delavec pozna razvoj in uspehe delavskega gibanja, tudi v starem, srednjem in novem veku. Znano mu mora biti, da je v starem veku bil steher, nositelj in producent sužnji in da je bila ravno Cerkev ona ustanova, ki je nastopila proti izkoriščanju in izkoriščanju sužnjev, ker niso načelo je bilo in je Kristusov evangelij enakost, bratstvo in svoboda. Srednji vek je bil važen ravno zaradi dobre in nametne ureditve razmerja med delavcem in delodajalcem. V novem veku bo spoznal krivice učitelje in voditelje, ki so hoteli vzeti delavsko gibanje v zakup in ti ljudje so hoteli dati človeku popolno svobodo, zgodovina je pa pokazala, da so ti elementi postali le kapitalistični pripravniki. Ko bo delavec prebral zgodovino in razvoj delavskega gibanja, bo uvidel, da je bila Cerkev ona ustanova, ki se je za pravice delavstva vedno in navedno borila. In sicer v smislu svojega Utemeljitelja t. i. v ljubezni do bližnjega, do svojega naroda, do vseh stanov in pollicev in delotemalcev v obojestransko srečo in zadovoljnost. Uveril se bo dalje tudi o tem, da se delavsko vprašanje preko kat. Cerkve nikoli ne bo dalo pametno in trajno dobro rešiti.

Katoliškemu delavcu je izobrazba nujno potrebna zaradi stanovskih vprašanj, tako da ve vsaj nekaj o strokovnih organizacijah, socialni zakonodaji, higijeni in o svojih institucijah ter pravicah. Kajti delavec, ki je izobražen, bo postal zaveden in šele tedaj bo znal uveljaviti svoje terjatve in pravice napram človeški družbi in pri svojih delodajalcih. Torej vsakega katoliškega delavca je dolžnost, da se prosvetno in strokovno vedno izobražuje!

Duh sovraštva

»Duh sovraštva«, tako je bil naslov predavanja, ki ga je imel pred kratkim časom bivši francoski ministrski predsednik Caillaux (Kajo). Caillaux je obsodil na eni strani bojno teorijo marksizma, na drugi strani prenapeti nacionalizem kot obžalovanja vredna zmožna nauka. Ne more se nič pozitivnega in plodonosnega zgraditi na duhu sovraštva. Vsaka družba mora biti zgrajena na dobroti, ljubezni do bližnjega in resnici. Vsaka duhovna reforma mora poseči po naukih »Pridige na gori«.

Mladini je treba izkazovati zaupanje, da bo mogla premagati duha razrednega boja in ustvarjati novo družbo v novem duhu. Nova ureditev družbe se ne sme zvršiti v znamenju sovraštva, ampak v znamenju besedi: »Ljubite se med seboj!« (Die Stund-e od 13. jan. 1934.)

Izdatki za javne borze dela v prihodnjem letu so proračunani v vsej državi na 12.720.294 dinarjev. Na ljubljansko borzo odpade znesek 2.011.454 Din.

Tovarna Steek v Požegi, ki izdeluje čokolado in konjak, bo zopet začela obratovati. Delo bo dobilo 200 delavcev in nameščenecv, ki so bili prej odpušteni.

Nekatere angleške tvrdke se zelo zanimajo za javna dela v Jugoslaviji. V Karlovcu bodo n. pr. izvršili Angleži kanalizacijo, tlakovanje cest in nov most čez Kolpo.

vagati ali vsaj stisniti v znanstvene besede, izraziti v številkah, doživlja svoj popolu pomol. Ne samo v praktičnem življenju — tem neumljenem in nepodkupljivem popravljalcu sivih umskih teorij — marveč tudi znanost sama otresa s svojih nog prah grobe snovnosti in se odmika od nje v višja področja, kjer je mesta tudi za notranje gledanje. Pri vsem tem pa jih je mnogo med nami, ki si kar ne morejo predstaviti ne dopustiti, da bi zavzemala žena na lestvi človeške vrednosti z njimi taisti klin. Kaj, ženska, ki ne pozna logike, te blesteče odlike moškega vseobsegajočega uma — ta da bi nam bila po vrednosti in dostojanstvu enaka? Nikoli! — Veliko je še takih, ki imajo žene v vseučiliških predavalnicah in akademskih poklicih za vsiljivke, za učenakovredne, nadležne in vselej nekoliko smešne tekmovalke. Pravijo, da deklet niti na izkušnja ne

skezi pol stoletja vzor cveta naših deklet in postaja, hvala Bogu, tudi bolj in bolj vzor naših fantov. Tudi naši očetj se so bili od davna veliki Marijini častilci, zato tudi niso omagali v vseh težkih dnevih in so ostali vogelni kamen naših družin. Samo eno moramo Sloven-cem očitati, radi česar ne zaslužujemo povsem častnega naslova Marijinega naroda: premalo spoštovanja kažejo do žene. Prav Marijin narod mora v vsaki ženi brez izjeme spoštovati vzvišenost in svetost Nebeške kraljice. Bl. Henrik Suso, ki ga primerjajo s sv. Frančiškom Asiškim, se je v svojem duhovskem oblačilu spoštljivo umaknil uborni stari ženi v čestno blato — da bi tako v njeni osebi počutil Nebeško mater. Kaka sreča za naš narod, kaka odlika zanj med narodi sveta, če bi si osvojil tako pojmovanje o ženi!

MODNE NOVOSTI

Deška obloka iz svetlorjavega sukna. »Zadnja« moda: dolge, široke hlače z ostro gubo, široke rame, kratak jopić. Stročnemu gizdalinčcu se obleka sijajno poda.

Praктиčni nasveti

Umazan položen ali pleskan pod z lahkoto očistimo, ako ga posipujemo z napol suho kavno goščo, zdrgnemo z mehko krpo in nato goščo pometemo. Pod se bo svetil ko zrcalo.

Jaje, ki jih hočemo skuhati, nikdar ne polagajmo v vročo vodo, ampak vedno v mrzlo in nato zavrimo. Če položimo jajce takoj v vrelo vodo, beljak prehitro zavrže in jajce izgubi na svoji hranilni vrednosti.

Kako peremo volnene tkanine

Z volnenimi pleteninami — naj so že ročno delo ali izdelane na statvah — moramo pri pranju zelo previdno ravnati, da jih ne spridimo.

Najprej si pripravimo zadostno množino mlačne vode — če je pletenina zelo umazana, je treba 2—3 skled milnice, drugače zadostuje ena milna kopelj — dve ali tri sklede, pralno sredstvo (persil, lux ali podobno), par kapljic namiznega olja in frotrirko, ki jo razprostrimo na kakem ravnem prostoru, najbolje na mizi, ki jo moremo par dni pogrešiti. Zdaj napravimo milnico — 1—3 sklede, in sicer denemo na vsak liter mrzle vode po eno pest pralnega praška, stepemo, da se napravijo pene in nato dolijemo toliko tople vode, da bo milnica samo malo mlačna. Zdaj vtaknemo pletenino v milnico in jo obdelujemo na ta način, da jo sfi-skamo med dlanni, nikakor pa je ne smemo mencati. Tudi ne smemo posebno umazanih mest namiliti z milom, ker bi potem postalo prizadeto mesto skodrano (niti se trdo sprimejo). Ko se je voda nehala peniti, iztisnemo vso pletenino skupaj med dlanni, nikakor pa je ne smemo oviti. Če je treba, denemo pletenino še v drugo in tretjo milnico. Volnene stvari ne smejo nikoli mokre ležati, tudi čisto kratak čas ne, ker izgube inače obliko in barvo. Ko jih vzamemo iz zadnje milnice, jih v dveh za spoznanje mlačnih vodah splaknemo; tretji vodi dodamo par kapljic olja, da ostane pletenina voljna. Pri splakovanju ne smemo držati pletenine na ramah in jo tako potapljati v vodo in potezati iz nje, da se nam ne podaljša in ne zoži, marveč vso skupaj preobračamo po vodi in nato tudi vso skupaj iztisnemo med dlanni, kolikor pač moremo. Nato pletnino razprostrimo na pripravljeni frotrirki in ji damo naravno obliko in velikost (najbolje je, če pred pranjem s centimetrom izmerimo glavne velikosti). Če je pletenina pisana, vtaknimo med hrbet in sprednji del atal prt ali podobno, da poska barve, če bi morebiti puščale; isto velja o rokavih. Tako naj ostane pletenina, dokler se ne posuši. Sušenje moremo pospešiti na ta način, da na-domestimo vlažno frotrirko s suho; nikoli pa ne smemo volnenin sušiti v bližini peči ali na soncu.

Stare, na roko delane pletenine, moremo sparati, pri čemer ovijamo niti okrog storo-vega naslonjala; vsakih 15 niti zvezemo na treh mestih, da se nam pri pranju ne zamotajo. Nato operemo in posušimo volno na gori naveden način, suho zvijemo v klobčič in dobimo prav dobro snov za novo pletenino.

Od leta 1813
odličan
bel šifon

OREHE

zadnje rasti ima ugodno napredaj tvrdka FRANC MATHEIS-ovi nasl., BREŽICE

„SLOVENEČ“ SVETOVALEC

Naš domači zdravnik

A. F., R. Breice vas dražijo in želite sredstva, ki jih trajno odpravijo? Zanesljivo in brez nevarnosti se dajo dlake zatreči z električnim (galvaničnim) tokom, a tako odpravljanje je zamudno, ker več kakor 20 naenkrat ne gre in vsak dan tudi ne, da se koža ne razdraži preveč. Obsevanje z rentgenovimi žarki je nekoliko tvegano, drugi načini z mazami dajejo kratkotrajne uspehe. Preostaja samo še britje, ki je z novimi pripravami lahko ali pa — nega brčic. Zakaj bi se katera žena ne dčila z brkami, ko premnože posnemajo moške dlake in nakaze?

Ista. Zdravilo zoper golšo? Vrednost tistih tablet, ki mi njih sestavine poročate, je po mojem mnenju zelo majhna. Sicer pa je golš več vrst, nekatere se dajo opravljati z zdravili (kemičnega izvora ali organskimi izvlečki), druge pa samo z nožem. Ne morem na daljo slutiti, kaj je za vas bolj primerno.

R. O., Lj. Rdečo liso sredi nosu pustite kar v miru, najhitreje se vam razgubi!

Ista. Brazgotina po operaciji slepiča da vas ovira pri gibanju? Nekaj zraslice se napravi po vsaki operaciji, izprva je treba ravnati oprežno, kasneje pa (po več mesecih) se ne kaže več ozirati na tako »vezanje«, zato se gibljite, kakor da se ni zgodilo nič in kmalu ne bo nič več takih spominov. Skrbite pred vsem za redno in zadostno iztrebljanje.

D. M., Lj. Mozolji na obrazu da se ne zganejo nikamor, dasi uporabljate vsa tukaj nasvetovana sredstva: kvas, fiakrski prašek in brezmesno hrano? Če vas mineva potrpežljivost — mladim ljudem se vedno zelo mudi —, s potrpljenjem se da namreč več doseči kot z naglico, potem se obrnite do zdravnika, ki ima še druge pripomočke, kakor maže, injekcije, obsevanje na razpolago za hujše primere bolezni in nestrpne bolnike. Ta naša zdravstvena pomenkovalnica ne more in ne mara nadomeščati posrednega zdravljenja, ki je prvenstvena naloga posamičnega zdravnika.

M. R., V. Preobilne prsi da vam delajo preglavice ne iz lepinskih ozirov marveč radi gnotne škode, ker vam tržejo mnogo perila in obleke? V nemajhni zadregi sem, kaj naj vam odgovorim, ker vas ne razumem prav. Vi ste očividno moderna žena, ki se obuva v čevljičke, narejene po fazonskih kopitih, in oblači po novostih krojnih, kakršne predpisuje moda v svojih glasilih in izložbah. Jaz sem ož, hočem biti služabnik medicine. Moda je vihrava, spremenljiva, a vedno oblastna gospa, medicina pa preudarna, stanovitna in potrpežljiva žena; malokdaj se moda in medicina srečata, a kadar se, je joj. Pri vas se to zgodi, zakaj treba bo noža, ki napravi iz večje kepe manjšo. Zakon življenja je tak, da se ne da služiti dvema gospodarjema, še manj dvema gospodinjam!

S. O., Lj. Zlata žila se pravi bolezn, ki je združena z zaprtjem, bolečinami v trebuhu in glavi in časih tudi s krvavitvijo iz danke. Ta bolezen se zdravi s primerno hrano, zadostnim gibanjem (na prostem), časih treba še zdravil in maž, časih je najboljša — odstranitev nadlege. Kaj naj se napravi v vašem primeru, določi zdravnik, ki vas kaj časa opazuje.

Ista. Sredstev za zdravljenje nimate? Zakaj pa se ne poslužujete bolniške blagajne, ki jo gotovo imate ali morate imeti? Saj vedno tiste ustanove niso tako zanič, v obče so pri nas prav za prav dobre in poslujejo na sploh zadovoljivo. Vrata se odpirajo onemu, ki nanja trka.

Kmetijski nasveti

Kmetovalčeva opravila v februarju

Na domu. Umen gospodar skrbí, da je doma ter okrog hiše in drugih poslopij vse v redu. Sedaj je za to dovolj časa. Ob večerih pa čitaj kmetijske knjige in časopise, iz katerih lahko črpa marsikatero navodilo za izboljšanje lastnega gospodarstva. Sedaj si tudi napravi načrt za gospodarjenje v tekočem letu. Na podlagi izkušenj minulega leta določi njive za posamezne kmetijske rastline, dobro preudari in preračunaj vse, da bo letos boljše gospodaril. Preglej kleti in shrambe, če morda v njih ne gnije krompir ali zelenjava; ob lepem, toplém vremenu jih prežrači.

Na polju. Če vreme dopušča, si nasekaj drv za kurjavo in pripravi potrebni stavbni les, kajti poleti ni za to časa. Dnevi se daljšajo in sonce začenja ogrevati zmrznilo zemljo. Dolgo ne bo in treba bo pripraviti zemljo za spomladansko setev. Zato preglej pluge, sejalne stroje, brane in drugo orodje, ki ga bo kmalu rabil, osnaži ga, popravi in namaži, da ne porjavi. Ob času setve je dragocena vsaka ura, ki jo zgubiš s popravilo orodja. Pravčasno si preskrbi potrebno seme, kolikor ga še nimaš doma. Domače zrnje očisti, trieriraj in ga pripravi za setev. Nabavi si tudi potrebna umetna gnojila. Sedaj spomladi so umetna samo hitro učinkujoča: superfosfat, kalijeva sol in čilski soliter. Če rabiš počasi učinkujoča: apneni dušik, nitrofoskal in nitrofos, tedaj jih moraš vsaj 14 dni pred setvijo ali saditvijo podorati, da se zmešajo z zemljo in v njej razkrojijo. Drugače škodujejo setvi. Dokler vreme ne dopušča drugega poljskega dela, vozi primerno gnoj na njive, zloži ga v večje kupe in dobro stlači, da bo pri roki, ko ga bo moral spraviti v zemljo. — Ob ugodnem vremenu preglej ozimne, če niso trpele po mrazu. Ob suhem vremenu boš prebranal pšenico; če jo je pa mraz privzdignil, jo potlači z valjarjem; če je redka, jo pognoji z gnojnicjo ali potrosi s čilskim solitrom. Vsa dela na ozimini izvedi pa šele tedaj, ko je zemlja že dodobro suha. Na mokro njivo nikar ne stopaj, da jo ne kvariš. — Popravi si tudi plote in ograje, da se obvaruješ škode po živini.

Na travnikih in pašnikih. Očisti in poglubi izsuševalne in odvodne jarke na mokrih travnikih, da se zemlja prej osuši. Ko so se travniki osušili, vzemi travniško brano in jih temeljito prevleči; nato pograbi listje, mah in ostanke gnoja ter si na licu mesta napravi kompostni kup. Da bo kompot boljši, navozi nanj še voz ali dva gnoja ali polij kup z gnojnicjo ali stranišnico. Zdjaj je tudi najprikladnejši čas za razvažanje gnojnice po travnikih, kajti trava jo v začetku rasti najbolj izkorišči. — Kdor hoče travnike zagnojiti z umetnimi gnojili, mora sedaj spomladi rabiti samo superfosfat in kalijeva sol. Tomasova žlindra prepečasti deluje. — Suho sadno drevje, pa tudi manjvredna gozdna drevesa posekaj sedaj in

D. S., K. Izpah v kolku pred 6 leti se vam daje še čutiti kot pokanje pri gibanju v nekaterih smereh. Potreben se mi zdi najprej točen rentgenski izvid sklepa (najbolje slika), potem je mogoče reči, ali je umestno kakšno zdravljenje, ali zadošča utrjevanje oz. urjenje kolčnega sklepa in sicer v katere vrste gibih in v kolikšni meri. Dokler se to ne ugotovi, opustite vse tvegavo sportno udejstvovanje, pred vsem smučanje in nogomet.

K. V., L. Moda časih zastanejo v trebušni votlini ali steni, da je modnik prazen. Vsekakor dajte otroka zdravniško pregledati. Če ni posebnih motenj, se zdravljenje, ki je seve operativno, odloži do dovršenega petega leta.

R. P., J. Rjave, časih celo rdeče madeže ustne slinice na blazini pomenijo, da ima otrok v ustih kakšno nakazo, morda zdaj po zimi razpokane ustnice, morda je dlesna (zobna) bolna zavoljo piškavih zob. Zdravnik naj ugotovi vzrok, pomoč ne bo težka. Vaša bojazan, da je to morda začetni znak otrokove jetike, je brez podlage.

Ista. Desna spodnja četrta trebuha je razupito kottiče raznih bolezni, pred vsem slepega črevesa, časih navzdol spoleze desne obisti, pri ženskah še spolnega drobja, bolj redkokdaj tudi sečnega mehurja. S skrbno preiskavo se da dognati, katero drobje je bolno in kakšne vrste je tisto obolenje, ki vas nadleguje že štiri leta. Po taki razpoznavi se da določiti smotno zdravljenje. Kako naj jaz vse to uganem na daljšavo?

M. D., R. Napadi tesnobe, vznemirjenja, zone in končne omedlevične slabosti da se vam ponavljajo čezdalje bolj pogosto? Ako imate sredstva, pojdite v kakšno zdravilišče za živčno bolne ali pa v bolnišnico na takšen oddelek ali pa si poiščite zdravnika, ki se upa prevzeti tako težko zdravljenje doma. Poleg zdravljenja bo treba še marsikaj drugačnega zdravljenja!

J. M., P. Tiščanje v želodcu pri mladeniču, ki ni vajen mirnega večurnega sedenja, ni nič posebnega. Živajte v tem času bolj lahko hrano, navadna kmetijska hrana ni za sedenje. Pazite tudi, da vsak grizljaj dobro prežvečite!

Ista. Vnetje trepalnic se poleže s toplimi obkladki (kamiličen ali slezov čaj je primeren), če to ne zaleže, treba k zdravniku, ki predpiše kakšno mažo ali kapljice.

E. D., P. Spati noče vaš devetmesečni otroček, podnevi sploh ne, ponoči pa tudi ne dosti? Težko je na daljo uganiti, zakaj se vašemu otročku ne ljubi spati. V poštev prihajajo prehrana, obleka, postelja, spalnica in gibanje, poleg dolge vrste zdravstvenih motenj (posebno angleske bolezni). Če je vse to v redu, kar naj ugotovi zdravnik, potem vam svetujem, da spravljate otroka na zrak vsak dan, tudi v tem letnem času, da mu nudite dovolj prilike razgibanja in da ga časih kopljete zvečer.

O. V., Lj. Kršljaji so tiste zares sitne živalice. Ker so neko pleme usi, se dajo odpraviti s sredstvi zoper usi, ki jih dobite v lekarnah ali mirodilnicah.

Z. M., Lj. O negi las nimate niti pojma! Hvalite Boga, da imate sploh še kaj las na glavi, če jih obdelujete z »močno raztopino pralnega praška Radion«. Moja žena je preskusila ta reklamni prašek, ki da pere sam, in dognala, da bi trebalo ta način pranja še dvakrat ponoviti, pa bi ne bilo več kaj prati. Ne verjamem, da so vaši lasje trpežnejši od naših rjuh!

M. K. in M. Z., Lj. Skrivalec in skrivalkam — nič.

Pri kokoših in drugi perutnini se bliža čas valjenja. Za dobivanje jajc za valenje odloči le najboljše živali. Kurnik temeljito očisti. Vrši se prodaja plemenskih živali in živali za zakol. Je tukaj čas pitanja in prodaje kapunov. Za pure in race pripraviti proti koncu meseca gnezda za nesenje. Gos začne navadno nesti v februarju. Po znesenju gotovega števila jajc začne gos valiti. Ni dobro, da vali več gosi v enem in istem prostoru, ker se ne zlagajo in ne trpe druga poleg druge.

Pri čebelah se vedno bolj pojavlja nujna potreba, da se pošteno otrebijo blata. V letošnji zimi se do sedaj od novembra dalje ni ponudila nobena kaj ugodna prilika za splošno trebljenje, ker so bili tudi sicer solnčni dnevi premrzli. Kakor hitro nastopi prvo lepo, toplo vreme, odpri sprednja vrata, oz. odstrani deske in odvzemi brade, da žival lahko izleti in se pošteno otrebi. Med tem očisti dna panjev mrtvice in drobirja. Med mrtvicami poglej, če ni morda med njimi matice. Ako si kje ugotovil brezmatičnost, družino takoj pridruži drugi, ki ima matico v redu, pa je bolj šibka. V A.-Z. panju združi tako, da vse gnezdo prestaviš v medišče druge družine, ko si poprej odstranil deščice z rešetke, v kranjico pa z navezanjem.

Sedaj se v panjih prične zaleganje. Medne zalege se hitreje krčijo, družine potrebujejo vedno več vode. Vsak čebelar vsaj približno več, koliko je pustil jeseni zaloge v posameznih panjih. Kdor ni upošteval naših navodil jeseni, naj vsaj zdaj — če je ugotovil pomanjkanje — priskoče družinam na pomoč. Kjer je bilo jeseni pušene le 6—7 kg zaloge, bo družina konec februarja suha in bo od lakote padla. Za vodo pripravite napajalnik in ga namestite na solnčen prostor in vedno skrbite za dobro vodo, čebele pa privabite nanj s troho medu, ki jo razmažite po deski, kamor kaplja voda.

Pravni nasveti

Električna luč. L. M. Stanujete v stari hiši, ki je bila doslej na stopnišču in v veži razsvetljena samo s petrolejkami in je ta razsvetljava bila plačana v mesečni najemnini za stanovanje. Hišni gospodar je dal sam napeljati električno razsvetljavo. Na stopnišču se more luč prižgati samo pred gospodarjem stanovanjem. Hišni gospodar zahteva od vseh strank, da plačajo mesečno po 6 Din za električno luč in napeljavo. Gospodar bi na ta način dobil mesečno 48 Din, a po Vašem računu se porabi toka kvečjemu le za 12 Din na mesec. Vprašate, če ste dolžni prispevati gospodarju za električno luč, ker jo je napeljal, ne da bi najemnike vprašal. — Če je dosedaj bila razsvetljava skupno plačana z najemnino, potem nima hišni gospodar pravice, na podlagi sedanjih najemne pogodbe od hišnih najemnikov zahtevati povračilo za električno luč. Ker plačujete mesečno najemnino, velja med Vami tudi mesečni odpovedni rok in je gospodar v drugem mesecu že opravičen od Vas zahtevati tudi plačilo za električno luč. Če torej na gospodarjevo zahtevo ne pristanete in če je tudi gospodar trdoglav, po pač eden ali drugi odpovedal stanovanje. — Menda se le premislite in napravite kompromis. Glede popravil velja isto.

Bodoči zakon. J. S. Ne moremo prerokovati, če bo bodoči zakon, ki ga misli skleniti ločena žena v drugi veri, od strani države (radi izplačevanja pokojnine) priznan kot pravnoveljaven. Vsak tak primer se posebej obravnava po kompetentni oblasti in le ona more v konkretnem primeru odločiti.

Nepresušena drva. L. S. L. Kupili ste na trgu drva, za katera Vam je prodajalec zatrjeval, da so popolnoma suha in zdrava. Ker so Vam izgledala drva res suha in so imela lepo barvo, ste jih kupili. Še isti dan ste jih dali razžagati in spravili v drvarnico. Čez nekaj dni ste opazili, da so vsa drva mokra in da so neopredna za takojšnje kurjenje. Menite, da Vam je kmet prodal sveže nasekana in zmznjena drva in vprašate, če lahko prodajalca, ki Vam je tako opeharil, tožite radi goljufije. — Po našem mnenju ne morete zahtevati nobene odškodnine niti ne smete govoriti o goljufiji. Pred nakupom ste videli na vozu zložena drva. Ta drva so se Vam dopadla in zato ste jih kupili. Res suha drva v zimskem času lahko dobite le od trgovcev, ki imajo zalogo pod streho, pa je zato tudi cena višja.

Podelitev imena nezakonskemu otroku. I. K. M. Poročili ste imena, ki je imela nezakonsko hčerko. Nezakonski oče tega otroka se zanj sploh ne briga in živi v inozemstvu. Vam se je dekletce priljubilo in ker nimate z ženo lastnih otrok, bi radi tej deklici dali svoje ime. Vprašate, kako je treba to storiti. — Vložiti morate pri banski upravi prošnjo, da se nezakonskemu otroku Vaše žene podeli Vaše ime. Priložiti morate po sodišču ali notariju poverjeno izjavo Vaše žene in zakonitega zastopnika nedoletnega otroka, da v to privoli. Prav tako morate tudi priložiti privoljenje varstvenega sodišča.

Zapeljana ločenka. C. S. R. Bila ste ločena od svojega moža in živite doma pri starših. Spoznali ste se med tem z nekim moškim, ki Vam je hlinil lubezen in oblubil, da Vas poroči. Da ne bi bilo zaprek in poroka mogoča, ste na prigovarjanje ženin spremenila vero. Sedaj živila že nekaj časa skupno, ali ženin sploh ne kaže več resne volje, da Vas bi poročil. Vprašate, če lahko zahtevate odškodnino za stroške in Vašo čast. — Po postavi mora moški, ki zavede žensko z zvijačo, da mu dovoli intimni odnos izven zakona, povrniti zapeljani ženski vso škodo in izgubljen dobiček. Prav tako sme zaročenka, ki ni dala utemeljenega povoda za odstop od poroke, zahtevati od ženina povračilo resnične škode, ki jo je radi tega utrpela. Koliko bo znašala Vaša odškodnina, se bi šele v teku morebitne pravde ustanovilo.

Vinska kupčija. F. T. Vaša žena je na prošnjo prevzela od neke vinogradnice vino v podrobno prodajo. Čim bi prodala vino, ima izkupiček poslati vinogradnici. Žena je imela smolo. Radi nedovoljene prodaje vina je bila ovađena in tudi kaznovana. Kazen je Vaša žena plačala z utrkom vina. Vinogradnica zahteva od Vaše žene plačilo vsega vina in ne dovolji, da bi se kazen vračunala. Sedaj celo od Vas, kot moža žene, zahteva plačilo. Ali je ta zahteva opravičena? — V kolikor žena kupi vino za domače gospodinjstvo, je mož dolžan to vino plačati. — Po našem mnenju mora Vaša žena kazni radi nedovoljene prodaje vina plačati od svojega, če je vino od kmetice kupila. Če pa je vino le radi prijaznosti prevzela brezplačno v nadrobno prodajo, potem sme kazen odračunati od izkupička.

Bremena na prodani parceli. F. L. R. Kupili ste gozdno parcelo. Na tej parceli je vknjižen prevzitek prejšnje lastnice posestva, ki je že umrla. Prav tako je vknjižen 1000 goldinarjev v korist prodaj

V ugodnem vremenu prično čebele že v februarju močno izletavati. Ker ne najdejo zunaj nobenih medenih virov, je nevarno, da se prično ropati. Kjer opazite ruvanje pred žrelom in prav živahen promet, je rop na vidiku. Panj takoj priprite na eno čebelo. Sicer pa v tem mesecu opustite vsako nepotrebno poseganje v panje, ki morajo biti posebno sedaj kar moč pazljivo zapazeni.

Sadjarstvo. Konec meseca februarja začnemo z obrezovanjem, čiščenjem, škropljenjem in okopavanjem sadnega drevja. Drevesne krone moramo razredčiti. Pri tem odstranimo vse pregesto rastoče veje, nadalje veje, ki se križajo, ki rastejo v notranjost krone, bolne, polomljene in višje veje ter nepotrebne vodene poganjke. Rane, ki pri tem nastanejo, moramo gladko obrezati in namazati s cepilnim voskom. Mlado sadno drevje moramo vsaj dvakrat na leto okopati in sicer enkrat v jeseni in enkrat tekom zime ali spomladi. Razne sadne škodljivce in bolezni zatiramo s tem, da jih škropimo z 10% arborinom, ko smo deblo in debelejšje veje predhodno očistili mahu in lišajev. Ako se nahaja krvava uš na koreninskem vratu, moramo zemljo okrog debla okopati, deblo in temelje korenin nato namazati z 20% raztopino arborina. Krvavo uš zatiramo lahko tudi s tem, da napadene dele pomazemo z nerahljeno svinjsko mastjo.

V kleti: Tekom tega meseca pretočimo vino. Ona vina, ki so bolj kisla, pretočimo bolj pozno, torej proti koncu meseca. Vina pri pretakanju zmerno zažvepljamo. Pri vseh opravilih z vinom pazimo na največjo snago.

Pred kakimi 10 leti sem si nabavil novo pohištvo iz črešnjevega lesa. Sedaj so mi pričeli črvi to pohištvo razjedati. Kako naj jih odpravim? V. O. R. S. — Črve v pohištvu iz črešnjevega lesa morete uničiti z amonijakom in sicer tako, da namočite luknjice, v katerih se črvi nahajajo. Ali pa se vse pohištvo zapre v manjši neprodušno zaprt prostor in postavi amonijak v odprto posodo. Dotični prostor mora biti zaprt toliko časa, da vsa količina amonijaka shlapi in črve uniči. Edino s tem nasvetom vam moremo postreči.

Če je ženska, ki si jih je zgovorila v ženitovanjskem pismu. Vse to je vknjiženo na celem posestvu. V kupni pogodbi se je prodajalec obvezal, da bo tekom dveh let na svoje stroške dal zbrisati vsa bremena od te parcele. Kljub opominom se prodajalec za to ne zmeni. Kaj storiti? — Pravico imate, da tožite prodajalca, da v celoti izpolni kupno pogodbo, to je, da očisti prodano parcelo vseh bremen. Če je prodajalec brez sredstev in je Vaš glavni namen, da imate čisto parcelo in Vam ni za tozadavne stroške, potem lahko sami zahtevate od pravnih naslednikov umrle vžitkarice izbrisno pobotnico, prav tako tudi od prodajalčeve žene. Vknjižena terjatve od 1000 goldinarjev, ki je bila vknjižena leta 1895, je namreč zastarala, ker ni tekom 30 let te terjatve proti svojemu možu, oziroma proti Vam uveljavljala, niti zahtevala plačilo glavnice ali obresti. Če Vam izbrisnih pobotnic ne bi hoteli izročiti, lahko to zahtevate s tožbo.

Zapuščina. W. P. G. Oče je Vam in dvema bratoma zapustil dve parceli zemlje. To zemljo ste si sami med seboj razdelili in vživali. Leta 1912 je šel brat v Ameriko, kjer se je oženil in leta 1926 umrl, zapustivši ženo brez otrok. Po smrti Vašega brata Vam je svakinja pisala, da se ona za možovo zemljo ne briga in da naj bo Vaša in Vašega brata. Svakinja je dobila po moževi smrti 800 dolarjev zavarovalnine. Sedaj je prišla svakinja iz Amerike in bi rada prodala možovo zemljo. Brat ni bil ameriški državljan. Koliko ima svakinja pravice do možove zemlje? — Izjava, ki jo je svakinja v pismu sporočila po moževi smrti, da zemljo prepusti Vam in bratu, je bila sicer darilna izjava, vendar je pravno brezpomembna, ker ni bila napravljena v obliki notarskega zapisa. Zahtevati morate pri okrajnem sodišču, da se izvrši zapuščinska obravnava po umrlem bratu. Ker je brat umrl brez otrok, dedujete po zakonu in sicer dobi njegova žena polovico, a bratje in sestre, oziroma njih polomci, skupaj drugo polovico. Zavarovalnina se ne bo vzela v zapuščino, ker se je že v zavarovalni pogodbi glasila na ime bratove žene, a ne na zakonite dediče.

Skupni vodnjak. F. M. M. Imate skupen vodnjak, ki ga uporablja pet hišnih števil 34 40 družinski člani. Vzdrževalne stroške vsi redno plačujejo, samo ena hišna številka se je temu uprla, a kljub temu hodijo še nadalje po vodo. Kaj storiti? — Če je vodnjak res skupna last, potem gre uprava tega vodnjaka vsem deležnikom skupaj. Glede izvrševanja rednih popravil odloča večina glasov, ki se ne štejejo po osebah, ampak po razmerju prvotnih deležev, kakor so prispevali za napravo vodnjaka. Po razmerju teh deležev je treba tudi prispevati. Če se kdo zahteva večine ne bi pokoril, sme večina svojo zahtevo tudi s tožbo uveljaviti.

Stanovanjski spor. T. M. Gospodar zahteva, da si na določenem mestu Vašega stanovanja napravite okno. Vi se protivate, ker nimate denarja. Kaj storiti? — Nič. Če se niste obvezali, niste dolžni graditi okna. Če ne bo miru med gospodarjem in Vami, bo najboljša — odpoved stanovanja.

Vojnica. L. V. M. Vojnica morajo plačevati stalno ali začasno nesposobni od dovršenega 20. do dovršenega 50. leta starosti.

Državni upokojenec. I. B. Nimate pravice do povrnitve zdravniških stroškov za zdravljenje na domu. Pač pa se morete zdraviti v III. razredu bolnišnice. Če pa greste v II. razred, morate pa doplačati razliko med III. in II. razredom.

Terjatve obrtnikov. A. H. P. Na vprašanje, če so terjatve obrtnikov pri kmetih interljerne, porajujemo, da po uredbi o zaščiti kmetov ne spada o pod zaščito terjatve obrtnikov za opravljena obrtna dela, katere so dospele izza 20. oktobra 1931. Te terjatve se torej morejo iztožiti.

Živinski potni listi. A. P. D. Po našem mnenju morate v vsakem primeru imeti živinski potni list in pri zakolu poklicati živnozdravnika. Če pa mislite nasprotno, pa skušajte uveljaviti svoje mnenje pri županstvu, oziroma pri okrajnem načelnstvu. Glede davka pa se obrnite na davčno upravo.

Ženitni posrednik. F. S. Ženitno posredovanje je obrt, za katero je potrebna dovolitev občega upravnega oblastva. Vse drugo boste zvedeli pri navedenem oblastvu.

Konrad Gologranc

MESTNI STAVBENIK V CELJU, Mariborska 30
prevzema in izvršuje vsakovrstne privatne, javne in industrijske zgradbe solidno in poceni. Sodnijsko zapriseženi cenilec. Daje tehnične nasvete in pojasnila.

ČITATELJEM ZA NEDELJO

Genéviève Duhamel:

Teta Marta

»Povedala bom teta Marti!«
»Vprašaj teta Marto!«
»To je stvar tete Marte!«
Od jutra do večera je v Daimondovi hiši odzvanjal ime tete Marte. Teta Marta je bila mlajša sestra gospe Daimond.

Zgodaj sta bili ostali siroti, in ko se je starjša sestra Izabela poročila, je vzela sestro k sebi. Vsi dobri ljudje so jo za to hvalili. Marta samo je ganila dobrota mlade žene. Kako naj se ji izkaže dovolj hvaležna? — Prizadevala si je, da bi bila hiši koristna, skrbela je za vse, in ko je prišel na svet mali Julien, je Marta pregovorila Izabelo, naj ne jemlje pestunje, ker bo že ona okrbnovala dete. — Kasneje so bili štirje otroci: dva dekca in dve deklici. Julien se je pripravil na prvo sv. obhajilo. Bil je nemiren, len in razvajen otrok in je prizadeval teta Marti veliko truda. Priznati treba, da si nihče ni toliko prizadel z otroci, da bi jih ukrotiti in pritisli na delo, kakor teta Marta. Ona je Julienne in Georgeu vezala kravate, ona vodila v šolo Adrienne in o poučevala v glasbi, ona učila malo Jeanne čitati in pisati. V kuhinji je nadzorovala pečenko in prikuho, da se stari kuharici nista prižgali.

»Teta Marta, kaj naj storim? Hlače sem strgal! Daj, brž mi jih zakrpa! da ne vidi mama!«
»Teta Marta, pojdi sem, ker ne znam napraviti šolske naloge!«

»Teta Marta, poslušaj, kako dobro igram sonatino.«

»Teta! Teta! Zalepi Jeanni punčko!«

Drugi pot je bilo treba Izabeli urediti obleko, popraviti klobuk — ali pa jo je pozval svaki, industrialec, da mu sestavi poročilo ali pa napiše nujno pismo.

Ko se je ob šestih zjutraj vrnila od rane maše revežev in služkinj, je teta Marta pripadala vsej hiši in vsakemu posebej. To je bilo pravo suženstvo, a najlepše je bilo to, da tega nihče ni videl in ona sama se naimanji. Tako je vsaki mislil, da teta za mizo po lastni volji vedno le stari kruh našlabbši kos mesa, zeleno ali prezrelo sadje, da si je sama izbrala sobo, kjer je bilo nozmi strašno mrazlo, poleti pa neznošno vroče, da se je sama odrekala svoji volji, da bi mogla bolje služiti tui. Vsek je tako mislil, a sama se sploh ni ozirala na to.

Nekega dne se je zgodilo nekaj docela nenavadnega. Njeni nečaki in njihovi prijatelji so hoteli prirediti predstavo. Teta Marta je bila tista, ki jim je pripravila kostume in napisala igr.

Otroci so dosegli velik uspeh. Predstavi je prisostvoval tudi neki prijatelj Daimondovih.

»Igrica je zelo ljubka,« je rekel teta Marti. »Ali kdaj pišete, gospodična?«

In Marta je morala priznati, da rada pripoveduje otrokom in da je njim na ljubo napisala nekoliko pripovedk.

»Dobro, dajte mi jih; pokažem jih nekemu založniku. Prepričan sem, da bo to dobra knjiga.«

Marta je upala na zanimivejšo in neodvisnejšo bodočnost. Zaupala je sestrji prijateljevo namero.

»Pa saj ne postaneš pisateljica! To ti bo le škodilo pri moztvi!«

Marta se je sladko nasmejala:

»Skoro mi bo trideset let, Izabela, in zdi se mi, da je pravilni princ name pozabil.«

»Sicer pa,« zaključil gospe Daimond, »bi pisala za denar in tega tebi ni treba, hvala Bogu! Saj si pri nas. Kaj bi pa rekli ljudje, če bi si sama služila kruha!«

In o tem se poslej ni več govorilo.

Vendar čas za možitev Marti vendarle še ni bil potekel. Nekdo jo je videl, opazil.

Da povemo po pravici, ni bil to pravilni princ. To je bil vdovec štiridesetih let, profesor malega Julien. Opazil je bil tiho in samotno življenje Marte in njegov učenec mu je veliko pripovedoval o njej. Rekel si je, da bi bila to prava druga mati za njegovega sina, bolehnega in slabotnega desetletnega dečka.

Nekega zimskega večera, ko je imel Julien uro pri profesorju, je prišla ponj teta Marta. Po dovršeni uri je bil začel igrati domino z malim Gabrielom ter je prosil teta Marto, da bi smel igrati dokončati.

»Rad bi govoril z vami par besed, gospodična,« je v zadregi dejal profesor.

Marta je mislila, da se gre za Juliena in se pripravila, sledeč profesorju v njegovo delovno sobo, da brani svojega ljubljence proti profesorjevemu očitkom.

»Gospodična — jaz — vas — mojemu sinu treba veliko neznosti. Jaz sam... Tako je jedljal. Marta ga je iznenadena gledala s svojimi bistrimi očmi. To ga je ohrabilo. »Gospodična, ali bi mi hoteli izkazati čast in postati moja žena?«

Marta je bila zmedena. Obraz tega moža, na katerem se je zrcalila duševna tesnoba, se ji je zdel hkrati mil in usmiljen vreden.

»Gospod, dovolite mi, da to premislim,« mu je odgovorila z mirnim glasom. »Pridite čez nekaj dni k moji sestri, kjer dobite odgovor.« Nato je odšla iz sobe in se vrnila k dečkoma; ob slovesu je obljela malega Gabriela s posebno nežnostjo.

Uboga Marta se dva dni ni upala ničesar omeniti svoji sestri. Mislija je na malega Gabriela in njegovega očeta in nekaj sladkaj ponos o se prevzemal ob misli, da ima v svojih rokah njeno srečo. Kajti že se je odločila, da sprejme ponudbo, ker je že dolgo poznala plemenitost in dobroto moža, ki jo je izbral.

Nazadnje se je bilo treba opogumiti in zapustiti stvar Izabeli. Prizor je bil strašen.

»Vzeti vdovec, ki ima bolelega otroka! Ali si blazna, moja uboga Marta! Mimo tebe nima niti novčiča, ti pa imaš doto... ali ne vidiš tega? In potem bodo ljudje mislili, da si pri nas nesrečna. Ta gospodična ne misli drugega, kakor kako bi odšla in zapustila svoje nečake, da bi potem skrbela za otroka, ki ji ni nič. Ehi! Dobre vem, da si velika sebičnica. Nas, ki smo te sprejeli in varovali, nas ne maraš, nas nisi nikdar marala!«

Izabela je začela živčno jokati. Teta Marta je odnevala. Poniznih in krotkih nebena reč ne

Nevinka Steindl:

Zeleni svet

O botaniki hočem govoriti. Toda podajati ne mislim utrujenega znanja, le vrsto pisanih slik. Zgodovine malo.

Mogoče ste opazili, da stoji za vsakim latinskim imenom še tajinstven zlog: Bul, ali Brun, Lin, Her, Zlogi, ki ničesar ne pomenijo, ki so nesmiselnost, nerazumljivi.

Za te zloge so stotine mož žrtvovali delo svojega življenja; žrtvovali življenje samo. V tundrah Sibirije, v večnem ledu in snegu Koridlor so prenašali mrz: v Sahari, Kalahari in Golbi so trpeli pekočo žej; tropsko sonce jih je žgalo, divje zveri obkrožale, zasledovali so vražni ljudje.

Na teh potovanjih so iskali novih rož; rož, ki jih ni dotlej nihče poznal. Posušili so jih, položili v herbarije. In ko so potem prišli domov, so natančno opisali rožice: povedali so, ali imajo navadno korenino ali čebulico ali je številno prašnikov dva ali deset ali je rob lista enkrat ali dvakrat nazobčan, plošev cel ali deljen.

In ko so rožico opisali, so ji dali latinsko ime; zadaj za njim pa so postavili ponosno se svoje. Tajinstveni zlog za latinskim imenom, ki ga beremo danes, to je začel ime onega, ki je rožico odkril.

Sto in sto jih je bilo in vsi so postali slavni. Ti ubogi slepci — zavidam jih.

Toda čas je tekkel, vedno manj je bilo neznanih rožic, a tudi mlajši so hoteli postati slavni. Napravili so revolucijo. Rekli so, da so stari sterili, njih herbariji seno in slama. Da je treba raziskati življenje rastlin in kako so zgrajene. Drobno gledati so vzeli v roko, razrezali rožice in gledali. In zopet je bilo toliko novega, vse so popisali, in vsakdo je zopet lahko bil slaven. Poskusi so delali z rožicami in vsaki stvari so dali ime: korenina raste navzdol, temu so rekli geotropno, in steblo raste k luči, to je bilo fototropno.

In so rekli: rožica je nekaj tako enostavna, samo ob sebi umiljiva. Same celice so, in vsaka celica ima svojo obliko, svojo nalogo. In ker je korenina geotropna, zato raste navzdol, in steblo je fototropno, zato raste navzgor. Nobenega čudeža ni tu; zopet enkrat, so rekli, smo dokazali, da ne rabimo Boga, ker vse gre tudi naravnim putem.

Pa so šli na delo in hoteli so ustvariti življenje. Ne tako kot Stvarnik, ki je v enem dnevu ustvaril vse rožice, ampak saj eno majhno in živo celico. Toda najprej so imeli velik preprič: kaj je življenje? To je navada učenih ljudi.

zmede in ne vzemir tako kakor krivičen očitek. Marta se je začela sama sebi zdeti največja ne-hvaležnica, ker je hotela v bodoče živeti izven hiše, v kateri je bilo njeno mesto.

Izabela je naslednji dan sprejela Gabriellovega očeta. Vse je znala tako napeljati, da je profesor odšel do dna duše ozaloščen in prepričan, da se je bil zmotil v Marti. Marta da se je zbal, da ne bi bila kos tej nalogi, mu je dejala Izabela.

In tako je ostala teta Marta še nadalje na svojem mestu in bila dobri hišni duh za vezane kravate, angel za izdelovanje šolskih nalog in latinskih prevodov, dobri genij sandwichev in previdnost mažonez...

Če bi bil kdo le malo bolj pozoren nanjo — a komu je to prišlo na um! — bi bil opazil, kako njene modre oči niso več tako bistrine in da nien smeh ni več tako veder in da hitreje zamre nego drugokrat.

Nekega junijskega večera, ko se je Andrée vrnila iz šole domov, je tožila o velikih bolečinah v grlu. Zdravnik je ugotovil skratilino in odredil, da se ostali otroci odstranijo iz hiše. Odpotovali so z materjo na letovišče, teta Marta pa je ostala sama z malo bolnico. Bolezen je dobro potekla. Razkužili so hišo in teta bi morala z nečakino odpotovati v Bretagno k ostalim, ko se navelo in iznenada pojavi na njej bolezen, ki jo je bila ronalaga zdraviti na otroku. Oslabljeno telo je v treh dneh podleglo boleznim in smrti ni prišla kakor ropar, marveč kakor znanilka poitka in slave. Po- ločila je svoje ledene roke na bistrine oči, ki so bile videlo samo dolžnost, na usta, ki so govorila samo besede miru, na srce, ki je bilo samo za srečo drugih.

In tebe se naj se je videlo, kakšno mesto je zavzemala v hiši uboga, mala teta Marta...

Kar je za druge enostavno in preprosto, to anali- zirajo čisto natančno; nova imena kujejo, in napravijo iz enostavnega kompliciranega — kom- plicirano enostavno. Eden je trdil, da ima živ- ljenje tri lastnosti: drugi je hotel imeti štiri, tretji devet. A ko so potem poskušali, pa novo- rojeno življenje ni hotelo imeti ne treh, ne štiri, ne devetih lastnosti. Ostalo je mrtvo, in tedaj je sen o ustvarjanju življenja tiho zaspal.

Ne stari ne mladi pa niso videli, kakor so rožice lepe.

In sedaj o praproti!

Poznaš jo. Malo je vrst, toda vse so tako žudne. Tako tuje, kot da bi bile iz pragozdov. Toda ni čar pragozda, ki diha iz njih, ampak čar praziljenja.

Pigmeji so iz dobe, ki je v neskončni pre- teklosti vionila v večnost. Zadnje priče velikega časa.

Bujni gozdovi, visoki in neprodorni, so po- klivali zemljo. Tropičen pragozd iz praproti in preslice in lističja.

Kako so bile takrat praproti velike, ne vem. Toda videla sem šore: z rokami sem jih komaj obljela. Današnji so deset in petnajst centime- trov visoki.

In potem so prišle katastrofe na ponosni pragozd: potop je prišel in vionil je gozd. Ostali so le še prilikavci in črno kamenito oglje.

Ko boš zopet enkrat videl ta črni umazani kamen, potem se spomni, da je bil tudi ta kamen enkrat življenje: praproti in preslica in lističje.

Ko so bili rojeni praproti in preslica in li- stičje, takrat je vsak imel svojo obliko. Toda veje so stale tako kakor vilice. To je bil se sponin na njihove starše, na alge. In sedaj se je vsak razvil naprej po svoje. Preslica je izgubila vilice in sedaj je bila kakršna je še danes: navpično steblo in v enakih presledkih, vodoravno kakor žarki, veje mnogokrog.

Kadar boš prihodnjič videl araukarijo, po- glej, kako svoje njene veje: v enakih presled- kih, vodoravno, kakor žarki... Bliznji potomci je preslice.

In potem pojdi in poglej si smreko ali jelko: tudi one kažejo preslice. Iz preslice je nastalo iglasto drevje, potem so prišle cvetne rastline: otroci in otroci otroci.

In zopet stara pesem: oni, ki so rožili, se morajo umakniti. Iglasto drevje je zadušilo pre-

BANKA BARUCH

15. RUE LAFAYETTE

PARIS

Telef.: Trinité 81 74 — Telef.: Trinité 81 75
Naslov brzojavkam: Jugobanrh Paris 22

Banka Jugoslovanih izseljencev v Bel- giji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu.

Odpremilja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.

Vrši vse bančne posle najkulantneje.

Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksen- burgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune:

BELGIJA: No 3064 04 Bruxelles,
FRANCIJA: No 1117-94 Paris,
HOLANDIJA: No 1458-05 Ned. Dienst,
LUKSEMBURG: No 5967 Lux- mbourg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

slico in sedaj je vrsta na njem. Lisa in brin iz- ginjajo in umirajo tisočletne sekvoje.

To je temna resnost jelke in smreke, tise in brina.

Kjer mnogo dreves skupaj stoji: to je gozd. Velika drevesa, stoletni orjaki med njimi. Spo- daj na tleh rastejo grmi in praproti in mnoge druge rastline. Ob žuborečem potoku se širi zeleni mah.

To je gozd.

Toda ta gozd je redek, je mešan gozd; člo- vek ga je ustvaril. Pravi gozd raste sam. In imamo smrekove gozdove in bukove in borove gozdove in barske loge in še mnogo je drugih.

Bratje so med seboj in vendar je vsak drugačen.

Kjer smreke stoje, tam sonce ne pride do zemlje. Mračen je ta gozd, strah je v njem. Gola je zemlja, noben ptiček ne poje, nobena čebeli- ca ne brenči.

Ta gozd je mrtev.

A borov gozd!

Svetel, poln solnca, z mračnimi kotički. Belo breze se svetijo med rdečimi bori. Tla pokriva rožnato vršice. In celi gozd poln veselja in živ- ljenja: hroščki in mravlje, čmrli, čebele in ptički. Kjer se sonce v zemljo upira, pa se dviga opojen duh.

To je gozd, kjer nas zemlja nase veže.

To je gozd, kjer molimo, ker smo Bogu blizu.

To je — moj gozd.

B. Lepky:

KONJI

V nekem francoskem romanu sem čital nekoč — nekoč, še kot majhen deček — o konjih v pod- zemelskih rudnikih.

Na dvigalnih jih spravljajo dol, a gori nikdar več.

Ti konji vlačijo z rudo naložene vozove, sli- šijo topot svojih podkovanih kopit, ki se močno, celo strahotno, a obenem nekako mrtvo odbija od podzemskih sten; slišijo, kako rudarji udarjajo ob stene, lomeč iz njih nekako konjskemu razumu neznano dobro, kako treskajo in grme mine, kako kriče nad njimi pazniki in jih priganjajo, da spe- šijo korake in — drugega nič...

Ne slišijo ne ptičjega petja ne glasov drugih živali ne šuma vetra ne šelešenja trave — nikdar ničesar tega ne slišijo.

In gledajo večno temo, ki jo tod in tam seka svetloba električne luči, vidijo sence, ki hkrati z njimi beže, velike, sklonjene, mrtve, vidijo lju- di, podobne tem sencam. Toda sonca, zelene tra- ve, kristalne čistih voda rek in studencev ne bo- do nikdar več videli.

Ali so ljudje pozabili nanje ali kako? Glej, zdaj je eden med njimi mami. Zmečkali so ga vo- zovi, tisti vozovi, ki jih je bil sam vlačil, naloženi z rudo.

In zdaj šele so ga potegnili gori, tja, kjer je sonce, kjer je veter, kjer je zelena trava.

A kaj bi mu zdaj vse to?

Prepozno...

Na njegovo mesto v jamo pa spuste novega, mladega, zdravega, krepkega.

Konji se vzemirajo, hrzajo, oči jim gore, nozdri se jim širijo. Vsi ga hočejo videti, ličejo mu blesteči uslošeni vrat, vohajo ga.

Saj prihaja odonidi, kjer je sonce, kjer je tra- va, kje je kristalen, hladni potok...

Adam Milković:

Naše južno Primorje

I.

Dva dni in eno noč so nam skoro neprestano udarjala svoj takt železna kolesa. Mimo nas so bežali Zagreb, Sarajevo in Mostar, ki smo ga pravkar zapustili, menda je bilo ob dveh po polnoči. Bila je čista mesečna noč, skrivnostna je ležala nad va- lovito pokrajino in božala s svojimi hladnimi žar- ki lične vinograde, pa breskvine in smokvine na- sade, ki so v polumraku hlteli mimo nas.

V ličnih vozovih ozkoizorne železnice je zakra- ljeval spanec, neizprosni je zapiral potnikom oči, nekaterim, ki so sklonili po kotlu, je odprl usta in pričela se je tista žalostna godba, ki ji pravimo pri nas smrčanje. Nekateri smo si krajšali čas z beležkami, drugi so kvartali, neka gospa pa je ve- nomer bobnala s prsti po oknu in če ji je spanec nenadoma zaprl oči, je butnila v šipo z nosom. Mlad fant, ki je ždel v kotu, se je, da ne bi za- spal, pričel smeriti in tam je nekdo polglasno po- peval.

Počasi se je odpiralo nebo, luči na njem so ugašale druga za drugo, mesec se je skrčil nekje za gorami in se umaknil svojemu tekmeču, ki se je prebujal tam izza morja.

Ob štirih zjutraj smo zapustili Gabelo, preko- račili Neretvo in se znašli med golim gričevjem, med katerim smo le tu in tam opazili male njivice obdane s kamenitimi ogradami in skrbno obdelane. Blizili smo se izvoru i rebišnice, ki teče na rodo- vitno Trebinjsko polje, katerega ime ujevo vrti Her- cegovine. Proga je tu speljana med kamenitim sve- tom na desni strani Trebinjskega polja in tako smo le tu in tam opazili rodo- vitnost te zemlje, kjer v toliki meri rasto smokve, oljke, tobak in uspeva tako bujno vinska tria. Pri Humu se proga raz- cepi. Dočim vodi ena v Trebinje, ki leži na vzhod- nem koncu Trebinjskega polja, vodi druga proti jugu v Dubrovnik oziroma v Gruž in dalje v Cav- tat in Ercegnovi, odnosno v Zeleniko, kjer je za- dnja postaja v Boki Kotorski. Hipoma smo pozabili

na utrdujivo vožnjo in nestrpno pričakovali, ko bodo po tako dolgem hrepenenju zagledale naše oči tisto srebrno plošev — morje. Vsa upelhana se je povzpela lakomotiva preko gorovja in skozi po- goste predore nad rodovito dolino Konavle, ki leži med Cavatom in Ercegnovim pred Poko Ko- torsko. V velikih krivuljah pada tu proga niže in niže in med dolnimi predori obkroži Konavle.

Bilo je jutro, pravkar je vstalo sonce. Tam nekje izza morja se je predramilo in poljubilo go- zdiče cipres, ki so kakor motno žareče plamenice zagorele v svojih vrhovih. Fotaknilo se je smokvi- nih nasadov oranž, limon, pa vinske trte in rož- cevih dreves. Ob poti so nas spremljali krasni oleandri, pintije, mirta, lovor, pa oljka in visoke palme — znašli smo se kotor v tisti deželni, o kateri smo nekoč čuli toliko lepih povesi in pre- sanjani toliko sladkih sanj. Zanimal pa so iskale naše oči vitkih smrek, močasnih hrastov, pa naših ja- blan in hrusk. Mesto teh so nas pozdravljale palme in južno sadje. Ob skalah so se bohotele aloje in agave pa tiste mesnate kaktije in nam ponujale svoje dolge bodice.

Vlek sopiha. Blíže in bliže smo morju, že ču- timo njegov dih, in tam nad golim griče- jem se po- letava o njegove znanilke, beli, galebi. Še malo, ne- kaj hipov se in pred nami se nenadoma razgrnejo gore. V dalji se zasveti srebrna plošev — naše sinje morje. Bela jadra se zibljejo na njem, raje! vetrič jih nagiba, da se klanjajo močnemu vo- dovu in se ogledujejo v srebr en zrcelu pod se- boj. Tam plove parnik, malo dalje reze valove še večji, še lepši. Črn dim se valji za njim, na krovu je polno ljudi, bele ptice jih obkrožajo v velikih krogih in jim kažejo pot v pristan. Bog je odkod je priplul! Morda od daleč, iz daljnih tujih dežel? Beli robci nam zavirajo v pozdrav, mi jim od- zdravljamo — vlak pa hiti, prvi svojo pot, kakor da nas hoče zapeljati prav v bele valove morja.

Ob poslednjih je bilo, ko nas je lokomotiva vsa upelhana pripeljala v Ercegnovi in zavozila prav k pristanišču. Pozdravile so nas jadrnice, na veliki parniki in ribiški čolni, ki so se poigravali na ne- mirni gladini morja. Valovi so s svojimi belimi grebeni hlteli drug za drugim k obali in visoke

palme so nam zazibale svoje košate vrhove v po- zdraz. Poslovili smo se od vlaka, ki je odhitel še postalo dalje do Zelenike, mi pa smo odšli, da si ogledamo Ercegnovi, prvo mestice v Boki Kotorski.

Kraj, kjer leži danes to mestice, je bil z ostalo Boko Kotorsko znan že starim Grkom, ki so usta- navljali tu svoje kolonije. Tudi Rimljani so kaj radi za- hrežali semkaj in ko so leta 168 pr. Kr. odvduili ilirskega kralja Gentija v sužnost, je postala Boka Kotorska njihov plen. Potem so si jo osvojili Srbi in jo priključili svoji državi. Po smrti Dušana Sil- nega pa je Boka Kotorska zopet prešla v tujo ob- last. Leta 1483 so zavzeli Ercegnovi Turki in ostali izvzemši kratkih presledkov gospodari vsega se- verozhodnega dela, dokler ni zagospodovala tudi tu sila benečanske republike. Ercegnovi je dal zgra- diti bosanski kralj Tvrdko leta 1392. Pod zidanim tega starodavnega mesta so umirali Jugoslovani pa tudi Turki, Benečani in drugi, ki so si lastili pravico do te zemlje.

Prebivalci Ercegnovega in nekaterih drugih mest v Boki so se že tedaj pečali s trgovino. Trgo- vali so s Srbijo in Crno goro, pozneje pa so pluli tudi daleč po morju. Bogastvo, katerega so si pri- dobili s trgovino, so vlagali v svoje lepe domove, ki pričajo ne samo o blagostanju in bogastvu, ki ga je bilo deležno tedanje prebivalstvo Boke, ampak dokazujejo tudi veliko ljubezen do svojcev, katerih starovanja so krasili z vsem močnim, kar so kot trgovci in pomorščaki utegnili prineesti iz daljnih dežel.

Toda na svetu je vse minljivo. Ko so bila od- krita nova svetovna tržišča v Ameriki in Indiji je prišla trgovina v Sredozemskem morju nazado- vati in z njo blagostanje, ki so ga bila v toliki meri deležna ta mala mesteca.

Kakor večina obmorskih mest s strmo obalo, se tudi Ercegnovi dviga leatralno po strmem po- bočju. Višje in višje nas je vodila cesta. Spojoma smo si ogledovali prelepe oranžne nasade. Pod temnim podolgovatim listjem so vsele oranže druga ob drugi in nas s svojo zapeljivo rumeno barvo vabile. Ko smo stopili naprej in se je cesta v osem- o inku povzpela še više, so nas pozdravili prekrasni oleandri. Cela ulica jih je bila — pa ne takšnih,

kokršne vidimo pri nas! Tudi v kadih tu ne ži- votarijo; v prosti naravi rastejo, možna drevesa so, ki v prelepih barvah, od bele, vijoličaste in rumene, tja do temno rdeče ponosno dvigajo svoje rožne krono. Ne pozabna slika! Smo pač v Ercegnovem — to mesto prisiševajo med najtoplejše kraje vse dalmatinske obale.

Spodaj pod nami pošumevajo valovi, na njih se pozibavajo bele jadrnice, kakor labodi so. Tam daleč, kjer se Boka Kotorska odpira v Jadransko morje, je videti srebrno, brezkraino gladino. Tja skozi vozijo iz Boke parniki in v Dubrovnik in Split pa tudi daleč v svet — za njimi se izgublja tista bela cesta, širša in širša postaja, dokler nje zadnji val ne pljusne ob obalo.

Pravkar se je tam od morja oglasila pesem. Ribiči pojo! Ribiči so vsi noč, sedaj se vračajo veseli, morda so bile polne mreže — pa sedaj njih srca veselo popevajo. V pristanišče prihitiijo otroci, veseli, razigrani kričijo vse vprek. Evo ribare! Ne- kateri že brodiijo po plitvem morju, a tam je vrgel deček raz sebe obleko, se zagnal v valove pa kakor riba splaval ribičem naproti. Potem so splavali za njim še drugi in prav nič jih ni zeblo, čeprav je še zgodaj, saj je pravkar zazvonilo v stolpu sedem.

Kar prehitro minevajo ure. Še malo si ogle- damo mestice. Stopamo po ulicah, ozke so in krive. Hiše stoje vse križem, kakor da so jih bili postav- ljali v egiptovski temi. Strehe so povečini ravne, saj tu skoro ne poznajo snega, čeprav ravno v Boki Kotorski pada izredno mnogo padavin. Ker divjajo časih močni viharji, so široko opeko še z malo pritrdili. Poleg starejših kamenitih zgradb, je v Ercegnovem tudi nekaj modernih, prav lepih poslo- pji, zlasti hotelov s prelepiimi parki, med vsemi pa kraljuje hotel Boka, z divnimi nasadi oranž in pre- krasnimi palmami. Človek skoro ne bi veroval, da je vse to v naši domov

Kurenčkova Neška ma tud beseda

Z dedcem je pa res zmeri križ. Tu sm že stuka rekla, pa bom še, fujlejte, kuku je tist Staviški na Francoskem lepu skrbou za soja familia, pusebn za soja žena. Nč im na bo nkol sile, nej bo že, kokr če.

Veste, moj mož je pa en čudn člouk. Ta peruga m vrže ke tiste bore krajcarje, zdej se pa kumenderi, kokr se veš in znaš. Sevede, jest če pa zmeri faj. S karna kaša al pa kumpirčkam ni cufriden. Ta narraš ma kašn pohajne. Ub ned-leh pa še kašn melšpajš puvrh. O, on je fajšmekar. De b se pa mal pumuju, de b du kašnga gnarja pršou, o, list pa ne. Jest sm že čist scašana. Sej dandons vnder že usak utrok ve, de pečen gulobi nubenmu sami na letejo u usta. Ampak more člouk sam gledat, de pride du pečen gulobu. Sevede, moj mož pa tega na ve.

Zdej, ke sma tulc bral ud tistga Staviskoga, kuku je z meljonem frečkou, sm jest rekla može, de naj b s nega za špegu uzeu. Sej nism glih tku pužrešna, de b glih meljone pužrešala. Ampak ene par stu jurčku b m pa le prou pršlu. Gnar se zmeri nuca, pusebn zdej pr te griž.

Vi na veste, kuku me je prec grdu pušledu. Jest sm mislela, de m bo kar naraunast u kšit skoču.

»Neška! A veš kua guvariš? A je že tud tebe dubu mamon u soje umazane krepke?« je reku in plunu zraun špuktrigla na tla.

Jest scer na vem, kašn je ta mamon, ke ma umazane krepke, zatu sm mu pa rekla: »Mamon gor al dol. Nej ma še tku umazane krepke. Če b m ene par stu jurčku prnesu, jest b jh uzela in še kušlna b mu tiste umazane krepke. Men b se nč na grauzal. Sej se še viši gospod, ket sma mi, na grauzaja. Če se teb tak umazan krepki grauzaja, za kua s se pa uženu in še mene u ta griža za saba putegnu. Jest mislem, de ma griža še stuka bl umazane krepke, kokr pa mamon.« Ja, glih tkula sm mu jh puvredala.

On je biu na tu kar tih in ni črnu ne beu ne meu. Mal ga je blu mende sram, ke sm ga tku zafrika. No, ke je mal h seb pršou, se je pa le spet udlaš.

»Neška! Jest te šenkat prašam, če veš kua guvariš? A na veš, de je tist Staviski s prdušnem iurjem frečkou in jh šenkvou ukul, kokr pr nas fieke. A ti tega na veš?«

»No, pol je biu pa dobr člouk. Pr nas ni nurenga tagca. Če b mel pr nas ene par takeh, b blu prec griže konc. Brezposeln b živel, ket tički u luft. A b na blu faj. Jest b ga prec za kašn meljonček napumpala.«

»Neška, ti s ena prmoda. A misleš, de je on revežem kej dau? On je dajau sam takem, ke maja pousod ta velka beseda. Reveži ja pa nimaja. Veš, de b ga prec zamehur, če b revežem kar tkula meljončke ukul talu. Sej b se jm zdel frehtik, ki jh je dubu. Če pa stisneš u roka enmu takmu, ke ma pousod ta velka beseda, ene par jurčku, al pa magari tud meljonček, te pa na bo nkol nubenem pršau, ki s ga dubu. Lepu ga u spravu v pritoši in se prpuroču še za enkat drukat. Pa mirna Bosna.«

»A tku je ta reč! Kdu b s pa tu mislu, de je tku. Nkar na zamer, za kua pa pol časupisi delaja tak špetakl zavle tega Staviskoga?«

»Z kua nek Zatu, ke je na Francoskem. Če b te na blu, b bli usi časupisi tku tih, kokr mačka, kedr na miško čaka. Veš, Neška, men b blu ta narluš, če b se ti nkol u pulitka na utikala. Pusebn u gospudarska pulitka nkar.«

»U kuga se čm pa pol utikat, de u teb prou?«

»Ti b se raj za tu zanimala, kulc toužent volu, krau, telet, kuštrunu in druge dobre reči sma lansk let lbančani požrl. Tu je za gospudine, ne pa pulitka. Sej u časupiseh je use natančn pupisan.«

»Al u časupiseh ni nč pupisan, kdu je tulc pužeru? Midva sva pr te reč čist nedoužna. Usaka ta prva nedela u mesce pužreva deset dek mesa. Za ta druga nedela m pa že gnarja zmanja za nesu in pride že kratkih župca na vrsta. Zavle kronskih penzunistu, industrijskih deluca in pa brezposelnih tud mende nubena krava želejna na zgebi. Astn, kdu je pol tulc teh dubrot pužeru? Tu b jest rada vedla.«

»Eh, kdu nek. Tist, ke maja pu ene dve tri službe. Puvrh pa še kašn prou imenit titl, ke ti ni treba nč delat in nč znati, plačan s pa le, kokr se šika.«

»A ti se pa na morš nkamer pršult? Sej za kašnga kumesarja b blu čist dobr. Če b pršou za kašnga upraungna svetnika, b tud na blu napčn. Nahter sa dobr plačan. Ampak ti se na znaš nkamer pršult, ke s taka mežu.«

»Mežu pa res nism. Ampak jest mislem, dokler je tulc štederane ldi prou brez kruha, b blu grdu ud mene, čne b še jest soj riuc u druge kurita utekvou in brezposlene preč odriču.«

»Kua pa tebe brigaja brezposeln. Te sa že tku-alitku navajen stradač.«

»Le men verjem, Neška, se de uva tud midva hmal navadla. Sej talenta za stradajne nama na manka.« K. N.

P. Serres:

Hudičevce

Kmalu potem, ko je bil Asiški Ubožec zapustil zemljo in odšel v raj, je živel v Sioni na Laškem človek po imenu Giuliano Ferretti, trgovec. A ljudje so ga najraje imenovali »Strupeno ragljac«, ker je imel najumazanejši jezik na svetu. Ko je na sejnih prodajal vsakovrstno platno, baržun, svilu in jih z vabljlivimi kretnjami razgrinjal pred nečimernicami, ni v pogovorcu niti za hip prenehal rešetati časti in dobrega imena zdaj tega zdaj onega. Dvajset milj naokrog ni bilo človeka, ki ga ne bi bil slišal pripovedovati o kakem novem škandalu, a istotako ni bilo človeka, ki bi bil ušel njegovi zlobni domišljiji. Že je bil povzročil veliko družinskih sporov in nespravipljivih preprirov med prijatelji, ki so si bili dotlej zvesti na življenje in smrt. A kljub temu so se radovednice in radovedneži radi smejali njegovim zlobnim zgodbicam in jih raznašali dalje. Naslonjen na cerkveni zid je nesramno pripovedoval in namigoval:

»Ej, plemenita gospa, ali ne bi kupili tega damasta? Zena gospoda Bartola, ki zelo skrbi za svojo lepoto, da bi dopadla pažu našega ljubega kneza, si je naročila ravno tako. Saj njen mož lahko plača, kaj ne? To vam je pravi sodnik, pri moji veri, pravde mu ravno ne praznijo žepa. Slišal sem, kako je moral Genaro Carbino plačati sto cekinov, da je ušel vislicam...«

»O kom pa tako govoriš, malopridni kristjan?« se iznenada oglaš nekdo na trgovčevi levi. Strupena raglja se obrne in opazi človeka v raševini, ki ga je resno meril s pogledom, v katerem sta se borila srd in usmiljenje. Okrog senc se mu je vil venci črnih las, a prepasan je bil z vrvo s tremi debelimi volji na koncu, na čast sv. Trojici. Giuliano se je prvi hip zmedel, vendar je hotel ostati

v svoji vlogi in pokazati, kako malo si stori iz tega fratra.

»Kdo pa je ta berač,« se naščeperi, »ki bi mi rad solil pamet? Glej, da se zgubiš, lenoba postopajka! Človek, ki ni sposoben, da bi se sam preživel s svojim delom in berači za kos kruha kakor izgubljen pes, bi se moral skriti, bratec, ne pa brusiti jezika...«

In hotel je nadaljevati svoje obrekovanje, toda redovnik mu pravi tiše:

»Bog naj me sliši, Giuliano Ferretti! Hočem, da postane zlo, ki ga povzročajo tvoje besede, na mestu vidno tvojim očem!«

»Pojdi, pojdi, trape! skomigne z rameni Strupena raglja, se obrne in nadaljuje svoje zlobno obrekovanje: »Le nič strahu, gospoda, dajte, kupite! Jamčim vam, da ne boste oslepeli. Jaz nisem kakor Francesco Darone, ki med sočivje v vrečah siplje pesek...«

A beseda mu hipno zastane v grlu in ves odreveni od strahu. Med zadnjimi besedami je videl, kako mu hkrati z besedami vró iz ust krdela majhnih, črnih, rezečih se vragov, se vsipljejo med ženske, ki stoje okrog njega in jim lezejo po eden v vsako uho, tako da je vsaka sprejela po dva hudiča. Giuliano se je grozno prestrašil te prikazni, a si ni upal črniti, ker je opazil, da je le sam priča tega čudeža. Ženske niso nič vedele, da so jim hudobni duhovi zlezli v ušesa. V tem, ko je obrekljivec premišljeval, so prihajali na trg vedno novi kupci in ženske so jim hitele pripovedovati vse laži in obrekovanja, ki so jih bile slišale. In Giuliano je na svojo še večjo grozo opazil, kako je iz ust vsake ženske planilo celo krdelo vragov in se vsulo v ušesa poslušalcev. Giuliano se je ves prestrašen vprašal, kako se je moglo v ženskah iz posameznih vragov v kratkem času naroditi toliko peklekne zalege.

Toda, da ne zaidemo preveč s poti! Ura teče, ob osmih odpelje parnik, treba bo zopet v pristan. Brod, kakor pravijo tu, nas že čaka ob pomolu. No, pa stopimo na parnik! V ladinem dnu že brnijo stroji. Iz močnega dimnika je pravkar bruhnil črn dim, objel pristančane in ljudi, ki stoje na obrežju, se poslavljajo od znancev in jim mahajo v pozdrav.

Stojimo na krovu, sirena tuli, strojniki ogleduje stroje in čaka, da zapoje gong. Mornarji dvigajo ladin most, verige zadržajo, še malo in odpulji bomo. Strmeli smo v globino morja. Pod nami so plavalce ribe, metali smo jim kruh — planile so nanj, večje so ga odjedale manjšim, tako je pač povsod, tudi v vodi. Potem je zapel gong. Kapitan je stal v kajuti in se oziral po morju. Glasneje in glasneje so brneli stroji, vijak je zagrmel, morje se je izpremenilo ob njem v belo maso, ki je s strahotnim pošumevanjem butnila ob obal in že smo se poslovili od kopne zemlje.

Parnik krene na levo, komaj da še vidimo v pristanu ljudi in bele robce, ki nam vihrajo v pozdrav. Lepše in lepše postaja okoli nas. Tam daleč divni Ercegovi in gole apnene gore, do 1300 m visoke, ki se strmo vzpenjajo iznad morja, ki pošumeva pod nami, se peni ob rohnečem vijaku in zamolklo udarja ob stene našega broda. Za nami pa se izgublja v sinji dalji bela cesta, širša in širša postaja, dokler se ne izgubi v blešketajoči gladini, ki se kakor z biseri posuša peni v soncu ob čerih in obrežnem skalovju. Od nekeje prilite za nami galebi. Casih se spuste prav du valov, v morje sedajo in se kakor mali beli čolnčki pozibavajo na njem. Potem vzpete, krožijo okoli nas in nas pozdravljajo s hrzapavi glasovi.

Bolj in bolj se odpira pred nami Boka. Z obeh strani, posebno s severne nas spremljajo močnogi vrhovi. Obliti od pramenov sonca, so kakor močnogi stražarji, ki čuvajo morje že sto, že tisoč let. Ob vznožju rasto oljke, pinije in lovor, kakor beli cvetovi pa zro izza smokvinih in oranžnih nasadov bele hišice. Tu vozimo skoro prav ob obali, tam se zopet oddaljimo. Tu nas pozdravi druž-

nica cipres, ki sameva na malem polotočku in tam stoji ob morskem svetilniku mogočna palma, ponosna se ozira po čerih in po ladjah, ki plovejo mimo nje dan na dan.

Boka se razširi, pred nami leži Tivat, tu domuje naša vojna mornarica. Že od daleč opazimo v morju dve črni pošasti, dva doka, ki ležita v luči — tu popravljajo tudi ladje. V pristanu je bilo usidranih več trgovskih in drugih parnikov. Predvidno smo zavozili med nje in obstali. Nekaj potnikov je izstopilo; bili so po večini sami domačini, prepoznali smo jih že po govoricu in bakreno zagorelih obrazih. Nas pa je odpeljala ladja naprej, gong je zapel, vijak zarohnel in že smo rezali valove, da je bilo kač.

Od tu dalje se Boka zoži. Zavozili smo v ožino nazvano Verige. Svoje ime ima po verigah, ki so jih bili v davnih časih potegnili z enega brega na drugi breg, da so tako zaprli pot benečanskim in roparskim ladjam nadležnih gusarjev. Visoke gore, ki nas obkrožajo vsu pot, se zazele človeku v ožinah še višje, še mogočnejše, in morje, ki se je malo prej pretakalo kot živo srebro, postane tu temnejše, strahotnejše. Da, ne trdijo zaman, da je Boka Kotorška kakor norveški fjord — globoko morje in nad njo skoro navpične stene. Divna je, pravijo, da je eden najlepših krajev ne samo pri nas, ampak na svetu sploh. Kdo bi torej ne zahrepenel po njej in kdo bi ne ljubil domovine takih lepot? Dalje in dalje smo hiteli, krenili na levo, tam nas že pozdravlja nekdanj znamenita prestolnica kraljevja Tevte in eno najboljših zavetišč ilirskih gusarjev — starodavni Risan. Tu se zaliv razširi in v tem kottiču kraljujeta dva prekrasna otočica: Otok svetega Juraja in otok Gospe Škrpljeja pozidana oba s cerkvicama in porasla s cipresami. Presenečeni od tolike lepote smo vzklicali in fotografski aparati so šklepetali zdaj na tem, zdaj na drugem koncu krova.

Iz Risana je krenil parnik proti vzhodu, proti nekdanj slavnemu Perastu, ki leži na levem bregu Boke Kotorške. Za njim se zaliv znova zoži in tam nas iz dalje pozdravi ogromna 1760 m visoka grma-

»Prekleti frater!« se je zadr. kakor da bi bil redovnik kriv prikazni. A pomalem je spoznal, da so vsi ti hudobni duhovi njegovo delo in da zdaj povsodi širijo duhove njegovih klevet. Začela ga je peči vest in stekel je za odhajajočim redovnikom. »Oče, prosim te, izpovej me, da to neha!«

»Kaj neha?« je vprašal frater. »Ali misliš, da zla ni več, če ga ne vidiš?«

»Toda,« pravi obrekljivec v vedno večji grozi, »če sem, obrekujoč bližnjega, razsul zle duhove po svetu, pa sedaj priznam, da sem lagal, ali pridejo — angeli?«

»Poskusi pa boš videl,« odvrne redovnik. Tedaj je Giuliano pohitel k neki gruči, v kateri je spoznal nekaj svojih poslušalk, in zavpil: »Ljudje božji, ne verjemite tega, kar sem vam bil pripovedoval. Vse to je obrekovanje in laž! Gospa Borona je najčednostnejša žena in njen mož najpravičnejši sodnik, a Francesco Darone ni nikdar priložil svojemu blagu niti zrna peska... Jaz, Giuliano Ferretti, vam pravim to in vas prosim za odpuščanje, da sem obrekoval in vas nalagal!«

»Glej, glej, Strupeni ragljci se je zmešalo,« so se smejali ljudje. »Ali pa je nemara pogledal pregloboko v kozarec...«

Trgovec pa je čakal, da bi mu iz ust prišla

četa angelov in se razšla po trgu, da bi pregnala zle duhove. A prišel je en sam angel, pa naj se je toliko drl. Ta angel je molče pristopal k ušesom, v katere so bili zlezli hudiči. Na vsako uho je potkal, a nič se ni zganilo, kakor da bi bili vragovi zaprli vrata z zapahli.

»Moj Bog, moj Bog,« je zdihoval obrekljivec. »Ta angel ne bo ničesar popravil!«

Slednjič se je angelu posrečilo, da se mu je odprlo eno uho in šel je vanje. Obrekljivec je že upal, toda angel se je zopet vrnil, in to sam in šel iskati pri drugih boljše srečo. V tem je pa Giuliano videl, kako se jate vragov čezdalje bolj množe in prehajajo iz ust v ušesa, rojijo in se razpršujejo po trgu in sosednjih ulicah. Prevzame ga obup: spoznal je, da angel niti v sto letih ne bo popravil zla, ki so ga vražja krdela povzročila hipoma. Občutil je silen kes, se zjokal in se zrušil pred frančiškonom na kolena:

»Moli zame, sveti oče, moli zame! Ali me bo Bog prepuštil večni griznji vesti? Zdaj, ko sem spoznal in se kesam, stori, da preneha učinek mojih laži!«

»Ne, Giuliano, ne,« je milo odvrnil božji mož. »Bog ti bo odpustil. Toda vedi, da se storjeno zlo, kakor tudi izgubljeni čas, nikdar več ne vrne!«

Šah

Med damami je še vedno Menškova daleko najjača šahistinja. Menškova je velik šahovski talent, kar je dokazala že v mnogih partijah s priznanimi šahovskimi mojstri. Pridobila si je veliko teoretično znanje v otvoritvah, prodrla v tajne pozicijske igre in tudi njene kombinacije so večkrat zelo globoke. Edino, kar ji manjka, je vztrajnost in tej njeni slabosti se ima marsikak mojster zahvaliti, da je proti njej partijó dobil. Med damami Menškova še nima enakovrednih nasprotnic, ker je šah v tej smeri malo napredoval. Obraba pa se tudi v tem oziru že na boljše in posebno iz Rusije poročajo, da imajo mnogo nadarjenih šahistinj. Danes prinašamo naslednjo partijó iz turnirja v Hastingsu, v kateri je Menškova premagala angleškega mojstra Tylorja. Zanimiv je v tej partijii konec, ko se je Tylor izkazal kavalirja in s svojim kraljem sam zlezal v mat.

FRANCOSKA IGRA

Tylor—Menškova

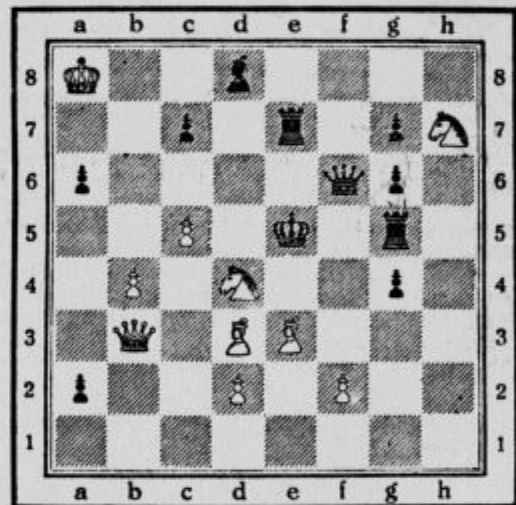
1. e2—e4, e7—c6; 2. d2—d4, d7—d5; 3. e4×d5, e6×d5 (ta varianta francoske obrambe daje črnemu lepo igro); 4. Lf1—d3, Sb8—c6; 5. c2—c3, Lf8—d6; 6. Sg1—f3, Lc8—g4; 7. 0—0, Dd8—d7 (pripravlja 0—0—0, ker ima črni v tej varijanti šanse na kraljevem krilu v napadu); 8. Tf1—e1+, Sc6—e7 (skakač je na c6 že opravil svojo misijo, ker je izsilil od belega potezo c2—c3); 9. Sb1—d2, f7—f6; 10. Dd1—b3, 0—0—0; 11. e3—c4! (beli je dobil nevaren napad), Sg8—h6; 12. c4—c5, Ld6—f4; 13. Db3—a3, Kc8—b8; 14. Sd2—b3, g7—g5 (tudi Menškova igra ostro, Po L×c1, Ta×c1 bi prišel beli do premočnega napada); 15. c5—c6 (s to žrtvijo beli zelo pojači svoj pritisk na kraljevem krilu), Se7×c6; 16. Lc1×f4, g5×f4; 17. Sb3—c5,

Dd7—d6; 18. Ta1—c1, Kb8—a8 (Menškova se zelo oprežno brani. Vzeti na f3 bi bilo slabo, ker bi dobil beli presilen napad); 19. Ld3—b5, Sc6—b8; 20. Tc1—c3, c7—c6; 21. Lb5—f1, Sb8—d7; 22. Da3—a4 (grozi podvojitve na a-liniji), Sd7×c5; 23. d4×c5, Dd6—b8; 24. Sd3—d4, Lg4—d7; 25. Tc3—b3, Th8—e8; 26. Te1—c1, Sh6—f5; 27. Lf1—a6? (Menškova se je dobro branila, sedaj pa pride v dobljeno pozicijo), Sf5×d4! (to kombinacija je Menškova dobro preračunala); 28. La6×b7+, Db8×b7; 29. Tb3×b7, Sd4—e2+; 30. Kg1—f1, Ka8×b7; 31. Te1—e1 (beli je mislil, da sedaj dobi figuro, toda odgovor Menškove vse prepreči), f4—f3! (s tem je črni skakač rešen. Na g×f3 sledi Lh3 mat); 32. Da4—b3+, Kb7—c8; 33. Db3×f3, Se2—d4; 34. Df4×f6, Te8×e1+; 35. Kf1×e1, Td8—e8+; 36. Lc1—d2, Sd4—e6; 37. b2—b4, Kc8—b7; 38. f2—f4, Te8—g8; 39. g2—g3, Kb7—c8; 40. Df6—e7, Tg8—g7; 41. De7—d6, Tg7—f7; 42. h2—h3, a7—a6; 43. a2—a4, Se6—c7; 44. g3—g4, Kc8—d8; 45. f4—f5, Sc7—e8; 46. Dd6—b8+, Ld7—c8; 47. Db8—b6+, Tf7—e7 (bela dama je sedaj izolirana, tako da beli nima več prave igre. Zato se je odločil, pomagati si s kraljem); 48. Kd2—d3, Se8—f6; 49. Kd3—d4, h7—h6; 50. Db6—a5, Sf6—e4; 51. Kd4—e5? Se4—d2! (sedaj za belega ni več rešitve, ker proti Sc4 nima obrambe. Izbere si raje takojšnjo smrt); 52. Ke5—d6!, Sd2—c4 mat.

Problem št. 5

(S. Lewmann)

Črni: Ke5, Df6, Te7, g5, Ld8, P: a2, a6, c7, g4, g6, g7 (11 figur).

Beli: Ka8, Db3, Ld3, e3, Sd4, h7, P: b4, c5, d2, f2 (10 figur).
Mat v treh potezah.

Pred nakupom si ogledajte velike razstave otroških in igračnih vozov, stolice, holenderjev, malih dvokoles trikotlet, valnih strojev, motorjev in dvokoles v prostoru domače tovarne »TRIBUNA« F. Batjeli, Ljubljana, Karlovska c. 4
Najnižje cene! — Cenik franko

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKÉ ZVEZKE - MAPÉ
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
IL NADSTROPJE

da, ponosni Lovčen. Velike bitke so se bile tam gori, jugoslovanska kri je tekla tod — pa saj ni gore, ni kamna v vsem tem skalnatem vencu, ki bi ne videl krvi naših bratov, ki so umirali za svobodo svoje lepe, zasuznjene zemlje.

Popeljali smo se pod temi gorami; iz dalje so nas pozdravile mogočne palme v Stolinu in ko smo prevozili novo ožino je vstala pred nami na levi Dobrota, na desni pa Prčanj in Muo in že smo zagledali naš cilj, starodavno mesto Kotor.

V njegovi luči so usidrane velike ladje, iznad mesta pa se dviga mogočno obzidje, kakor kača se vijče po strminah. Ime Kotor se je imenovalo prvič v drugi polovici VII. stoletja, tedaj je bilo to mesto v posesti Bizantincev. Po smrti cara Emanuela pa je bil priključen srbski državi, ki jo je bil razširil Stefan Nemanja. Pod srbsko oblastjo je ostal, dokler niso izumrli Nemanjiči, pozneje pa je bil pod zaščito ogrsko-hrvatskega kralja Ljudevika Velikega. Ko je ta umrl, je imel vrhovno oblast nad Kotorom bosanski kralj Tvrdko I., katerega smo že omenili, ko smo si ogledali zgodovino Ercegovega. Pozneje je priznaval kot vrhovne gospodarje še Benečane, Francoze in Avstrijce, dokler ni po krvavih bojih zopet zaplapolala v njem naša jugoslovanska trobojnica.

Približali smo se obali, Gong je pel venomer, zdaj enkrat, zdaj dvakrat; kmillar je vrtil kolo, parnik se je obračal in se naslonil z levim bokom ob palubo. K mostičku, ki so ga takoj nato spustili z ladje, se je usilil roj kar preveč uslužnih nosačev, čolnarjev in uniformiranih hotelskih uslužbencev, ki so nas vabili, ta v ali, oni v drugi hotel. Nekaj korakov od obale so stali, avtobusi namenjeni eni v Budvo, drugi po tisti znameniti cesti preko Lovčena v Cetinje, oddaljene od Kotorja 45 km.

Bilo je pol enajstih, od Ercegovega smo se torej vozili dve in pol ure. Malo so se nam še zibala tla pa smo obstali na obali in ogledovali pisano življenje. Komaj nekaj korakov od nas, še pred nestimi vrati je živiliški trg. Temnopolte Crnogorce stoji v svojih narodnih nošah ob košarah, glasno govore in hvalijo svoje blago. Med njimi stojajo

domačinke Kotoranke, Srbi in Dalmatinci v pisanih oblačilih in tam stoji gruča Crnogorcev; tudi ti so v narodnih nošah. Vsi so visoki, starci brkati, mladenci vitki — vsem pa bereš raz obraz odločnost in junaštvo, kakršno nam je pač poznano iz njihove zgodovine.

Mlada Crnogorka je bila pravkar prijezdila na osličku, ki jo je bil prinesel na svojem hrbtu tja preko Lovčena — in še butaro drv. Ker je gorovje tu apnenito in dobesedno golo, je drv malo — na sta že pristopili k Crnogorki dve domačinki, si oblekli butaro, prešli polena in kupčija je bila sklenjena. Kakor da je fant, tako spretno je razalala oslička, bila je pač Crnogorka. Tu jahajo vsi: Člroci, zala dekleta pa tudi stare žene niso redke, ki jih prinese osliček na svojem hrbtu do Kotorja in čez brega se naprej. Konj je tu malo, pravzaprav sem ves čas svojega bivanja v Kotoru videl samo dva voza pa še ta dva sta bila tako majhna, da bi ju konatu zamenjal z mačkami, ki jih je tu, kakor malo kje. Kako čudno se zazdi človeku, ki se za navsez odja zagleda pravcato procesijo, ki se zbira od vseh strani. Iz temnih ulic se priplazijo že rano v jutro in v posledajo na obrežju. Nekoč sem jih našel avanašt. Lazile in posedale so po pristanu in se prav prjazno ozirale po morju in ljudeh. Kaj bodo kam odpotavale? sem dejal. Prvem sem zagledal v dolbi ribiški čoln in postalo mi je namah jasno. Kakor vsako jutro, so mačke tudi tokrat pričakovale ribike v nadi, da jim bodo kaj postregli z ribami. Na lov se odpeljejo ribiči takole po polnoči običajno na več čolnih. Sredi noči zagori na prvem velika luč, ki sveti naravnost v črno globino morja. V razs. etljenem pasu se zbira jo ribe, ki jih ribiči o pravem času okoliho z ostalimi čolni in počasi dvigajo mreže. Casih so polne, časih pa tudi ne, kakor jim je bila pač sreča naklonjena. V jutru tistega dne že prodajajo ribe na trgu, ki ga pa ni potreba iskati, zadostuje, da se pred našo svojemu nosu in ta te bo povedel sam do njega.

(Nadaljevanje prihodnje nedelje)

Sport

Drugi dan državnega prvenstva

Slajni uspehi v teku na 18 km — Zvezni prvak je postal Smolej Franc, član SK „Bratstva“, Jesenice — Prvi je prišel na cilj Nemec Scherber

Rateče-Planica, 3. februarja.

Smučarske tekme so v polnem razmahu. Danes se je vršil tek na 18 km, za katerega se je prijavilo ravno 100 tekmovalcev. Startalo jih je po tem 64, na cilj pa jih je prišlo 48. Doseženi so bili prav lepi časi, zlasti še, če se pomisli, da je bila proga težka, s 350 m višinske razlike, ter je stavila na tekmovalce težke pogoje. Zvezni tehnični odbor je namreč izbral tako progo zato, da je moral biti tekmovalce ne samo dober tekač, ampak tudi dober t. h. nihač, če jo je hotel gladko prevoziti. Start je bil nedaleč od železniške postaje Rateče-Planica ob železniški progi.

Nato je šla proga nekaj časa ob tiru do državne meje, kjer je krenila nazaj v gozd nad starom ter se je vila dalje ob vznožju Ponca do Planice, kjer je krenila na nasprotno pobočje Vetrni-ka, odkoder je šla naprej v zmerem padcu mimo ilirijanskega doma. Nato je v precejšnjem smuku zavila na desno v gozd ter šla dalje čez železniški tir v Podkoren, kjer je krenila nazaj v Rateče na cilj, ki se je nahajal pri Mlekarski zadruzi.

Doseženi so bili, kakor rečeno, prav dobri časi. Presenetil je zlasti Nemec Scherber, ki je prevzajal progo kot prvi v izbornem času 1:21.35, ne morda zato, ker je bil prvi — ker se je na njegovo zmago računalo — marveč zato, ker ima 9 minut naskoka pred našim najboljšim tekačem Smolejem, ki se je plasiral na drugo mesto. Kako pa je tudi vozil Veselje je bilo gledati, kako je švignil s starta, še bolj pa je ugaljal na progi, ko je prehitel posamezne tekmovalce ter jih pušal za seboj v večjih ali manjših presledkih. Bolgar Kosov Hristov je šel 15. prišel na cilj. Pa tudi naši fant-

je so se dobro držali. Sicer je opaziti, da pritiska mlada generacija v ospredje, vendar se stari kanoni krčevito držijo v prednji vrsti.

Organizacija tekem je bila brezhibna. Začetek je bil točno ob 9. Starter je bil Ivan Tavcar in je spustil ob 9. Markeža Janeza, ki je imel št. 1. Nato pa so sledili vsake pol minute ostali tekmovalci. Zlasti g. Gorec ima polne roke dela. Saj on vodi ves aparat tako, da vse najlepše funkcionira. Od današnjih tekmovalcev je startalo za kombinacijo (to je tek in skoki skupaj) 23.

V teku na 18 km so bili doseženi tihi časi:

1. Scherber Leopold (Nemčija) 1:21.35; 2. Smolej Franc (SK Bratstvo, Jesenice) 1:30.52; 3. Knap Leon (SK Ilirija, Ljubljana) 1:30.59; 4. Janša Jože (SK Ilirija, Ljubljana) 1:31.42; 5. Godec Tomaž (SK Bohinj) 1:31.49; 6. Zemva Lovro (Sokol, Gorje) 1:33.57; 7. Fungar Rudolf (Nemčija) 1:34.17; 8. Jakopič Albin (SK Dvornje-Mojstrana) 1:35.07; 9. Jakopič Gustelj (SK Ljubljana) 1:36.37; 10. Šramel Bogo (SK Ljubljana) 1:36.42.

Zvečer so prispeli v Rateče predsednik Jugoslovanske zimskosportne zveze, g. ban dr. Drago Marušić, g. general Pekić ter okrajni načelnik dr. Vrečko. Jutri bo pa naval občinstva velikanski, kajti vsi včerajšnji in današnji vlaki so pripeljali nebroj smučarjev in ostalih gostov. Največ pa jih pride z jutrišnjima posebnima vlakoma. Jutri (v nedeljo) bo program naslednji: ob 9 skoki za kombinacijo na mali skakalnici v Ratečah. Višek pa bodo dosegli samostojni skoki na novi skakalnici SK Ilirije v Planici, ki se prične ob 13.30. Imetnike radia opozarjamo na velezanimivo reportažo teh skokov.

Mednarodne tekme in državno prvenstvo v umetnem drsanju

Celje, 3. februarja.

V priredbi SK Celja, poleg Ilirije edinega slovenskega kluba, ki smotno goji drsalni sport, so prišle danes popoldne ob 15 mednarodne tekme in letošnje prvenstvo Jugoslavije v umetnem drsanju. Zadnje dni so nastale prirediteljem težkoče in toliko, da se je najprej avstrijska drsalna zveza branila dovoliti start avstrijskih drsalec in da češkoslovaška zveza ni prijavila udeležbe češkoslovaških drsalec. Dočim je avstrijska zveza svoje stališče spremenila in izdala startno dovoljenje, ostane žal pri tem, da Čehi ne bodo startali, ker ne morejo odpoklicati svojih drsalec od slovenskih zimskih iger v Varšavi.

Kljub temu pa je današnje in jutrišnje tekmovalje gotovo dosegla največja drsalna prireditev v naši državi in čisto letošnjih velikopoteznih zimskosportnih prireditev, za katero vlada veliko zanimanje.

Današnji program je obstojal v ekshibicijskem drsanju. Udeležili so se ga: Bühl (SK Rapid, Maribor), Riko Pressinger (SK Celje), Sernec Gvido (SK Ilirija, Ljubljana), Tuma Emanuel (SK Ilirija), Büchler Evald (GAK, Gradec), Plankl (Kastner & Oehler, Gradec), jugoslovanski državni prvak Schwab Polo (SK Ilirija), Zettelmann Rudolf (Kastner & Oehler, Gradec, ki je prvak Stajerske); gospa Helga Dietz Schrittwieser (GAK, Gradec, prvakinja Stajerske). Občinstva okoli 150, ki je z

zanimanjem sledilo 1 uro trajajočemu izvajanju, med katerim se je najbolj odlikoval naš državni prvak Schwab Polo in stajerska prvaka Zettelmann in gospa Dietz.

Jutri se istočasno vršita mednarodno tekmovalje in tekmovalje za državno prvenstvo na ta način, da bo prvoplasirani Jugoslovani v vsaki skupini postal letošnji državni prvak. Od lani branita prvenstvo ga. Kadrnka (ZKD Zagreb) in g. Polo Schwab (Ilirija). Juniorsko prvenstvo se vrši letos prvič. Obvezne vaje se prične ob 10 dopoldne s tekmovaljem juniorske skupine, kateremu sledi dame in končno seniorji. Popoldne ob 15 se nadaljuje in konča prireditev s tekmovaljem v prostem drsanju, kar bo višek in najprivlačnejši del tekmovalja.

Startna lista je naslednja: v mednarodni tekmi seniorjev tekmujejo Ewald Büchler (Grazer AK), R. Zettelmann (Kastner & Oehler), Polo Schwab, Emanuel Thuma (oba Ilirija) — v mednarodni tekmi dam Helga Dietz Schrittwieser (GAK), Gizela Kadrnka-Reichmann — za juniorsko drž. prvenstvo Smerkolj Karel, Biber Josip, Sernec Gvido (Ilirija) in Pressinger Riko, Kragel Josip, Vrečko Aleksej (SK Celje).

Sodniški zbor tvorijo: Ing. Stanko Bloudek, Evgen Betetto, Eng. Wissiak ter iz Gradca dr. Erich Fritsch (GAK) in Ing. Wolf (K & Oe.).

V zadnjem hipu pričakuje SK Celje še prijave 2-3 drsalec iz Dunaja.

Table tenis dvomatch Ilirija : Hermes 28 : 17

Na svečnico popoldne je priredil Hermes v areni Narodnega doma table tenis dvomatch Ilirija : Hermes, na katerem je zaslužen in sigurno zmagovalo moštvo Ilirijancov. Turnir je vodil g. Klausser. Moštvi sta nastopili v sledečih postavah: Ilirija single: Djinovski, Gerzinič, Nagy, Stopar, Weissbacher, Žiža. Double: Žiža-Nagy, Weissbacher-Gerzinič, Djinovski-Schagnetti. Hermes single: Drove-nik, Horvat, Nemec, Zornada B., Zornada P., Sever-ker. Double: Nemec-Horvat, Zornada B.-Zornada P., Drove-nik-Severker.

Turnir je potekel v najlepšem redu. V singlu je zmagovalo moštvo Ilirije s 23:13, v dublu s 5:4. Med poedinci je bil najboljši državni reprezentant Weissbacher, ki je v singlu zmagal nad vsemi in si priboril vse točke. Prav prijetno je presenetil tudi Stopar in je bila njegova zmaga nad Drove-nikom ena najzanimivejših partij na turnirju. Lepo igro je zopet predvedel simpatični Žiža. V dublu sta bili v moštvo Ilirija najboljša Nagy in Žiža, ki sta zmagala v vseh treh partijah.

Od Hermežanov smo pričakovali nekoliko več. Moštvo ima najboljše moči v Nemecu, Drove-niku in Hrvatu. Ostali trije za svojimi kolegi še precej zaostajajo in bodo morali še mnogo igrati, da si pridobijo potrebne rutine za večje nastope. V dublu sta bila dobra brata Zornada, ki sta zelo dobro uigrana. Ostalim manjka pred vsem treninga.

Rezultati najzanimivejših partij so sledeči: Single: Žiža: Drove-nik 21:6, 20:22, 21:13. Weissbacher : Drove-nik 19:21, 21:17, 21:11. Žiža : Nemec 21:16, 20:22, 23:25. Zmaga Nemeca je bila nekoliko dvomljivega značaja. Zornada P. : Gerzinič 23:21, 20:17, 21:19. Weissbacher : Zornada P. 21:11, 15:21, 21:18. Gerzinič : Drove-nik 21:19, 19:21, 20:22. Djinovski : Drove-nik 21:12, 13:21, 27:29. Najbolj napeta partija dneva. Djinovski : Horvat 21:19, 19:21, 21:17. Stopar : Drove-nik 21:15, 22:24, 25:23. Senzacija turnirja. Double: Nagy-Ziža : Nemec-Horvat 21:16, 20:22, 21:14. Zornada P.-Zornada B. : Weissbacher-Gerzinič 23:21, 23:21. Nagy-Ziža : Zornada P. in B. 21:15, 21:16.

Vseh partij je bilo odigranih 45. Turnir je pričel točno ob 14 in končal po 20.

Mariborski sport

Danes v nedeljo motoskiöring, ki ga prireja tukajšnji Moto- in Sabljaki klub s pričelkom ob 14, na progi Maribor-Kamnica-Maribor. Potem letelci start za 1 km progi Maistrova-Koroševa ulica. — Na Cinkatu zaključek tečaja.

Na Livadi se vršijo redni treningi lahkotletске sekcije SSK Maratona, od sedaj naprej vsak torek in četrtek. Obvezno za vse člane sekcije vsakokrat ob 19.

Današnje polaine tekme za Z.P

v Ljubljani igrilčice Hermes:

ob 13.45 Sloja : Svoboda Vič;

ob 15.30 Slovan : Reka;

v Domžalah:

ob 14.30 SK Domžale : ASK Primorje.

Smučarske tekme Akademске zveze na Rakični

V ponedeljek in torek 5. in 6. t. m. prirede j. k. a. d. Danica, Zarja in Savica izlet na Rakitno, združen s smučarskimi tekmami članov in članic. Tekme bodo v teku, smuku, slalomu, skokih in štafeti med Zarjo in Danico. Za zmagovalce je AZ določila več dragocenih nagrad. Odhod v ponedeljek z vlakom ob 6.20 jutraj. Prijave sprejemamo najkasneje v ponedeljek točno do 6. jutraj na glavnem kolodvoru. Tovariši in tovarišice, tudi nesmučarji, pridite! — Odbor.

Vremensko poročilo JZSZ in SPD

a) Telefonično po stanju dne 3. februarja 1934 ob 7 jutraj. — Bistrica-Bohinjsko jezero: —16°, jasno, mirno, 10 cm pršica na podlagi 100 cm, smuka idealna. — Bled-Jezero: —16°, jasno, mirno, 60 cm snega, srež, led 30 cm. — Kranjska gora, Rateče-Planica: —17°, jasno, mirno, 135 cm pršica, smuka idealna. Vršič in Tamar 350 cm pršica.

b) Pismeno po stanju dne 1. februarja 1934. Sv. Križ nad Jesenicami: —6°, megleno, veter sever, 10—15 cm pršica na 58 cm podlage, smuka idealna, izgledi in smuka v planinah prav dobri. — Bloke: —10°, jasno, veter sever, 90 cm snega, pršič, smuka idealna.

c) Pismeno po stanju dne 2. februarja 1934. Smučarski dom na Pokljuki: —5°, deloma oblačno, brez vetra, 20 cm pršica na 240 cm podlage, smuka prav dobra, visoke ture možne. — Kamnik —5°, oblačno, malo vetrovno, 20 cm snega, sneg srež, smuka prav dobra.

SK Ilirija. Seja upravnega odbora se vrši v torek, dne 6. febr. 1934 ob 20 v damski sobi kavarnе Emona.

Ali veš?

da je pri nas začela Ilirija prva gojiti hokej na ledu in da imamo sedaj poleg nje še dve hokejski sekciji v državi, in to v Kamniku in v Belgradu? V srednji Evropi se je začel gojiti prva leta v tem stoletju, po letu 1910 se pa vračajo tekme za evropsko prvenstvo. Čehi so petkrat zmagali, zadnjič leta 1933;

da je svetovni prvak v umetnem drsanju na ledu Dunajčan Karl Schäfer, svetovna prvakinja

Gospodarstvo

Donosnost kmetijstva v Vojvodini

Novosadsko združenje kmetovalcev kot zveza kmetijskih društev donavske banovine je sestavilo tale račun o donosnosti kmetijstva. Ta račun velja za razmere v donavski banovini, je pa zanimiv tudi za kmetijstvo ostalih delov države. Podatki so sestavljeni po povprečju zadnjih 5 let.

Pri pšenici so znašali redni stroški na katastralni oral 1130 Din. Ta svota se razdeli sledeče: 1. Priprave zemljišča. 2. oranje in branjanje. 3. Gnojenje. 4. Seme. 5. Nega (pomladna dela). 6. Žetev. 7. Prevoz požete pšenice. 8. Mlačva. 9. Prevoz za prodajo. 10. Amortizacija zgradb in inventarja. 12. Zavarovanje proti neugodam.

Povprečni donos po oralu je znašal 8 met. stotov pri povprečni ceni 150 Din (danes je cena 80—95 Din za stot), nadalje je treba pristišeti še vrednost slame in plev do 120 Din. Tako lahko izračunamo, da znaša donos 1 katastralnega orala 1420 Din. Če odštejemo prej naštetе stroške, dobimo čisti dohodek 190 Din. Toda ta račun samo na videz pokaže donosnost kmetijstva, kajti tu niso vračunani stroški za zemljiško rento, niso vpoštevani izdatki za obresti, ki gredo pri nekaterih posestvih v

ogromne vsote, nadalje niso vpoštevani zakupni stroški. Zato bi se smel za davčno osnovo zemljarine vzeti samo ta čisti dohodek ne pa 34-kratni katastrski čisti donos, kar se dela sedaj za podlago zemljarine.

Obremenitev po javnih dajatvah znaša 220 Din na oral in tako prihajamo do zaključka, da je obremenitev za 30 Din večja kot čisti dohodek, kar je gotovo nevzdržno. Zato danes kmet doplačuje iz svojega kapitala, substance, ker se mu premoženje zmanjšuje radi manjših dohodkov kot znašajo izdatki.

Pri koruzi je račun takle: Povprečni donos koruze v zrnu znaša na katastralni oral 12 met. stotov s povprečno ceno 80 Din, poleg tega znaša drugi dohodek še 150 Din, tako prihajamo do donosa 1110 Din, proizvajalni stroški pa znašajo podobno kot pri pšenici 1000 Din in je tako čeniti čisti donos na 110 Din. Koruza je torej še manj rentabilna kot pšenica in tudi pri njej mora kmet doplačevati velike svote za javne dajatve. Naš kmet torej ne plačuje davkov od svojih dohodkov, ampak od kapitala, ki je vložen v njegovo posestvo in se torej stalno zadolžuje.

Devizna kupčija

Belgrajski tednik »Narodno blagostanje« poroča iz Zagreba, da je začela zadnje dni Državna hipotekarna banka kupovati devize od izvoznikov in jim daje potrdila o zavarovanju valute, poleg tega pa plačuje azio 35. Pri tem je ostal oficijelni azio pri Narodni banki neizpremenjen 28.5%.

Na našem zasebnem trgu so bili tečaji: švicarski frank 16.02 den., 16.35 bl., Pariz 324—327, Milan 432—436, London 256—258.50, dolar 51—52, svobodna marka 18.50—19.25. Tendenca je mirna. Obratunski tečaj dolarja je za dolarske papirje na naših borzah znašal 1. februarja 45.4057 Din.

Stanje narodne banke

Najnovejši izkaz o stanju Narodne banke za 31. januar 1934 kaže tole stanje (vse v milij. Din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 22. januar 1934):

Aktiva: zlato 1.795.0, valute 0.02 (— 0.36), devize 79.6 (— 9.5), skupna podlaga 1.874.6 (— 9.9), devize izven podlage 59.84 (— 25.77), kovani denar 295.6 (— 21.1); posojila: menična 1.775.9 (+ 10.7), lombardna 279.5 (— 0.1), prejšnji predjudni državi 1.716.6 (+ 0.4), elektri fondov 62.64 (+ 3.0), razna aktiva 128.8 (+ 3.15).

Pasiva: bankovci v obtoku 4.211.8 (+ 66.1), drž. terjatve 5.3 (— 6.2), ziro računi 467.6 (— 82.3), razni računi 588.84 (— 4.5), skupno obveznosti po vidu 1.061.8 (— 93.0), obveznosti z rokom 1109.0 (+ 22.45), razna pasiva: 310.8 (+ 10.3), obrok bankovcev in obveznosti po vidu 5.273.6 (— 26.9), skupno kritje 35.54 (35.55) %, od tega samo zlato kritje 34.03 (33.86) %.

Obremenitev za ultimo je bila prav znatna, kar se vidi predvsem iz velikega zmanjšanja žirovnih računov.

Podčrtati pa moramo dejstvo, da je v zadnjem tednu januarja izdala banka za 10.7 milij. Din (oziroma še več, ker je to le saldo, saj se zmanjšujejo posojila v prav znatni meri).

V ostalem ni pričakovati radi vzdrževanja 35.5% kritja, da bi Narodna banka začela velikopoteznejše kreditirati gospodarstvo.

V januarju se je devizni zaklad (tudi devize izven podlage) zmanjšal od 165.7 na 139.4 milij., posojila od 2102.0 na 2.053.4 milij.; kovani denar se je povečal od 240.0 na 295.6 milij. Pač pa se je zmanjšal obrok od 4.327.2 na 4.211.8, obveznosti po vidu pa so se povečale od 1.031.0 na 1.061.8 milij. dinarjev.

★

Nova ladja naše trgovske mornarice. Na Sušak je prispela nova ladja družbe »Oceania« »Timok«. Ladja ima nosilnost 5.500 ton, brzino pa do 20 milj. Služila bo za progo Španija-Maroko-Kanarski otoki.

Kuponi 7% dol. posojila Drž. hip. banki se naj predložijo pri Dr. hip. banki do 1. marca t. l. (Zapadejo 1. aprila). Za te kupone bodo dobili lastniki posebna potrdila, za katera se jim bo izplačala odgovarjajoča vrednost v dinarjih pri blagajni, kjer so položeni kuponi.

Konkurz je razglašen o imovini tvrdke »Jugopromet«, prevajanje z avtomobili dr. z o. z. v likvidaciji, prvi zbor upnikov 3. febr., oglašiti se je do 20. febr., ugotov. narok 3. marca.

Potrjena poravnava izven konkurza: Nerat Viniko, trgovec s mešanim blagom v Vitanju 40% v 10 mes. obrokih.

pa Norvežanka Sonja Henie. Oba sta trenutno nepremagljiva mojstra. Schäfer je evropski prvak od l. 1929. dalje, svetovni pa od l. 1930. dalje, olimpijsko prvenstvo si je priboril l. 1932. Sonja Henie pa je postala evropska prvakinja l. 1931, svetovno prvenstvo pa drži od l. 1927. dalje, olimpijsko prvenstvo si je pa osvojila l. 1928. in 1932.; da napravi dober drsalec na ledu 30 km na uro in da ima svetovni rekord v eni uri z 38.370 km Nizozemec De Koning;

da je povprečna brzina, ki jo more napraviti prvovrsten smučar v smuku, 100 km na uro. Doslej je dosegel največjo brzino Švicar F. Huber lanske leto, ki je vozil s hitrostjo 126.983 km na uro;

da sta najdaljše skoke s smučmi dosegla Norvežan Sigmund Roud s skokom 87 m in Amerikanec R. Limbun 87.5 m;

da se nahaja v listi svetovnih rekordov ime Weissmüllera šestkrat, in to na 100 jardov (51 sek.), 100 m (57.4), 200 m (2:08), 220 jardov (2:09), 300 jardov (3:07.8), 440 jardov (4:52). Zadnja dva rekorda je sicer že zrušil Amerikanec Jimmy Gihula, ki pa še nista priznana;

da se bodo vršila evropska prvenstva v sabljanju v letošnjem letu v Poljski, in sicer v Varšavi v času od 20. do 29. junija t. l.;

da ima švedska smučarska zveza registriranih nad 133.000 tekačev;

da je Sonja Henie, kraljica ledu, izjavila, da se hoče umakniti iz sportnega življenja, češ, da bo zaključila svojo sportno karijero na vrhuncu svoje slave;

da ima Sonja Henie seboj vedno ogromno priljago in da ji je, kljub petdesetim oblekam še vse premalo;

da se nameravajo ruski smučarji udeležiti slovenskih smučarskih tekm, ki se vrše meseca februarja na Poljskem;

da gradijo v New Yorku ogromen tenis-stadion s tribunami za 19.000 gledalcev in da je v wimble-

Nova prodajna družba. V trgovinski register v Celju je bila vpisana »Rinora«, dr. z o. z., za skupno in enotno prodajo podprednikov trdk: Prva jugosl. tovarna za podprednike in druge lesne izdelke, d. z o. z. v Rimskih toplicah, Peta, d. z o. z. v Račah, Tovarna lesne robe in trgovina z lesom, Novi Sad, glavnica 50.000 Din, poslovodje: Falter Henrik, Carola Karel, Strajin Ivan in Mišić Juro.

Vpisi v trgovinski register: Agako, dr. z o. z., za agenturne in komisijske posle, Celje (40.000 Din, od tega v gotovini 10.000 Din, poslov.: ing. Oblak Ivan); »Svita«, Sirec in Witrofski, Celje (agentura z mešanim blagom). — Izbris: Joh. Ferk, trgovina z lesom, Gortina, p. Muta (prestanek obrti); Rosner Josip, trg. z meš. blagom, Maribor (prestanek obrti); Franc Gerželj, trgovina s senom in slamo, Pragersko (prestanek obrti).

Nova pogajanja z Avstrijo. Dunajski listi poročajo, da odpotuje prihodnji teden v Belgrad avstrijska delegacija, ki se bo pogajala z našo državo za zmanjšanje kontingenta pri uvozu naših prašičev v Avstrijo.

Velik dvig cen zlata. V zvezi s stabilizacijo dolarja je nastopil nov padec funta, kar se vidi v rekordnem povečanju cene zlata, ki je v petek dosegla v Londonu 139.6. Povpraševanje je na londonskem svobodnem trgu izredno naraslo, kar je sedanja ponudba premajhna. Največ se kupuje zlata za Ameriko in te dni gredo parniki s 3 milijoni funtov zlata v USA.

Trgovina z Marokom. V Casablanci (Maroko) je osnovana družba La Compagnie maritime et commerciale (Cornaco), ki se bo bavila s prodajo naših predmetov v Maroku. Med ustanovitelji je tudi naš častni konzul g. Guy Maissonier.

Borza

Dne 3. februarja.

Denar

Ta teden je znašal promet na ljubljanski borzi 2.043 milj. Din v primeri s 2.315, 3.401, 3.283 in 2.059 milj. v prejšnjih tednih.

Curih. Pariz 20.33, London 15.80, Newyork 322. Bruselj 72.10, Milan 27.15, Madrid 27.15, Madrid 41.90, Amsterdam 207.60, Berlin 122.65, Dunaj 73.17 (57.60), Stockholm 81.50, Oslo 79.40, Kopenhagen 70.50, Praga 15.29, Varšava 58.05, Atene 3, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.05.

Živina

Mariborski svinjski sejem 1. febr. Na svinjski sejem je bilo pripeljanih 53 svinj, cene so bile sledeče: Mladi priščiki 7—9 tednov stari kom. 120 do 130 Din, 3—4 mesece. 200—250, 5—7 mes., 320 do 360, 8—10 mes., 450—500, 1 leto, 680—850; 1 kg žive teže 7—8 Din, 1 kg mrtve teže 9.50—10.50. Prodanih je bilo 28 svinj.

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je neizpremenjen. Pri stalno čvrsti tendenci so cene ostale iste kot v četrtek. Ponudba je še vedno minimalna. Če se bodo producenti še nadalje tako vzdrževali prodaj, je pričakovati nadaljnega dviga cen.

Hmelj

Zatec, CSR 2. febr. Tudi ta teden je bilo povpraševanje živahno pri čvrstih cenah. Danes stane lamski hmelj 1300—1600 kš za 50 kg. Polagoma se zaloge prve roke zmanjšujejo in cenijo da so se zaloge zmanjšale v tekočem letu za 10.000 starih stotov. V nekaterih okoliših ni več blaga. Producenti ne vsiljujejo več blaga trgovcem.

donskem tenis-stadionu prostora le za 12.000 gledalcev;

da moraš imeti tudi v sportu veliko potrpljenja, če hočeš kaj doseči, da moraš v smučanju napraviti dosti pik, preden boš znal dobro voziti in da ti nikoli ne sme manjkati previdnosti in dobre volje in da moraš gojiti sport zaradi zdravja in razvedrila;

da je 93 madjarskih nogometašev odšlo tekoma lanskega leta v inozemstvo ter so vstopili v razne poklicne klube Francije, Češkoslovaške, Švice, Avstrije, Nemčije, Belgije, Italije, Poljske, Romunije in Uruguaya;

da pridejo indijski hokeji igralci tudi letos v Evropo, kjer bodo gostovali v večih državah;

da se vrše letošnja svetovna nogometna prvenstva v Italiji, in

da se vrše v maju svetovne telovadne tekme, katerih se bodo prvič po vojni udeležili tudi Nemci.

Iz nogometnega sveta.

Argentinci bodo po svetovnih prvenstvih napravili turnejo po Evropi. V tem pogledu imajo že stike z Danci, Švedi in Norvežani.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Nedelja, 4. februarja: 7.30 Tehnika v sadjarstvu (Humek Marlin) — 8.15 Poročila — 8.30 Gimnastika (Pustišek Ivo) — 9.00 Versko predavanje (p. Valerian Učak) — 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz franje cerkve — 9.45 Plošče — 10.00 Predavanje za delavce: Statistika (prof. V. Štrulkelj) — 10.30 Slovenska glasba, izvaja Radio orkester — 11.15 Koncert pevskega zbora koroških Slovencev iz Kolmaravesi — 12.00 Cas, operetna vokalna in instrumentalna repod. glasba — 14.00 Prenos smuških tekem JZSS iz Planice — 16.00 O konjereji v dravski banovini (dr. Vebke Franc) — 16.30 Pevski zbor SONK, vmes citraški koncert »Vesne« — 20.00 Radio orkester: Zima v naravi — 20.30 Slovenske pesmi v repod. glasbi — 21.00 Harmonika (g. Stanko) — 21.30 Radio orkester in Radio-jazz — Vmes čas in poročila.

Ponedeljek, 2. februarja: 12.15 Izlet v tuje kraje (reproduc. instrum. koncert) — 12.45 Poročila — 13.00 Cas, operni zbori v reproduc. glasbi — 18.00 Gospodinska ura: Prehrana in naše telo (ga. Kumelj) — 18.30 Zadnja Indija (inž. Ferdo Lupša) — 19.00 Polka je ukazana (plošče) — 19.30 Potovanje po Južni Srbiji (prof. Jeras) — 20.00 O štednji (dr. Murko) — 20.30 Prenos opere iz Belgrada.

Torek, 6. febr. 11.00 Solški radio: Ob obletnici Vodnikovnega rojstva (dr. Kolarič R.). 12.15 Slovenska instrumentalna repod. glasba. 12.45 Poročila. 13.00 Cas, češka narodna glasba na ploščah. 18.00 Otroški kotiček (ga. Gabrijelčičeva). 18.30 Havajske kitare in ksilofon na ploščah. 19.00 Francosčina (prof. Prezelj). 19.30 Na razvalinah budističnega mesta v Siamu (ing. Ferdo Lupša). 20.00 Radio orkester: plesna glasba. 20.45 Samospevi ge. Joštovi. 21.15 Harmonika solo, g. Kokalj. 22.00 Cas, poročila. 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi:

Nedelja, 4. februarja: Belgrad: 15.00 Koncert radio orkestra — 16.30 Narodne pesmi — 19.15 Koncert zbora — 20.00 Klavirski koncert — 20.40 Vokalni koncert — Zagreb: 20.15 Koncert radio orkestra — Dunaj: 11.20 Simfonični koncert — 17.05 Angleška koncertna glasba — 19.00 Schumann — 20.00 Razno — Budimpešta: 12.05 Koncert — 18.00 Slovaški večer — 21.00 Evropski koncert — Milan-Trst: 17.00 Plesna glasba — 21.00 Kratko življenje (muz. drama Shawa) — Rim: 20.30 Frasquita (opereta, Lehar) — Varšava: 19.50 Operne arije — 21.15 Veseli prenos iz Lvova — Praga: 19.15 »Cemu ljubosumnost« — 20.05 Orkester češke filharmonije — Brno: 22.25 Salonski orkester — Moravska Ostrava: 16.00 Radio orkester — Monakovo: 19.45 Koncert: Linke — 21.10

Kanarčki

odlikovani pevci samci po Din 150.—, Din 200.—, Din 250.—, — samice po Din 50.— komad. Razpošilja po povzetju

Franc Golob

LJUBLJANA, Hranilniška c. 8

Lipso — Lipsko: 17.00 Plesi in marši — 19.45 Monakovo 21.10 Valčki

Ponedeljek, 5. februarja: Belgrad 19.30 Melodramske recitacije 20.30 Carska nevesta (prenos iz opere) — Zagreb: 20.30 Belgrad — Dunaj: 10.00 Predpust na Dunaju — 20.45 Orkester — Budimpešta: 17.30 Operni orkester — 19.30 Prenos iz opere — Milan-Trst: 20.40 Plošče (po željah poslušalec) — 21.30 Komedia — Praga: 19.20 Violinski koncert — 20.10 Na svetem griču (opereta) — 21.25 Kvartet Ondriček — Varšava: 17.10 Razvoj sonate za klavir — 20.50 Marta (opera Flotowa) — Lipsko: 19.30 Karneval (tudi Vratislava in Monakovo) — Rim: 21.40 Vokalni in instrumentalni koncert.

Torek, 6. febr.: Belgrad, 16.00 Koncert v Domu slepih, 20.10 Klavirski koncert, 21.10 Vokalni koncert. — Zagreb: 20.15 Koncertni večer. — Dunaj: 17.20 Koncert solistov 19.35 Faust (simfonijska Liszta), 21.40 Simf. orkester. — Budimpešta: 20.40 Odlomki iz operet. — Milan-Trst: 20.40 Dežela zvoncev (opereta). — Rim: 21.30 Komedia. — Praga: 19.50 Satir joka (komedija), 21.30 Koncert. — Varšava: 20.00 Ljudski koncert. — Lipsko, Vratislava, Monakovo: 19.00 Narodne pesmi, 20.20 Tovarniška sirena tuli (počitek).

FOTOAPARATE

svetovnih trdk Zeiss-Ikon // Rodenstock // Voigtlander // Welta // Certo I. t. d. I. t. d. // ima vedno v zalogi

FOTOTRGOVINA JUGOSLOVANSKE KNJIGARNE

v Ljubljani // Miklošičeva cesta 5

Premišljevanja in propovedi za postno dobo.

Dr. Mihael Opeka: Odrešenje.

Sedem govorov o Jezusovem trpljenju.

78 strani Cena nevezani Din 12.—, pol platno Din 22.—, celo platno Din 32.—

Ze avtorjevo ime priča, da je knjiga vredna prav vse pohvale. Kako nam opisuje trpljenje našega Zveličarja, si lahko predloži le ta, kdor prebere knjigo oziroma posluša te prekrasne govore. Vsebinska je primerna bodisi za premišljevanje v postnem času ali kot tema za postne govore.

Dr. Mihael Opeka: Začetek in konec.

Petnajst govorov o življenju našega življenja.

156 strani, nevezani Din 16.—, pol platno Din 26.—, celo platno Din 40.—

Tudi to knjigo nam je poklonil avtor za postni čas in prav nič ne zaostaja po svoji lepi vsebini za prvo. Knjiga nam opisuje Njega, ki je življenje našega življenja prvič kot Sina božjega, drugič kot moža bolečin, tretjič kot Zveličarja in rešitelja naših duš.

Obe knjigi vsem prav toplo priporočamo, zlasti pa č. gosp. duhovnikom.

Dobe se pri

H. Ničman. Ljubljana, Kopitarjeva 2.

NAZNANILO PRESELITVE

Viljudno naznanjam da sem se preselila z manufakturno in galanterijsko trgovino z Resljeve ceste štev. 2 v

KOPITARJEVO ULICO ŠTEV. 1

nasproti Jugoslovanske tiskarne

Ker sem dobila na novo lepo izbiri različnega blaga po zelo nizkih cenah se cenj. odjemalcem še za nadalje najtopleje priporočam. Za dobro postrežbo jumčim, ter se priporočam

IVANKA ŠTRUKELJ

manufaktura in galanterija

LJUBLJANA, Kopitarjeva ulica 1

Semenski krompir

»oneida« in zgodnji »rožnik«, zelo rodovitni, dobavlja

Kmet iska okrajna zadruga Krani

Za zdravljenje ozeblin in ozebljih členkov

se uporablja topla kopeli, v kateri se najprvo raztopi 3 žlice prave soli Sv. Roka. V tej kopeli se namaka ozeblji del telesa. Nato se bolno mesto masira z malo vazelinom in zavije v mehko gorko cunj. Takoj bo nastopilo blagodejno olajšanje in ko boste v 4—5 dneh to ponovili, bodo ozeblje prešle in noge bodo zopet popolnoma v redu. Izdaten paket soli Sv. Roka se dobi že za Din 9.—.

Opr. št. 5858-34.

Plačilo gostiščine, vodarine in kanalske pristojbine za prvo in drugo četrtletje 1934

Po čl. 13 naredbe o proračunu mestne občine ljubljanske (Službeni list kralj. banske uprave Dravske banovine z dne 19. julija 1933 št. 382-58, naredba I.), sme mestna občina, če bi proračun za I. 1934 ne bil pravčasno odobren, poslovati do odobritve z dvanaesstinami v mejah proračuna za leto 1933.

Na podstavi tega poziva mestno načelstvo vse lastnike hiš, da plačajo najpozneje do 15. februarja 1934 vodovodno doklado, gostiščino in kanalsko pristojbino za prvo četrtletje 1934 v izmeri kakor za leto 1933.

Če bi bil proračun tako pozno odobren, da ne bi bilo mogoče izdati plačilnih nalogov do 1. maja 1934, morajo lastniki hiš plačati te davščine tudi za II. četrtletje, v izmeri kakor za I. 1933.

Če bi se z novim proračunom te pristojbine spremenile, bo mestno knjigovodstvo razliko vplačevalo pri plačilu davščin za drugo, oziroma tretje četrtletje.

Mestno načelstvo poziva lastnike hiš, da se teh rokov točno drže. Po 15. februarju oziroma 15. maju bo mestno načelstvo zaračunalo od vseh zaostalih davščin 5 odstotne zamudne obresti ter iztirjalo zaostanke z rubežem.

MESTNO NAČELSTVO V LJUBLJANI,
dne 30. januarja 1934.

Zupan in mestni načelnik: Dr. Dinko Puc l. r.

ZAHVALA

Za številne dokaze iskrenega sočutja in sožalja ob težki izgubi našega dragega ata, gospoda

IVANA ZAJCA

kakor tudi za poklonjeno krasno cvetje in nad vse častno spremstvo na njegovi zadnji poti — izrekamo vsem najiskrenejšo zahvalo.

Soteska, dne 3. februarja 1934.

Globoko žalujoči ostali.

Ravnateljstvo banovinske in sadjarske šole v Mariboru javlja tužno vest, da se je poslovil od nas nepričakovano velečastiti gospod

Martin Petelinšek

duhovni svetnik itd.

Nepozabni pokojnik je poučeval verouk in oskrboval dušnopastirsko službo na našem zavodu z največjo požrtvovalnostjo skozi dolgih 24 let. Kot blag in iskren mladinsko ljub in vzoren učitelj je užival globoko spoštovanje in ljubezen pri svojih učencih, za katere se je živo zanimal še po absolviranju šole.

Učiteljski zbor in ostalo uradništvo pa izgubi z njim iskrenoljubljenega, zvestega tovariša in plemenitega prijatelja v najlepšem pomenu besede.

Ni Ti bilo usojeno, da bi dočkal novo pomlad v naših cvetočih nasadih, ki si jih tolikani ljubil — naj Ti sije večna pomlad nam prezgodaj utrganemu.

Ohranili Te bomo v trajnem spominu!

Maribor, dne 3. februarja 1934.

Ludvik Ganghofer:

7

Samostanski lovec

Wolfkrat?... Ali se ne imenuje tako Gitkin brat? Hajmo je smehljaje se zmalaj z glavo. V duhu je postavil drugega poleg drugega. Bila sta brat in sestra, ki sta pristajala drug k drugemu kakor hrast k šipku, kakor medved k srni, ali — ljudje pravijo navadno: kakor pest na oko!

4.

Ko je Hajmo stopil skozi vrata samostanskega obzidja, se je oglašil od cerkve dol glasen klopot in ropot. Bile so raglje, ki so vabile k maši: saj v dneh trpljenja zvonovi ne smejo zvoniti; njih pojoče duše, tako pripovedujejo, gredo v Rim po blagoslov k svetemu očetu, in se vračajo v svoja brnasta telesa žele neposredno pred velikonočnim jutrom, da z vnesenim glasom oznanijo Odrsenikovo vstajenje.

Po kamenitih stopnicah in ovinkastih stezah je stopal Hajmo po griču, kjer je na vrhu stal samostan. Vse pobočje, nekdanj posejano s kamenjem in prerastlo z mešanico grmovja, je bilo spremenjeno zdaj v prekrasno vrt, s številnimi cvetličnimi gredami, skupinami drevec in čistimi stezami. Res se vrt ob tem zgodnjem času ni bil bogat z zelenjem in cvetjem. Toda kakšen sijaj in veselje je moralo biti to poletje! Brat Severin, vrtnar, je umel svoj posel, to je morala pripoznati tudi zavist.

Po gugaljoči se brvi je stopil Hajmo čez globoki jelenji jarek, v katerem se je mirno pasel trop gorske divjadi. A živali so bile borne in zakrknjene; jelen, ki mu je začelo na glavi poganjati novo rogovje, se je vzpel na vrh jarka in pritisnil glavo ob leseno ograjo; skozi odprtine

med drogi je videl modreti tam daleč svobodne gorske vrhove. Hajmo se je obrnil proč, tako ga je ganilo usmiljenje: zdelo se mu je trdo in kričivo, zapirali tako plemenito žival v tesne kletke za samo brezdelno radovednost.

Ko je bil lovec potkal z lesenim kladivcem na samostanska vrata, mu je naročil vratar, naj se zgleda po maši v pisarnici samostanskega valpta; vendar naj poleg službe in dolžnosti ne pozablja na zemsko telo in naj se ne ustraši ovinka skozi kuhinjo. »Veseli se, dečko, danes je postle mu je prišepnil vratar in se namuznil.

Hajmo je dal shraniti samostrel in palico ter je odšel proti cerkvi, odkoder je skozi odprta vrata dišalo po kadilu, in so migljale goreče sveče. Stojte in s čepico med sklenjenimi rokami se je udeležil sveče maše. V spovednici je preživel težek četrt urice. Bil je ves skrušen in mala pokora, ki jo je dobil, se mu je zdela nezasluzeno mila. Pobožno je prejel Gospodovo telo in pobožno odšel iz cerkve.

Brat, ki mu je odprl samostanska vrata, mu je prijazno pomežiknil in rekel: »Le pojdi! V kuhinji že vedo, da prideš! Le pojdi!«

Hajmovi okovani čevlji so klopotali po ploščah dolgega križnega hodnika, ki ga je moral prehoditi. Skozi visoka obločna okna je lila zlata solnčna svetloba in ožarjala barve svetlih podob, ki so krasile bele stene. Skozi neka vrata je začul šumno govorjenje, ki ga je spremljal glasno ropotanje in rožljanje. Odprl jih je in stopil v samostansko kuhinjo. Objela ga je vlažna vročina in prijeten vonj mu je udaril nasproti. Razsežen prostor s šestimi visokimi in širokimi okni; stene snežno pobebele, tla obložena z rdečimi, ko zrealo svetlimi marmornatimi pločami. Povsod lepo pomite mize, predalniki, omare in skrinje; z vseh

sten so se iskrile bakrene ponve in kositrne sklede; na medokenskih stebričih so viseli pločevinasti obodi za pecivo, kakor zvezde, srca, cvetlice in vsakovrstna žival. Sredi prostora je stalo ogromno ognjišče, katerega notranjost, kakor bi se dalo sklepati po mnogih bakrenih vratih, je morala obsegati neznansko množino pečic in vdolbin za ogenj; na ognjiščni plošči so na gosto stale kadeče se ponve in kotliči, na žerjaviči so na dolgem ražnju pekli postrvi, pač do trideset funtov težko.

S svojim prihodom v kuhinjo je povzročil Hajmo celo zmešnjavo. »Lovec! Lovec!« se je čulo od vsepovsod, bratje so hiteli k njemu, hlapeci so spustili vse iz rok in mu tekli naproti. Z zijačasto radovednostjo so ga obkrožili: ta je segel po Hajmov lovski nož, drugi je gladil njegov samostrel, tretji spet je šel z roko v tulec in poskušal s prstom ostrino pušice. In vprašanj je deževalo od vseh strani, da bi lovec ne bil mogel na vse odgovoriti niti v eni uri. Hajmo ni vedel, kaj bi počel od zadrege, bilo mu je kakor divjemu golobu v kurniku. Tedaj se je prikazal brat kuhar in mu prišel naproti.

»Tako? Prišel si torej? In si okrepčal svojo dušo? Prav, moj sin, prav! To je krščanska dolžnost! Sedaj pa pridi in si pokrepčaj telo!« Segel je lovec pod pazduho in ga odvedel v stransko izbico poleg kuhinje, podobno napoli meniškimi celici, napol pa jedilni shrambi. V pomolu je stala okusno pogrnjena mizica, na njej pa poleg kositrnega krožnika lesen vrč, do vrha poln peneče se »dobrote božje«.

Usedla sta se in strežaj jima je prinašal na mizo toliko raznovrstnih jedi, da Hajmo še nikdar v svojem življenju ni jedel tako gosposko. Zali lovec je očividno osvojil srce brata kuharja, ki se

je široko naslonil z rokami na mizo in z zadovoljnim nasmeškom gledal jedca pred sabo.

Za konec je prišel na mizo še cvrt bobrov rep in Hajmo je vprašal kuharja, odkod je dobil to imenitno žival, ki ni doma v berchtesgadenskih vodah.

»Z Donave; tam živi na stotine bobrov v svojih vodnih domovih. Od Straubinga daleč doli proti Welsu ima passauski škof lovno pravo. Zadnjič nam jih je s tovrstnim vozom poslal pol tucata... same masne korenjake!«

»Passauski? Ali je to tam, odkoder je prišel novi pater ribičar?«

»Zakaj vprašuješ?«

Hajmo je zarlel. »Samo menim tako... videl sem ga davi ob jezeru.«

Fratrove oči so zagorele. »Naj ga ljubi Bog ohrani našemu samostanu! Toliko ko ta, se ni še nobeden spoznal na jezero in ribe. Ali si videl ribo zunaj na ražnju? Z lastno roko jo je ujel. Pa ga tudi ne pustim obrekati. Jaz sem zanj! Pa naj govore v samostanu o njem, kar hočejo!«

»Kaj pa govore,« je vprašal Hajmo, pri čemer se je na vso moč trudil, da bi ne pokazal prevelike radovednosti.

»Neumnosti! Preden je odšel v samoto k jezeru, so ga pogosto slišali ponoči kričati v celici, da je vsakemu, kdor ga je čul, šlo skozi mozeg in kosti. In če so potem stekli k njemu, so ga našli na tleh z razmršenimi lasmi in krvavimi nohti na prstih. In sedaj govore, da ga je satan obsedel, ker da ima na vesti strahovite pregrehe... in pravijo, da prihaja ponoči k njemu hudič in se tepe z njim za njegovo dušo.«

Hajmo je pobledel in zajecjal: »Ali bi moglo biti to res?«

Razno

Dvokolesa
se sprejmejo preko zime
v shrambo. Očiščenje
emaliranje z ognjem in
poniklanje nareneje —
Tribuna F. B. L., Ljub-
ljana, Karlovska c. št. 4.

Kanarčiki

Izborne harcerje vrvice
(Edelroller) prodaja od
100 Din dalje, samice od
30 Din dalje; odlikovani
v Ljubljani z zlato in v
Zagrebu z veliko srebrno
kolajno. — Franjo Kenič,
Maribor, Meljska cesta
št. 34, Trstenjakova 2-II.

Brezplačno

dobite v sredo in soboto
naslednjih dveh tednov
na Vodnikovem trgu juho
iz »Juhana«. — Pridite in
poskusite, da se prepri-
čate o izborni kakovosti
domačega izdelka. (r)

Kupimo**Otroški voziček**

globok, dobro ohranjen,
kupim. Ponudbe z naved-
bo cene na upravo »Slov-
venca« pod zn. »Kupim
tako«. (k)

Motorno kolo

pomožno, lahko tudi ne-
rabno — kupim. Ponud-
be na upravo »Slovenca«
pod »Cena« št. 1000. (k)

Veverične

in vse druge kože divja-
čine kupuje po visokih
cenah: Zdravci, Ljubljana,
Florijanska 9. (k)

**Zlato, srebro,
platin** kupuje
po najvišjih
dnevni cenah
Mariborska Atinerija
zlata Oro-nova ul. 8.

Kupimo

dobro ohranjene stružni-
ce, revolver, automate,
brusilne stroje, fresmaš-
ine, ekscenter frikcijskih
in hidrauličnih stikalnic,
za obdelavo avtomobil-
skih delov, proti plačilu
v gotovini. Obširne po-
nudbe z navedbo cene
na »Automontaža« delav-
nica d. d., Ljubljana VII,
Kamniška ulica 25. (k)

Svinjsko mast

čisto in ocvirkovo, doma-
cih prašičev — kupim.
Ponudbe na upr. »Slov.«
pod št. 1070. (k)

Srebrne krone

stare zlate in srebre kupi
RAFINERIJA DRA-
GIH KOVIN — Ljubljana,
Hirska ulica 36. vhod v
Vidovdanske ceste pri
gostilni Možina

Bukovih drv

več vagonov kupim. Po-
nudbe na upravo »Slov.«
pod »Ljubljana« 1176. (k)

Odštevalni vodomer
(vodni števec) kupi Kro-
šelj, Ljubljana, Šmartinska
cesta 15. (k)

Rolete za lokale

kupim. Ponudbe na upra-
vo »Slovenca« pod »Do-
bro ohranjene« 1166. (k)

Knjižno omaro

dobro ohranjeno, kupimo
za Cirilov dom, Strelška
ulica 12. (k)

Krojači! Šivilje!

Kupujem volnene krpe
(odpadke). Stari trg 18. k

Borove hlode

od korena ravno raščene,
brez grč, od 35 cm naprej,
od 3½ do 7 m dolžine —
kupim proti takojšnjemu
plačilu. Vprašati: Janežič,
Medvedova cesta št. 25,
Ljubljana. (k)

Železen štedilnik

dobro ohranjen — kupim.
Ivan Koder, Predovičeva
12, Moste. (k)

Vsakovrstno

zlato kupim
po najvišjih cenah
ČERNE, ul. Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Čitajte in širite
»Slovenca«!

Prodamo

Premog, drva, koks
prodaja Vinko Podobnik
Tržaska cesta št. 16
Telefon 33 13

PERJE

sivo čehano
kg Din 25-
Pol puh bel
kg Din 95-
Puh sivi II.
kg Din 100-
Puh sivi I, kg
Din 125-
Puh bel, naj-
finiši
kg Din 220-
Vse kemično
očisti o

**Eksportna hiša
'Luna', Maribor**

Posteljne mreže

izdeluje in popravlja na
lesenih in železnih okvir-
jih najceneje — Aloiz
Andlovic, Komenskega c.
št. 34. (t)

PERUTNINARJI!
Inkubatorije in ostale pri-
prave za reševanje pri-
dobite najceneje pri
F. HADLEC, TEMERIN
tovarna Inkubatorjev
Zahtevajte cenik

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam oudi v
veliki izbiri ugodneje in
načeneje vrdka Karl
Prelog Ljubljana Židov-
ska ulica in Stari trg II

VATO

v tablah in za odeje —
prelepi naročite za Vašo
potrebo — zahteva te moje
vzorci in cenik

Arbeiter-Maribor**Vino**

od 50 l naprej belo, rde-
če in črno — se dobi pri
Osrednji vinarški zadrugi
za Jugoslavijo v Ljublja-
ni, Kongresni trg 2 II

Sveže najfinije norveško

ribje olje
iz lekarne
dr. G. Piccolija v Ljubljani
se priporoča bledim in
slabotnim osebam.

Radi preselitve

ugodno naprodaj na do-
brem mestu dobro vpe-
lijana strojna pletarna z
vsem inventarjem. Infor-
macije da g. Kurt »Re-
kord«, Maribor, Ulica X.
oktobra št. 5. (t)

Perje

ouh. 15 vrst — od 8 Din
naprej — ter

volno in žimo

za modroce prodaja naj-
ceneje SEGA, Wolfova 12
(dvorišče).

Suha bukova drva

žagana, dostavljena na
dom, meter 95 Din, pro-
dajam — Franc Janežič,
Dolenjska cesta 5. (t)

VINA

Za težko delo Vam z
dobrim vinom postreže

**Centralna vinarna
v Ljubljani.**

Kovčki,

ročne torbice, listnice,
denarnice, nahrbtniki,
gamaše

v veliki izbiri pri

Ivan Kravos, Maribor
Aleksandrova 13.

Motorno kolo

novi, znamke »Sachs«,
1½ PS, naprodaj za 3500
Din. Naslov: Aloiz Me-
ško, Sobotinci, p. Moš-
kanjci. (t)

Razproda se poceni:
60 hl belega vina I. vrste
letnik 1932 in 30 hl čvika
I. 1933 iz Vivodinske
okoličine. Zupančič Ivan,
Jurkavas, Straža, Novo
mesto. (t)

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1934

začne 4. marca

33 ⅓ % popusta pri vožnji na nem-
ških železnicah!

Vsa obvestila daje:

Ing. G. Tönnies, Ljubljana, Dvořakova ul. 3/II

ali

Zvanični biro lajpčičkog sajma, Beograd, Knez Mihajlova 33

Otroški voziček

globok, naprodaj za 400
Din. Naslov pove uprava
»Slovenca« pod 1194. (t)

Sveža jajca

po 0.80 Din kom. nudi
Sever & Komp., Ljublja-
na, Gosposvetska c. 5. (t)

Sveže repe in pese

prodajam po ugodni ceni
več tisoč kilogramov. —
Naslov pove uprava »Sl.«
pod št. 1126. (t)

2000 kom. hmelovk

polovico že suhih, polovi-
co pa sedaj sekanih, od 6
do 10 m dolgih, prodam.
Načode Ivan, pos., Mo-
kronog 135. (t)

Bukovih drv

7 vagonov, suhih, franko
vagon Sevnica, kg po
0.12 Din — prodam. Jo-
žef Merc, Sevnica. (t)

Na javni dražbi

ugodno naprodaj:

Lovska puška dvocev-
ka, lutzova peč, dne 7. II.
1934 ob 16. Glince, Trža-
ška cesta 12, in Glince,
cesta XVII št. 15.

Motorno in damsko
kolo, šivalni stroj, dne 5.
II. 1934 ob pol 17. Ljub-
ljana, Vožarski pot 1.

2500 l belega da'matin.
vina, dne 7. II. 1934 ob
18. Ljubljana, Tyrševa
cesta 9

Konj in dvovprežen
voz, dne 5. II. 1934 ob 7.
Okonina 12, Radmirje.

Razno trgovsko blago
in oprema, dne 9. II. 1934
ob pol 19. Dol. Lendava,
Glavna ulica 77.

Dva šivalna stroja

ženski Singer in krojaški,
ugodno naprodaj. Zobjak
št. 10. (t)

Polkrvno kobilu

lepo, petletno, brezhibno,
prodajam ali zamenjam, ker
je breja. Naslov v upravi
»Slovenca« 1164. (t)

Seno

napol sladko, prodaj po 35
par kilogram Ivan Pezdir,
Brezovica 27. (t)

Plemenske jarche

dobre jajčarice, prodam.
Veliki Stradon 11. (t)

Sprejmejo se učenke

prvovrstne pletilje in šiv-
ilije pletenin. Nastop po
dogovoru. F. Kos, Ljub-
ljana, Židovska 5. (b)

Inserirajte

v

'Slovenca'!

**Do preklica jemljemo
v račun tudi knjižice
prvovrstnih ljubljanskih
denarnih zavodov**

Vsled preselitve trgovine

velika odprodaja blaga po znatno znižanih cenah pri

Stanko Florjančič, Sv. Petra c 35
železn na

Gospodinj, ne zamudite ugodne prilike

»Zakaj niste na tem mestu razobesili sva-
rila?«

»To smo vendar storili; toda, ker se ni nihče
ponesrečil, smo ploščo s svarilom odstranili.«

Hotel-Union-Bled

se priporoča cenjenim posenikom Bleda
s svojo izbrano kuhinjo, dobro opre-
mljeno sobe. — Cene zmerni. — Za obil-
ne obiske se najvredneje priporočata

F. in A. Anderle

Učiteljski zbor državne deške meščanske šole v
Mariboru naznanja, da je odšel dne 2. t. m. v boljše
življenje tovariš

Martin Petelinšek

stalni veroučitelj

Vsi, ki smo ga poznali, ga bomo ohranili v traj-
nem spominu.

Pokoju njegovemu izmučenemu telesu, večna radost
zlati duši!

Maribor, dne 3. februarja 1934.

Učiteljski zbor.

RADIO NARODU!

Odločili smo se, da radio 100% ponariziramo in radi tega Vam
stavimo naš aparat tipa 938, kateri sprejema tudi ameriške postaje
na razpo-ago, in sicer na

18 mesečnih obrokov po Din 210.—

oziroma Din 220.— za isti aparat z izdelanim super-omom. — Razun
vseh evropskih postaj sprejemate tudi ameriške postaje.

Največja radio industrija sveta **PHILIPS RADIO**

Zastopstvo:

H. SUTTNER,

Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 6

Zahtevajte brezplačni cenik!

Zahtevajte brezplačni cenik!

**Ljudska posojilnica
v Celju**

registrirane zadruga z neomejeno zavezo

v novi leseni palači

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje.

Denar te pri njej naložen popolnoma varno ker
jamči zanj poleg rezerv in hiš nad 5000 članov po
sestnikov z vsem svojim premoženjem.

ZAHVALA. Vsem, ki so našo ljubljeno sestro, svakinjo
in telo, gospodično

ANICO PERŠIČ

damsko krojačico

spremljali na njeni zadnji poti, ji pokrili krsto in grob s cvetjem
in se je kakorkoli spomnili, ter za vse izraze sočutja, naša
najglobljeja zahvala. Posebno se zahvaljujemo še g. primariju
dr. Jenku za njegovo izredno skrb in dobrohotnost v njeni
brezupni bolezni, vsem ostalim gg. zdravnikom, čč. sestram in
bolniškim strežnicam za ljubečo postrežbo, kakor tudi g. Ivanki
Ostrouhov za njeno vprav sestrsko skrb in požrtvovalnost.
V Ljubljani, dne 3. februarja 1934.

ŽALUJOČI OSTALI

Številnim njegovim učencem, prijateljem in znan-
cem naznanjamo žalostno vest, da je — previden s
sv. zakramenti — v svojem 55. letu, dne 2. februarja
1934 ob osmi večerni uri umrl vlč. g. duh. svetnik

Martin Petelinšek

katehet deške meščanske šole v Mariboru

Pogrebne obrede za njegov dušni mir začnemo v
nedeljo, dne 4. februarja 1934 ob dveh popoldne pred
mestnim stolnim župniščem in jih končamo na magda-
lenskem pokopališču na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica bo v ponedeljek, dne 5. febru-
arja 1934 ob devetih v mariborski stolni cerkvi.

Naš spomin na njega bodi pobožna molitev!

V Mariboru, dne 2. februarja 1934.

Stolno-župnijski urad in
žalujoči tovariši.